M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATA

IN

Usum Scholæ VVestmonasteriensis.

LONDINI,

Ex Officina ROGERI DANIELIS,

MDCLV.

... somni ... imaginum ... somnia ... somnia ...

... credo ...

... Corvum ... volantem

Cui juvat et stulti credimus ...

... custodi vigilem vult ...

... Apollinis arte

... somno ... dicit ...

... jam ...

Quid juvat ... somno ... quinque ... Apollo ...

... dormiunt ...

... false ...

... dormire ...

... Dum non ... ad stomachum ...

... vigilans ... noctis ... somnos ...

VITA
M. VAL. MARTIALIS
EX PETRO CRINITO.

Arc. Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus, haud ignobili oppido Celtiberiæ; ut veteres autores tradunt; & ipse Martialis cùm pluribus locis demonstrat, tum maximè his versibus ad Licinianum municipem suum:

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nôbilem.

Sub primam ætatem profectus eſt ad urbem Romam, quò facilius in literarum ſtudio verſari poſſet, ſuumque ingenium erudire. Sed cùm agendis cauſis minimè ſe idoneum videret, omnem operam atque diligentiam retulit ad ſcribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit judicio veterum. Maximè autem valuit in promerendis ſibi atque conciliandis hominum ſtudiis: adeò urbanitate & ſalibus præſtitit. Relata ſunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis; quibus ſatis colligere poſſumus quanti fecerit hunc ipſum poëtam, quantumque illius verſibus oblectari conſueverit. Itaque minimè mirari oportet, ſi Ælius Verus Imperator (qui Cæſari Hadriano gratiſsimus fuit) ſolitus eſt ſingulari affectu proſequi lepôres atque jocos poëtæ Martialis; ſuumque Virgilium vocare. Neque dubium eſt, illum Romæ publicis honoribus ornatum atque honeſtatum

 fuiſſe.

fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & præturâ, & jure trium liberorum: ut ipse de se testatur. Lib. XII Epigrammatôn composuit miro ingenio & singulari urbanitate: quibus adjecit Xenia & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poëtam, Pedonem, atque Getulicum. Valerium quoque Catullum & Licinium Calvum plurimi fecit. In duodecimo libro Nervæ atque Trajano Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur à nostris grammaticis, ut vetusti codices probant. Inter amicos præcipuè habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, aliosque complures: ad quos sæpenumero scribit. Stertinius vir clarißimus (quem Martialis mutato nomine Avitum appellat) tantum conceßit ipsius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc imaginem more veterum in sua bibliotheca posuerit. Postremò cùm Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali solo paulò pòst interiit, non sine lacrymis ac magno mœrore C. Plinii: ut ingenuè testatus est, scriptâ epistolâ ad Cornelium Priscum.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epiſtola lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SUO S.

AUdio Valerium Martialem deceſſiſſe, & moleſtè fero. Erat homo ingenioſus, acutus, acer, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet, & fellis; nec candoris minus. Proſequutus eram viatico ſecedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam verſiculis, quos de me compoſuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel ſingulorum laudes, vel urbium ſcripſerant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare. Noſtris verò temporibus, ut alia ſpecioſa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam poſtquam deſivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui ſint verſiculi, quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipſum volumen, niſi quoſdam tenerem. Tu, ſi placuerint hi, cæteros in libro requires. (*Libr.* x. *epigr.* XIX.) Alloquitur Muſam, mandat ut domum meam in Eſquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum
Hoc, quod ſecula poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:

Hæc hora est tua. cùm furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritóne eum, qui hoc de me scripsit, & tunc dimisi amicissimè, & nunc, ut amicissimum, defunctum esse doleo? Dedit enim mihi quantum maximè potuit; daturus amplius, si potuisset. Tametsi quid homini potest dari majus, quàm gloria, laus & æternitas? At non erunt æterna, quæ scripsit? Non erunt fortasse: ille tamen scripsit, tanquam futura. Vale.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER PRIMUS.

AD LECTOREM EPISTOLA.

SPero me ſecutum in libellis meis tàle temperamentum, ut de illis queri non poſſit, quiſquis de ſe bene ſenſerit, cùm ſalvâ infimarum quoque perſonarum reverentiâ ludant; quæ adeò antiquis autoribus defuit, ut nominibus non tantùm veris abuſi ſint, ſed & magnis. Mihi fama vilius conſtet, & probetur in me nunc noviſſimum ingenium. Abſit à jocorum noſtrorum ſimplicitate malignus interpres, nec epigrammata mea ſcribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingenioſus eſt. Videor mihi meo jure facturus, ſi Epiſtolam verſibus clauſero.

Ad eundem. I.

HIc eſt, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis
Argutis Epigrammatôn libellis:
Cui, Lector ſtudioſe, quod dediſti
Viventi decus atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent Poëtæ.

Ad eundem. II.

QUi tecum cupis esse meos ubicumque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus totâ: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

Ad librum suum. III.

ARgiletanas mavis habitare tabernas,
Cùm tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimiùm Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi: juvenesque senesque,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cùm grande sophos, dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras.
I, fuge; sed poteras tutior esse domi.

Ad Cæsarem. IV.

COntigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi,
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
Illâ fronte, precor, carmina nostra legas.

Ad seipsum, sub persona Cæsaris. V.

DO tibi Naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

De leone Cæsaris. VI.

ÆTherias aquilâ puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

Quæ majora putas miracula; summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Iovis.

Ad Catonem. VII.

CVr in theatrum Cato severe venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

Ad Maximum, de columba Stellæ. VIII.

STellæ delicium mei, columba,
Veronâ licèt audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

Ad Decianum. IX.

QVòd magni Thraseæ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis,
Pectore nec nudo strictos incurris in enses:
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

In Cottam. X.

BEllus homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

De Gemello & Maronilla. XI.

PEtit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeóne pulcra est? immo fœdius nil est.
Quid ergo in illa petitur & placet? tussit.

In Sextilianum. XII.

CVm data sint equiti bis quina nomismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Iam defecisset portantes calda ministros,
Si non potares, Sextilane, merum.

De Regulo. XIII.

ITur ad Herculei gelidas quà Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, dilectaque jugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis;

Hîc rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam penè novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cùm mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

De Arria & Pæto. XIV.

CAsta suo gladium cùm traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Siqua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

De leone Cæsaris. XV.

DElicias, Cæsar, lusus que jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi.
Cùm prensus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus,
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

Ad Iulium. XVI.

O mihi post nullos Juli memorande sodales,
Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam penè tibi consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quæ posse negari;
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque catenatique labores:
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
Hæc utrâque manu, complexuque assere toto:
Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

Ad Avitum de Libro. XVII.

SUnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura
Quæ legis hic; aliter non fit, Avite, liber.

Ad

Ad Titum. XVIII.

COgit me Titus actitare caussas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est:
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam. XIX.

QUid te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

Ad Æliam. XX.

SI memini, fuerant tibi quattuor, Ælia, dentes:
Exspuit una duos tussis, & una duos.
Jam secura potes totis tussire diebus;
Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

Ad Cæcilianum. XXI.

DIc mihi, quis furor est? turbâ spectante vocatâ,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre gulâque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas!

De Mucio Scævola. XXII.

CUm peteret regem decepta satellite dextra,
Injecit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Mucius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Major deceptæ fama est & gloria dextræ.
Si non errâsset, fecerat illa minus.

De leone Cæsaris. XXIII.

QUid nunc sæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.

Præda

Præda canum lepus eſt, vaſtos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæſaris arma puer.

Ad Fauſtinum. XXIV.

E De tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec ſileant noſtri prætereantque ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Poſt te victuræ per te quoque vivere chartæ
Incipiant: cineri gloria ſera venit.

In Sextilianum. XXV.

S Extiliane, bibis quantum ſubſellia quinque
Solus, aquâ toties ebrius eſſe potes.
Nec conſeſſorum vicina numiſmata tantùm,
Æra ſed à cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis.
Teſta ſed antiqui felix ſiccatur Opimi,
Egerit & nigros Maſſica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quàm decies, Sextiliane, bibis.

Ad Procillum. XXVI.

H Eſternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, poſt decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putâſti,
Et non ſobria verba ſubnotâſti;
Exemplo nimiùm periculoſo.
Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.

De Acerra. XXVII.

H Eſterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem ſemper Acerra bibit.

Ad Fidentinum plagiarium. XXVIII.

F Ama refert noſtros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo quàm recitare tuos.
Si mea vis dici; gratìs tibi carmina mittam;
Si dici tua vis; hæc eme, ne mea ſint.

In Diaulum. XXIX.

CHirurgus fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus:
Cœpit quo poterat clinicus eſſe modo.

Ad Sabidium. XXX.

NOn amo te, Sabidi: nec poſſum dicere quare.
Hoc tantùm poſſum dicere; non amo te.

De Gellia. XXXI.

AMiſſum non flet, cùm ſola eſt, Gellia patrem:
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrymæ.
Non luget, quiſquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Ad Lucanum & Tullum fratres. XXXII.

SI, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior îſſet ad umbras;
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

Ad Fidentinum. XXXIII.

QUem recitas, meus eſt, ô Fidentine, libellus:
Sed malè cùm recitas, incipit eſſe tuus.

Ad Decianum. XXXIV.

SI quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, & verâ ſimplicitate bonus:
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis;
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

Ad Lividum. XXXV.

QUi ducis vultus, & non legis iſta libenter;
Omnibus invideas, Livide; nemo tibi.

In Cæcilium. XXXVI.

URbanus tibi, Cæcili, videris:
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,

Qui

Qui pallentia ſulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos dominuſque viperarum:
Quod viles pueri ſalariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus Poëta.
Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris;
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſis vincere Seſtium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum,
Ludit qui ſtolidâ procacitate,
Non eſt Seſtius ille, ſed caballus.

De Porcia. XXXVII.

CONjugis audiſſet fatum cùm Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatìs hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum turba moleſta nega.

In Mancinum. XXXVIII.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati;
Et poſitum eſt nobis nil herè præter aprum.
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ;
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra quæ lentâ pendent religata geniſtâ;
Aut imitata breves Punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper, ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt: tantùm ſpectavimus omnes;
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad Stellam. XXXIX.

LAſcivos leporum curſus, luſuſque leonum,
  Quod major nobis charta minorque gerit,
Et bis idem facimus, nimium ſi, Stella, videtur
  Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro ſuo. XL.

EDita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
  Dicatur potiùs τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

De Diaulo. XLI.

NUper erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus.
  Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

De leonum & leporum ſpectaculo. XLII.

RIctibus his tauros non eripuere magiſtri,
  Per quos præda fugax itque reditque lepus.
Quodque magìs mirum, velocior exit ab hoſte,
  Cùm nil à tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cùm currit arena,
  Nec caveæ tantâ conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris,
  Ad quæ confugias ora leonis habes.

Ad Licinianum. XLIII.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
  Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
  Equis & armis nobilem,
Sterilemque Caunum nivibus, & fractis ſacrum
  Vadaveronem montibus,
Et delicati dulce Botrodi nemus,
  Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
  Molleſque nympharum lacus;
Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
  Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas propè
  Voberta prandenti feras.
Æſtus ſerenos aureo franges Tago,
  Obſcurus umbris arborum.

Avidam

Avidam rigens Dircenna placabit ſitim,
Et Nemea quæ vincit nives.
At cùm December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernas apros;
Leporemque forti callidum rumpens equo,
Cervos relinques villico.
Vicina in ipſum ſilva deſcendet focum
Infante cinctum ſordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus propé.
Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
Olidæque veſtes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus ſomnum reus,
Sed manè totum dormies.
Mercetur alius grande & inſanum ſophos:
Miſerere tu felicium;
Veroque fruere non ſuperbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit,
Cùm fama, quod ſatis eſt, habet.

In Æmilianum. XLIV.

SI tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ad leporem. XLV.

NOn facit ad ſævos cervix niſi prima leones.
Quid fugis hos dentes, ambitioſe lepus?
Scilicet à magnis ad te deſcendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint?
Deſperanda tibi eſt ingentis gloria fati;
Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

Ad Quinctianum. XLVI.

COmmendo tibi, Quinctiane, noſtros,
(Noſtros dicere ſi tamen libellos

Poſſim,

Possim, quos recitat tuus Poëta:)
Si de servitio gravi queruntur,
Assertor venias, satisque præstes;
Et, cùm se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos.
Hoc si terque quaterque clamitâris;
Impones plagiario pudorem.

In Fidentinum plagiarium. XLVII.

UNa est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certâ domini signata figurâ;
Quæ tua traducit manifesto carmina furto.
Sic interpositus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant crystallina testæ:
Sic niger, in ripis errat cùm forte Caystri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic, ubi multisonâ fervet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris, nec vindice, libris:
Stat contrà, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Ad Fuscum. XLVIII.

SI quid, Fusce, vacas adhuc amari,
Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
Unum, si superest, locum rogamus.
Nec me, quòd tibi sim novus, recuses;
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

Votum Martialis ad Frontonem. XLIX.

VOta tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus;
Hoc petit: esse sui, nec magni ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus ave;
Cui licet, exigui nemoris rurisque beati,
Ante focum plenas explicuisse plagas;

Et piſcem tremulâ ſalientem ducere ſetâ,
Flavaque de rubro promere mella cado:
Pinguis inæquales onerat cui villica menſas,
Et ſua non emptus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

Ad cauponem. L.

COntinuis vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

Ad Flaccum. LI.

QUalem, Flacce, velim quæris, nolimve libellum?
Nolo nimis facilem, difficilemve nimis.
Illud quod medium eſt atque inter utrumque probamus.
Nec volo quod cruciat: nec volo quod ſatiat.

Ad eundem. LII.

DAt Bajana mihi quadrantes ſportula centum.
Inter delicias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli:
Tam malè cùm cœnem; cur bene, Flacce, lavor?

De leone Cæſaris. LIII.

INtres ampla licèt torvi lepus ora leonis,
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorum dominum regemque fatigas?
Non niſi delectâ paſcitur ille ferâ.

Ad Licinianum. LIV.

VErona docti ſyllabas amat Vatis,
Marone felix Mantua eſt:
Cenſetur Apona Livio ſuo tellus,
Stellaque nec Flacco minùs:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Naſone Peligni ſonant:
Duoſque Senecas, unicumque Lucanum,
Facunda loquitur Corduba:

Gaudent

Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades,
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit, Bilbilis.

De Lævina. LV.

CAſta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
Et quamvis tetrico triſtior ipſa viro,
Dum modò Lucrino, modò ſe permittit Averno,
Et dum Bajanis ſæpe fovetur aquis,
Incidit in flammas, juvenemque ſecuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

Ad Celerem. LVI.

UT recitem tibi noſtra, rogas, Epigrammata; nolo:
Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

Ad Fabullam. LVII.

BElla es; novimus: & puella; verum eſt:
Et dives; quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimiùm, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum. LVIII.

CUm dixi ficus, rides quaſi barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci,
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad plagiarium. LIX.

ERras, meorum fur avare librorum,
Fieri poëtam poſſe qui putas tanti,
Scripturâ quanti conſtet, & tomus vilis.
Non ſex paratur aut decem ſophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, ſcrinioque ſignatas
Cuſtodit ipſe virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non poteſt liber notus.
Sed pumicatâ fronte ſi quis eſt nondum,
Nec umbilicis cultus atque membranâ;

Mer-

Mercare tales adeò, nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chœrilum. LX.

LIber homo es nimiùm, dicis mihi, Chœrile, semper:
In te qui dicit, Chœrile, liber homo est.

De Rufo. LXI.

QUidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia: si non sit Nævia mutus erit.
Scriberet hesternâ patri cùm luce salutem,
Nævia lux, inquit, Nævia lumen, ave.

Ad Maximum, de Canio Rufo. LXII.

Cœpit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad librum. LXIII.

VAde salutatum; pro me, liber, ire juberis
Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes pallatia clivo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata colossi
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hâc quà madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, nec metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magìs toto janua poste patet:
Nec propior quam Phœbus amet, doctæque sorores.
Si dicet: quare non tamen ipse venit?
Sic, licet, excuses: Quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

In Fidentinum plagiarium. LXIV.

NOstris verſibus eſſe te poëtam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emptis oſſibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
Hâc & tu ratione, quâ poëta es,
Calvus cùm fueris, eris comatus.

De Lino. LXV.

DImidium donare Lino, quàm credere totum
Qui mavult, mavult perdere dimidium.

Ad Flaccum. LXVI.

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei ſpes & alumne Laris:
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum:
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid poſſent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque Dearum
Nil habet, & magnum ſemper inane, ſophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeſſidos unda?
Romanum propius, divitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant: at circum pulpita noſtra,
Et ſteriles cathedras baſia ſola crepant.

De Feſto. LXVII.

INdignas premeret peſtis cùm tabida fauces,
Inque ipſos vultus ſerperet atra lues;
Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Feſtus adire lacus.
Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
Aut torſit lentâ triſtia fata fame.
Sanctam Romanâ vitam ſed morte peregit,
Dimiſitque animam nobiliore viâ.

Hanc

Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama poteſt: hujus Cæſar amicus erat.

Ad Attalum. LXVIII.

SEmper agis cauſſas, & res agis, Attale, ſemper;
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſſæ deſunt, agis, Attale, mulas:
Attale, ne quod agas deſit, agas animam.

Ad Canum. LXIX.

SPortula, Cane, tibi ſupremâ nocte petita eſt.
Occîdit, puto, te, Cane, quòd una fuit.

Ad Soſibianum. LXX.

E ſervo ſcis te genitum, blandéque fateris;
Cùm dicis dominum, Soſibiane, patrem.

De Regulo. LXXI.

HÆc quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu!
Tectis nam modò Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cùm ſuo repentè;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario. LXXII.

VEnderet excultos colles cùm præco facetus,
Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putet eſſe neceſſe
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

De Novio. LXXIII.

VIcinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.

Quis

Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longè est mihi, quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet: nec urbe totâ
Quisquam est tam propè, tam proculque nobis.
Migrandum est mihi longiùs, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

Ad Fescenniam. LXXIV.

NE gravis hesterno fragres, Fescennia, vino,
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cùm venit à barathro.
Quid? quòd olet graviùs mistum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longiùs exit odor.
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

De Alcimo. LXXV.

ALcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus;
Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lachrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta doloris:
Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
Cùm mihi supremos Lachesis perneverit annos,
Non aliter cineres mando jacere meos.

In Cinnam. LXXVI.

GArris in aurem semper omnibus, Cinna:
Garris & illud, teste quod licet turbâ.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.

Adeóne penitus ſedit hic tibi morbus,
Ut ſæpe in aurem, Cinna, Cæſarem laudes?

Ad Lælium. LXXVII.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Læli:
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

De Aquino & Fabricio. LXXVIII.

FAbricio junctus fido requieſcit Aquinus,
Qui prior Elyſias gaudet abîſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili:
Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis;
Junctus uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod rarò novit, amicus erat.

Ad Ælium. LXXIX.

QUòd clamas ſemper, quòd agentibus obſtrepis, Æli,
Non facis hoc gratís: accipis, ut taceas.

Ad Maternum. LXXX.

SI non moleſtum eſt, teque non piget, Scazon,
Noſtro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, ſic, ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et Bæticatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros eſſe,
Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes;
Nativa laudet, habeat & licet ſemper
Fuſcos colores; Galbanos habet mores.
Quæris, quis hic ſit? excidit mihi nomen.

Ad Nævolum. LXXXI.

CUm clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantùm,
Et te patronum, cauſſidicumque putas.
Hâc ratione poteſt nemo non eſſe diſertus:
Ecce, tacent omnes, Nævole, dic aliquid.

In Diodorum, ad Flaccum. LXXXII.

LItigat, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit; hæc chiragra eſt.

Ad

Ad Calenum avarum. LXXXIII.

NOn plenum modò vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, precesque nostras;
Atque intra, puto, septimas Calendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Ut convivia sumptuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices monetæ:
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbeâ selibrâ.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optemus tibi millies, Calene:
Hoc si contigerit, fame peribis.

De Afra vetula. LXXXIV.

MAmmas atq; tatas habet Afra, sed ipsa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma potest.

De Demetrio. LXXXV.

ILla manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæsaribus,
Destituit primos viridis Demetrius annos:
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
Ureret implicitum cùm scelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remisimus ægro.
Munere dignus erat convaluisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LXXXVI.

QUi pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

In Scævolam. LXXXVII.

SI dederint superi decies mihi millia centum,
Dicebas, nondum, Scævola, factus eques:
Qualiter, ô, vivam, quàm largè, quámque beaté!
Riserunt faciles, & tribuere, dei.
Sordidior multò post hoc toga; penula pejor;
Calceus est sartâ terque quaterque cute.
Deque decem plures semper servantur olivæ;
Explicat & cœnas unica mensa duas.
Et Veientani bibitur fæx crassa rubelli;
Asse cicer tepidum constat, & asse caro.
In jus, ô fallax atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

De leonibus Cæsaris. LXXXVIII.

PIcto quòd juga delicata collo
Pardus sustinet; improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello;
Mordent aurea quòd lupata cervi;
Quòd fræno Libyci domantur ursi;
Et quantum Calydon tulisse fertur,
Paret purpureis aper capistris;
Turpes esseda quòd trahunt bisontes;
Et molles dare jussa quòd choreas
Nigro bellua nil negat magistro;
Quis spectacula non putet deorum?
Hæc transit tamen, ut minora, quisquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et securior est in ore præda;
Laxos cui dare perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cùm modò venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed nôrunt cui serviant leones.

Ad Ovidium. LXXXIX.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annoſâ mores nomenque ſenectâ,
Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

Ad Lucium Iulium. XC.

SÆpe mihi dicis, Luci chariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Mecœnas Flacco, Virgilioque ſuo:
Condere victuras tentem per ſecula chartas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

Ad Gallum. XCI.

ESt tibi (ſitq; precor, multos creſcatq; per annos)
Pulchra quidem, verùm Transtiberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut manè domi te, Galle, ſalutem:
Es tanti, vel ſi longiùs illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum;
Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decimâ vel ſeriùs horâ,
Manè tibi pro me dicat avere liber.

De Iſſa, catellâ Publii. XCII.

ISſa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publî.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur:
Et deſiderio coacta ventris,
Guttâ pallia non fefellit ullâ;
Sed blando pede ſuſcitat, toroque

Deponi monet, & rogat levari.
Castæ tantus inest pudor catellæ,
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Pictâ Publius exprimit tabellâ.
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec Issa.
Issam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

Ad Velocem. XCIII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

Ad Regulum. XCIV.

CUm tibi sit sophiæ par fama & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priscum. XCV.

CVm te non nôssem, dominum regemq; vocabam:
Cùm bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Ad Lectorem. XCVI.

QUæcunque lusi juvenis & puer quondam,
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
Malè collocare si bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

De Antulla, ad Faustinum. XCVII.

HOs tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fænius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hîc natæ cineres, nomenque sacravit
Quod legis Antullæ, dignior ipse legi;
Et Stygias æquum fuerat pater îsset ad umbras:
Quod quia non licuit; vivit, ut ossa colat.

De eadem. XCVIII.

HOc nemus æterno cinerum sacravit honori
Fænius, & culti jugera pauca soli.

Hoc

Hoc tegitur citò rapta ſuis Antulla ſepulchro:
Hoc erit Antullæ miſtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne ſperet agellum:
Perpetuo dominis ſerviet iſte ſuis.

Ad Lupercum. XCIX.

OCcurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum, ſubinde dicis,
Cui tradas Epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non eſt, quod puerum, Luperce, vexes:
Longum eſt ſi velit ad Pyrum venire,
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod quæris, propiùs petas licebit.
Argi nempe ſoles ſubire letum:
Contrà Cæſaris eſt forum taberna
Scriptis poſtibus hinc & inde totis,
Omnes ut citò perlegas Poëtas:
Illinc me pete; nec roges Atrectum,
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
De primo dabit alterove nido
Raſum pumice, purpurâque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? ſapis, Luperce.

Ad Cæcilianum. C.

CUi legiſſe ſatìs non eſt epigrammata centum,
Nil illi ſatìs eſt, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER II.

Ad Decianum.

Quid nobis, inquis, cum epistola? Parúmne tibi præstamus, si legimus epigrammata? Quid hîc porrò dicturus es, quod non possis versibus dicere? Video, quare Tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet. Epigrammata Curione non egent, & contenta sunt suâ, id est, malâ linguâ. In quacunque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli, rogo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos sedeo qui protinus reclamant. Puto, me hercule, Deciane, verum dicis. Quid, si scias, cum qua & quàm longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quòd ad primam paginam non lassi pervenient.

Ad librum suum. I.

TEr centena quidem poteras epigrammata ferre;
  Sed quis te ferret, perlegeretve, liber?
At nunc succincti quæ sint bona disce libelli.
  Hoc primum est, brevior quòd mihi charta perit.
Deinde, quòd hæc unâ peraget librarius horâ,
  Nec tantùm nugis serviet iste meis.
Tertia res hæc est, quòd si cui fortè legêris,
  Sis licèt usque malus, non odiosus eris.
Te conviva leget misto quincunce; sed antè
  Incipiat positus quàm tepuisse calix.
Esse tibi tantâ cautus brevitate videris?
  Hei mihi! quàm multis sic quoque longus eris!

Ad Domitianum. II.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
  Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
Nobi-

Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæſar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Cattis laurea, tota tua eſt.

Ad Sextum. III.

SExte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur:
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

Ad Decianum. IV.

NE valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſſûm:
Quattuor hæc fiunt, cùm rediturus eam.
Sæpe domi non es; cùm ſis quoque ſæpe, negaris:
Vel tantùm cauſſis, vel tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Vt te non videam, quattuor ire piget.

Ad Severum. V.

I Nunc, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκώλιον, Severe,
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt, quæ relegente me ſolebas
Raptim ſcribere, ſed Vitellianis.
Hæc ſunt ſingula, quæ ſinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc ſunt, aut meliora, ſi qua neſcis.
Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craſſior ut ſit umbilico,
Si totus triduo tibi legatur?
Nuſquam deliciæ ſupiniores.
Laſſus tam citò deficis viator?
Et cùm currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas?
I nunc, edere me jube libellos.

In Attalum. VI.

DEclamas bellè, cauſſas agis, Attale, bellè:
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellé:
Bellus grammaticus, bellus es aſtrologus.
Et bellè cantas, & ſaltas, Attale, bellé:
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellé;
Vis dicam quid ſis? magnus es ardelio.

Ad lectorem. VII.

SIqua videbuntur chartis tibi, lector, in iſtis,
Sive obſcura nimis, ſive Latina parúm;
Non meus eſt error: nocuit librarius illis,
Dum properat verſus annumerare tibi.
Quòd ſi non illum, ſed me peccâſſe putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Iſta tamen mala ſunt. quaſi nos manifeſta negemus.
Hæc mala ſunt: ſed tu non meliora facis.

In Poſthumum. VIII.

BAſia dimidio quod das mihi, Poſthume, labro,
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Poſthume, dimidium.

Ad Rufum, de Selio. IX.

QVòd fronte Selium nubilâ vides, Rufe,
Quòd ambulator porticum terit ſerus,
Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus,
Quòd penè terram tangit indecens naſus,
Et dextra pectus pulſat, & comam vellit;
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Vterque natus vivit, & precor vivat:
Salva eſt & uxor, ſarcinæque, ſervique:
Nihil colonus, villicuſque decoxit.
Mœroris igitur cauſſa quæ? domi cœnat.

In Poſthumum. X.

ESſe quid hoc dicam, quòd olent tua baſia myrrham,
Quòdque tibi eſt nunquam non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quòd oles bene, Poſthume, ſemper:
Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

Ad Sextum. XI.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

De Selio, ad Paulinum. XII.

NIl intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hîc quoque deceptus Memphitica templa frequen-
Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis. (tat,
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cùm fecit, sed renuente deo;
Lotus a'd Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XIII.

QVòd nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme, non superbé.

In Zoïlum. XIV.

ZOïlus ægrotat, faciunt hanc stragula febrem:
Si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid sindone cinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas o-
Vis fieri sanus? stragula sume mea. (mneis.

In Maximum. XV.

CApto tuam, pudet heu, sed capto, Maxime, cœ-
nam:
Tu captas aliam. jam sumus ergo pares.
Manè salutatum venio: tu diceris isse
Antè salutatum. jam sumus ergo pares.

Sum comes ipſe tuus,tumidique anteambulo regis;
Tu comes alterius. jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum : jam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem , Maxime, non habeat.

Ad Zoïlum. XVI.

FElicem fieri credis me, Zoïle , cœnâ.
Felicem cœnâ, Zoïle , deinde tuâ ?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem , Zoïle, cœna facit.

De Paullo. XVII.

CArmina Paullus emit , recitat ſua carmina Paullus.
Nam quod emas,poſſis dicere jure tuum.

In Poſthumum. XVIII.

BAſia das aliis; aliis das, Poſthume, dextram :
Dicis , utrum mavis ? elige. malo manum.

De eodem. XIX.

QVid mihi vobiſcum eſt , ô Phœbe, novemq; ſorores?
Ecce nocet vati Muſa jocoſa ſuo.
Dimidio nobis dare Poſthumus antè ſolebat
Baſia ; nunc labro cœpit utroque dare.

De eodem. XX.

NOn dicam , licèt uſque me rogetis,
Quis ſit Poſthumus in meo libello:
Non dicam. quid enim mihi neceſſe eſt
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam bene vindicare poſſunt ?

In Candidum. XXI.

SI det iniqua tibi triſtem fortuna reatum ;
Squallidus hærebo , pallidiorque reo.
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ ;
Per freta, per ſcopulos exſulis ibo comes.
Dat tibi divitias. ecquid ſunt iſta duorum ?
Das partem ? multum eſt; Candide, das aliquid ?
Mecum eris ergo miſer : quòd ſi Deus ore ſereno
Annuerit ; felix , Candide, ſolus eris.

Ad Gallam. XXII.

DAs nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti:
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

De Nævia, ad Bithynicum. XXIII.

QVòd querulum ſpirat, quòd acerbum Nævia tuſ-
Inque ſuòs mittit ſputa ſubinde ſinus: (ſit,
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

De Selio. XXIV.

LAudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,
Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
Effecté! graviter! citó! nequiter! euge! beaté!
Hoc volui. facta eſt jam tibi cœna, tace.

Ad Rufum. XXV.

RVfe, vides illum ſubſellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus:
Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et ſplendent vulſo brachia trita pilo.
Non heſterna ſedet lunatâ lingula plantâ;
Coccina non læſum pingit aluta pedem;
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quis ſit? ſplenia tolle, leges.

In Cajum. XXVI.

MVtua viginti ſeſtertia fortè rogabam;
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſſas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai, non peto conſilium.

In Ponticum. XXVII.

LIs mihi cum Balbo eſt; tu Balbum of[...]lere non vis,
Pontice: cum Licino eſt; hic quoque magnus homo eſt.

Vexat

Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum:
Respondes; orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico:
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phœbum. XXVIII.

CVm sint crura tibi simulent quæ cornua lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ad Pannicum. XXIX.

PEctere te nolim, sed nec turbare capillos:
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimiùm, Pannice; nolo parúm.
Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis
Horrida; sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

In Cæcilianum. XXX.

QVidquid ponitur hinc & inde, verris;
Mammas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alicâ suâ palumbum.
Hæc cùm condita sunt madente mappâ,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Vllus si pudor est, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

In Linum. XXXI.

QVid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomenta-
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video. (nus?

De mœchæ veste. XXXII.

COccina famosæ donas & janthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit, munera? mitte togam.

In Tongilium. XXXIII.

URi Tongilius malè dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores; esurit atque sitit.

Subdola

Subdola tenduntur craſſis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur atque lupum.
Cæcuba ſaccentur, quæque annus coxit Opimî;
Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici juſſere lavari.
O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

Ad Maximinam, puellam edentulam. XXXIV.

RIde, ſi ſapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat Poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verùm ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi, tu puella non es:
Nam tres ſunt tibi, Maximina, dentes,
Sed planè piceique, buxeique.
Quare ſi ſpeculo mihique credis,
Debes non aliter timere riſum,
Quàm ventum Spanius, manumve Priſcus;
Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus induito magìs ſeveros,
Quàm conjux Priami, nuruſque major.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et convivia nequiora vita;
Et quidquid lepidâ procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem;
Et tantùm tragicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, ô puella, plora.

In Zoïlum. XXXV.

ZOïle, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

In Candidum. XXXVI.

Κοινὰ φίλων hæc ſunt, hæc ſunt tua, Candide, κοινὰ,
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas?
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:

At me

At me quæ passa est furiosi cornua tauri,
  Noluerit dici quam pila prima suam.
Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
  Non vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes:
  Fulcitur testâ fagina mensa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chrysendeta mulli:
  Concolor in nostra, cammare, lance rubes.
Ex opibus tantis veteri fidoque sodali
  Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων?

In Sextum fœneratorem. XXXVII.

EMi seu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quattuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem nôstis veterem meum sodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cavetque;
Et secum, sed ut audiam, susurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quattuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cùm rogaris:
Quantò durius, antequam rogeris!

In Nævolum. XXXVIII.

FLorida per varios ut pingitur Hybla colores,
  Cùm breve Sicaniæ ver populantur apes:
Sic tua suppositis pellucent præla lacernis;
  Sic micat innumeris arcula synthesibus.
Atque unam vestire tribum tua vellera possunt,
  Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu spectas hyemem succincti lentus amici,
  (Prô scelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
  (Quid renuis?) non te, Nævole, sed tineas?

Ad Rufum. XXXIX.

CAuponem, laniumque, balneumque,
Tonsorem, tabulamque, calculosque,

Et paucos, sed ut eligam, libellos,
Vnum non nimiùm rudem sodalem:
Hæc præsta mihi, Rufe, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximum. XL.

VIs fieri liber? mentiris, Maxime; non vis:
Sed fieri si vis, hâc ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
Veientana tuam si domat uva sitim:
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus nostrâ si potes esse togâ.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior Partho vivere rege potes.

Ad Sextum. XLI.

VIs te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum est tibi; quod jubes, colêris.
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

In fictum divitem. XLII.

HIc, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus alpha penulatorum;
Quem grex togatus sequitur, & capillatus,
Recensque sella linteisque lorisque;
Oppigneravit Claudii modò ad mensam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

In Zoïlum. XLIII.

PExatus pulchrè rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; sed mea sunt.

De cœnatione Cæsaris, quæ appellatur Mica. XLIV.

MIca vocor. quid sim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
Frange toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo:
Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

In

In Laurum. XLV.

DVm modò caussidicum, dum te modò rhetora fingis,
Et non decernis, Laure, quid esse velis;
Peleos, & Priami transît, vel Nestoris ætas;
Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur; fora litibus omnia fervent:
Ipse potest fieri Marsya caussidicus.
Eja age, rumpe moras; quò te spectabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

In Saletanum. XLVI.

CUr tristiorem cernimus Saletanum?
An caussa levis est? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! ô gravem casum!
Illa, illa dives mortua est Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidisset hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. XLVII.

UNus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incertâ non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage speculo, quo viderat, ulta est;
Et cecidit sectis icta Plecusa comis.
Desine jam, Lalage, tristes ornare capillos,
Tangat & insanum nulla puella caput.
Hoc salamandra notet, vel sæva novacula nudet,
Ut digna speculo fiat imago tuo.

In Posthumum. XLVIII.

OCcurris quocunq; loco mihi, Posthume, clamas
Protinus, & prima est hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, si me decies unâ conveneris horâ,
Dicis. habes, puto, tu, Posthume, nil quod agas.

Ad Olum. XLIX.

QVòd te nomine jam tuo saluto,
Quem regem & dominum priùs vocabam,
Ne

Ne me dixeris esse contumacem :
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere ;
Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. L.

INvitum cœnare foris te, Classice, dicis.
Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire ;
Cùm cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis ?
Cogor, ais. verum est : cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba ubi sunt ? si vir es, ecce, nega.

Ad Cæcilianum. LI.

CAndidius nihil est te, Cæciliane, (notavi,)
Si quando ex nostris disticha pauca legis.
Protinus aut Marsi recitas, aut scripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
Vt collata magìs placeant mea ? credimus illud.
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

De Saufello, ad Maternum. LII.

CInctum togatis pòst & antè Saufellum,
Quantâ reduci Regulus solet turbâ,
Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
Materne, cernis ? invidere nolito ;
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos & greges togatorum
Fusciculenus præstat, & Faventinus.

De Leone. LIII.

VErbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem subitò feritate reversâ,
Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.

Nam

Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet; crudelis, perfide, prædo,
A noſtra pueris parcere diſce lupa.

De Mario. LIV.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

Ad Coſconium. LV.

COſconi, qui longa putas epigrammata noſtra,
Vtilis ungendis axibus eſſe potes.
Hâc tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras: Marſi, doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt quod demere poſſis;
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

Ad Cæcilianum. LVI.

ÆStivo ſerves ubi piſcem tempore, quæris?
In thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

Ad Naſicam. LVII.

INvitas tunc me, cùm ſcis, Naſica, vocatum:
Excuſatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. LVIII.

HOſtem cùm fugeret, ſe Fannius ipſe peremit.
Hic (rogo) non furor eſt, ne moriare, mori?

Ad Zoïlum. LIX.

LAxior hexaphoris tua ſit lectica licebit;
Dum tamen hæc tua ſit, Zoïle, ſandapila.

Ad Ponticum. LX.

ABſciſsâ ſervum quid fingis, Pontice, linguâ?
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

Ad amicum. LXI.

VImine clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.

Dona quòd æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Classicum. LXII.

QUòd nec carmine glorior supino,
Nec retro lego Sotaden cinædum;
Nusquam Græcula quòd recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitare Galliambon;
Non sum, Classice, tam malus poëta.
Quid si per graciles vias petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me raris juvat auribus placere.

In Mamercum. LXIII.

NIl recitas, & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis, esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. LXIV.

QUòd nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis Musis & Apolline nullo,
Laudari debes; hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antonî; quod luxuriaris, Apicî.
Quod fœtes, vitium dic mihi cujus habes?

Ad Quinctilianum. LXV.

QUinctiliane, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;
Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Petit

Petit poëta à Cæsare jus trium liberorum. LXVI.

RErum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
Soſpite quo magnos credimus eſſe deos;
Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos;
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

De eodem ad uxorem. LXVII.

NAtorum mihi jus trium roganti,
Muſarum pretium dedit mearum
Solus qui pote at. valebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum. LXVIII.

PRimus ubi eſt, inquis, cùm ſit liber iſte ſecundus?
Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mavis, Regule, primum;
Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad Lectorem. I.

HOc tibi, quidquid id est, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt; quæ meliora putas?
Plus sanè placeat, dominâ qui natus in urbe est:
Debet enim Gallum vincere verna liber.

Ad librum suum. II.

CUjus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madidâ tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum? sapîsti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis:
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat superbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

Ad eundem. III.

ROmam vade, liber. si, veneris unde, requiret:
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua simus in urbe, rogabit:
Corneli referas me, licet, esse foro.
Cur absim, quæret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: responde, Poëta
Exierat, veniet cùm citharœdus erit.

Ad eundem. IV.

VIs commendari ſine me curſurus in Urbem,
Parve liber, multis? an ſatìs unus erit?
Unus erit (mihi crede) ſatìs, cui non eris hoſpes,
Julius, aſſiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primi quæres in limine tecti:
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Eſt illi conjux, quæ te manibuſque ſinuque
Excipiet, vel ſi pulverulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſive hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices; Marcus avere jubet.
Hoc ſatìs eſt. alios commendet epiſtola. peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

In mulierem deformem. V.

FOrmoſam faciem nigro velamine celas:
Sed non formoſo corpore lædis aquas.
Ipſam crede deam verbis tibi dicere noſtris;
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Ad Marcellinum. VI.

LUx tibi poſt Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat ætherios ortus hæc prima parenti;
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licèt dederit jucundæ munera vitæ,
Plus numquam patri præſtitit illa dies.

De ſportula. VII.

CEntum miſelli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos dividebat balneator elixus.
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt,
Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandum eſt,

In Quinctum. VIII.

THaida Quinctus amat. quam Thaida? Thaida luſcam.
Unum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. IX.

VErsiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

In Philomuſum. X.

COnſtituit, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies,
Luxuriam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredavit, te, Philomuſe, pater.

In Fabullum. XI.

UNguentum (fateor) bonum dediſti
Convivis heré; ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.

In Næviam. XII.

DUm non vis leporem, dum non vis carpere mullum,
Et plùs quàm patri, Nævia, parcis apro:
Accuſas, rumpiſq; coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit. nunquam ſic ego crudus ero.

In Tuccium, de ſportula. XIII.

ROmam petebat eſuritor Tuccius,
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte rediit Milvio.

De Codro. XIV.

PLùs credit nemo, quàm tota Codrus in urbe,
Cùm ſit tam pauper. quomodo? cæcus amat.

In cerdonem munerarium. XV.

DAs gladiatores, ſutorum regule, cerdo,
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id ſobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.

Lu-

Lusisti. satis est. sed te, mihi crede, memento
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

In Sabidium. XVI.

CIrcumlata diu mensis scriblita secundis,
Urebat nimio sæva calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est.
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In Maximum. XVII.

PErfrixisse tuas questa est præfatio fauces.
Cùm te excusâris, Maxime, quid recitas?

De vipera in ore ursæ. XVIII.

PRoxima centenis ostenditur Ursa columnis,
Exornant fictæ quà Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit. ô facinus, falsa quòd ursa fuit!

De Canio. XIX.

DIc, Musa, quid agat Canius meus Rufus.
Utrúmne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus herôis?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in schola poëtarum
Lepôre tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi?
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ Sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titíne thermis, an lavatur Agrippæ?

An

An impudici balneo Tigillini ?
An rure Tullî fruitur, atque Lucani ?
An Pollionis dulce currit ad quartum ?
An æstuantes jam profectus ad Baias
Piger Lucrino naviculatur in stagno ?
Vis scire quid agat Canius tuus ? ridet.

In crudelem dominum. XX.

PRoscriptum famulus servavit fronte notatus:
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

DEderas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ne famem & sitim ferres,
Summâ venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In invitatorem. XXII.

OMnia cùm retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus ?

Ad Faustinum. XXIII.

SI temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavet uti, rhetorem Sabinéum.
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimî Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium:
Omnia solus habes: hoc me putà velle negare:
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

NUnquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus:
Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque: quod ? inquis.
Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, pudor.

In Nestorem. XXVI.

AUriculam Mario graviter miraris olere?
 Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

In Zoïlum. XXVII.

HAs, cum gemina compede, dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoïlus, annulos priores.

Ad Gargilianum. XXVIII.

SPortula nulla datur; gratìs conviva recumbis:
 Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Cum ratione licet dicas te vivere summa:
 Quòd vivis, nulla cum ratione facis.

Ad Rufinum. XXIX.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
 Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
 Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
 Plus habuit Didymus; plus Philomelus habet.

De Piscibus sculptis. XXX.

ARtis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

In Fabianum. XXXI.

QUod novus & nuper factus tibi præstat amicus,
 Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
 Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decimâ, vel seriùs, horâ
 Te sequar Agrippæ, cùm laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
 Ut sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, togâ, tritâque, meâque,
 Vt nondum credas me meruisse rudem?

In irascentes amicos. XXXII.

IRasci tantùm felices nôstis amici.
 Non bellè facitis: sed juvat hoc facere.

Ad Sextum. XXXIII.

QVæ te caussa trahit, vel quæ fiducia Romam,
 Sexte? quid aut speras, aut petis inde? refer.
Caussas, inquis, agam Cicerone disertiùs ipso,
 Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus caussas, & Caius: utrumque
 Nôras: sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis:
 Audieris, dices esse Maronis opus.
Insanis: omnes gelidis quicumque lacernis
 Sunt tibi; Nasones, Virgiliosque vides.
Atria magna colam. vix treis, aut quatuor ista
 Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? suade: nam certum est vivere Romæ.
 Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

In Thelesinum. XXXIV.

MVtua quòd nobis ter quinquagena dedisti
 Ex opibus tantis, quas gravis arca premit;
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
 Tu magnus, quòd das? immo ego, quòd recipis.

De lacerta cælata. XXXV.

INserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

In Pollam. XXXVI.

SImpliciter pateat vitium fortasse pusillum:
 Quod tegitur, majus creditur esse malum.

In Lentinum. XXXVII.

MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
 Tam subitò corvus, qui modò cygnus eras.
Non omnes fallis. scit te Proserpina canum:
 Personam capiti detrahet illa tuo.

Ad Ligurinum. XXXVIII.

OCcurrit tibi nemo quòd libenter;
Quòd quacumque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo;

Quid ſit ſcire cupis? nimis Poëta es.
Hoc valde vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipſas medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis ſtudenti.
In thermas fugio; ſonas ad aurem.
Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir juſtus, probus, innocens timeris.

De eodem. XXXIX.

FVgerit an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibuſque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo: tace.

Ad Candidum. XL.

EXigis à nobis operam ſine fine togatam.
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem. multò plus eſſe probabo.
Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſſis narraveris; ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Baſſo. XLI.

CApena grandi porta quà pluit guttâ,
Phrygiæque matris Almo quà lavat ferrum,
Hora-

Horatiorum quà viret ſacer campus,
Et quà puſilli fervet Herculis fanum,
Fauſtine, plena Baſſus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, ſeſſileſque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas:
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læſum Gallici canis dente,
Nondumque victâ lacteum fabâ porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno curſor ova portabat.
Urbem petebat Baſſus? imò rus ibat.

De Ollo. XLII.

PAuperis exſtruxit cellam, ſed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In invitatorem. XLIII.

VEientana mihi miſces, tu Maſſica potas:
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. XLIV.

HÆc tibi, non alia eſt ad cœnam cauſſa vocandi,
Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Depoſui ſoleas. affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quinctum denique librum.
Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quòd ſi non ſcombris ſcelerata poëmata donas:
Cœnabis ſolus jam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. XLV.

EMpta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis:
Abſtulit hanc nimiùm caſus in urbe frequens.
Collatum eſt decies. rogo, non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

In Gelliam. XLVI.

QUòd quacumque venis, Cosmum migrare putamus,
Et fluere excusso cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

De cisterna Ravennate. XLVII.

SIt cisterna mihi, quàm vinea, malo Ravennæ:
Cùm possim multò vendere pluris aquam.

De Caupone. XLVIII.

CAllidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ;
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XLIX.

BAiana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduâque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa sennibus autumnis.
Hîc post Novembres, imminente jam brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis;
Argutus anser, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi fœminas premunt galli;
Sonantque turres plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci;
Matremque plenam mollis agnus exspectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares sylva.
Non segnis albo pallet otio caupo;
Nec perdit oleum lubricus palæstrita:

Sed

Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis,
Tremulâve captum lineâ trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos,
Et pædagogo non jubente laſcivi
Parêre gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis ruſticus ſalutator;
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
Metamque lactis Saſſinate de ſylva.
Somniculoſos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hiſpidæ fœtum;
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimine offerunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa:
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam,
Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Furem Priapo non timente ſecurus:
Et vinitorem farre paſcis urbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Rus hoc vocari debet, an domus longé?

De muneribus gladiatoriis. L.

SUtor credo dedit tibi, culta Bononia, munus.
Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi caupo dabit?

In Ponticum. LI.

CUm vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino;
Sumitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti; fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum rhombo eſt; at mihi cum ſparulo.
Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in cavea mortua pica mihi.

Cur ſine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quòd non eſt, proſit: edamus idem.

In Cinnam. LII.

ESſe nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

In Quinctum. LIII.

CEntenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quòd ſub rege Numa condita vina bibis:
Quod conſtat decies tibi non ſpecioſa ſupellex:
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quòd pluris mula eſt, quàm domus empta tibi:
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. hæc animus, Quincte, puſillus emit.

In Cotilum. LIV.

COtile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi.
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo.
Bellus homo eſt, flexos qui digerit ordine crines:
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter fœmineas totâ qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas. ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:
Qui ſcit, quam quis amet: qui per convivia currit:
Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
Res prætricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

Ad Caſſianum. LV.

SIrenas, hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

Ad

Ad Diadumenum. LVI.

QUod ſpirat tenerâ malum mordente puellâ:
Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cùm cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modò carpſit ovis:
Quod myrtus, quod meſſor Arabs, quod ſuccina tri-
Pallidus Eoo thure quod ignis olet: (ta:
Gleba quod æſtivo leviter cùm ſpargitur imbre:
Quod madidis nardo ſparſa corona comis:
Hoc deprompta tuis loculis munuſcula flagrant.
Quid ſi dona dares magna, ſine invidia?

In M. Antonium. LVII.

PAr ſcelus admiſit Phariis Antonius armis:
Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antonî tamen eſt pejor, quàm cauſſa Pothini:
Hic facinus domino præſtitit; ille ſibi.

De pigris nautis. LVIII.

CEſſatis pueri, nihilque môſtis,
Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeuſma remos.
Jam prono Phaëthonte ſudat Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tutæ luditis otium carinæ.
Non nautas puto vos, ſed Argonautas.

In Gargilianum. LIX.

PSilothro faciem lævas, & dropace calvam.
Numquid tonſorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certè non potes illos
Reſinâ, Veneto nec reſecare luto.
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram traducere calvam:
Hoc fieri porco, Gargiliane, ſolet.

In Bæticum. LX.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus;
 Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ;
 Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
 Et pulpam dubio de petasone voras.
Teque juvant gerres, & pelle melandrya canâ:
 Resinata bibis vina, Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse
 Suspicer, ut quid enim, Bætice, saprofagis?

Ad Paullinum. LXI.

MInxisti currente semel, Paulline, carinâ.
 Meire vis iterum? jam Palinurus eris.

In Zoïlum. LXII.

COnviva quisquis Zoïli potest esse,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtâque Ledæ sobrius bibat testâ.
Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitisque trudit hinc & inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Propè stat minister, suggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuspidesque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus,
Fugatque muscas myrteâ puer virgâ.
At ipse retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæstritis.
Ligurumque nobis saxa cùm ministrentur,
Vel cocta fumis musta Massilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Crystallinisque myrrhinisque propinat.
Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus stertit:
Nos accubamus, &, silentium ronchis

Præ-

Præstare jussi, nutibus propinamus.
Hos Malchionis patimur improbi fastus.

Ad Phœbum. LXIII.

UTere lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durùm, Phœbe, cacantis habes.

In Vetustillam. LXIV.

CUm tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorem cùm geras stolâ frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas;
Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliúsque ranæ garriant Ravennates;
Et Adrianus dulciùs culex cantet,
Videasque quantum noctuæ vident manè,
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cùm bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentiâ possit:
Audes ducentas nuptum ire post mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris.
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Sternatur à Coricle clinico lectus,
Thalassionem qui tuum decet solus,
Ustorque tedas præferat novæ nuptæ.

In Rufum. LXV.

ESse negas coctum leporem, poscisque flagella.
Mavis, Rufe, coquum scindere, quàm leporem.

In Nævolum. LXVI.

NUmquam dicis ave, sed reddis, Nævole, semper;
Quod prior & corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectas à me rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.

Ore

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exſpectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum;
Et ſedeo quà te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.

Ad cerdonem. LXVII.

IRaſci noſtro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita eſt carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi jugulare tibi?

Ad Rufum. LXVIII.

CUrſorem ſextâ tibi, Rufe, remiſimus horâ,
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor:
Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

CÆſaris alma dies, & luce ſacratior illâ,
Conſcia Dictæum quâ tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numeroſior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem, ſuperi, petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota deo?

De Horatio. II.

SPectabat modò ſolus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximuſque
Sancto cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repentè cœlo:
Albis ſpectat Horatius lacernis.

De nivibus. III.

ADſpice quàm denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei ſolitus laſſare Bootæ,
Et madidis Helicen diſſimulare comis.
Qui ſiccis laſcivit aquis, & ab æthere ludit,
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe nives.

In Baſſam. IV.

QUod ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piſcinæ vetus aura quod marinæ,

Laſſi

Lassi Bardiacus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna tedæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

VIr bonus & pauper, linguâque & pectore verus,
  Quid tibi vis? urbem quî, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
  Nec pavidos tristi voce citare reos:
Vendere nec vanos circa pallatia fumos;
  Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miser vives? homo fidus, certus amicus?
  Hoc nihil est. nunquam sic Philomelus eris.

In Malisianum. VI.

CRedi virgine castior pudicâ,
Et frontis teneræ cupis videri;
Cùm sis improbior, Malisiane,
Quàm qui compositos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum. VII.

PRima salutantes atque altera continet hora;
  Exercet raucos tertia caussidicos.
In quinctam varios extendit Roma labores;
  Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæstris;
  Imperat exstructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum,
  Temperat ambrosias cùm tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæsar,
  Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: gressu timet ire licenti
  Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

Ad Faustinum. VIII.

DUm novus est, neque adhuc rasâ mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene sicca timet:
I, puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre; sed instructum comitetur pumice librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare jocos: una litura potest.

In Ant. Saturninum. IX.

DUm nimiùm vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te, miser, esse pudet:
Impia Parrhasia movisti bella sub ursa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeò fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis;
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

Ad Rufum, de nuptiis Pudentis, & Claudiæ Peregrinæ. X.

CLaudia, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti;
Macte esto tedis ô Hymenæe tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo,
Massica Theseis tam bene vina favis.
Nec meliùs teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reside, Concordia, lecto:
Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
Diligat illa senem quondam: sed & ipsa marito,
Tunc quoque cùm fuerit, non videatur anus.

Ad Silium. XI.

SIli Castalidum decus sororum,
Qui perjuria barbari furoris

Ingenti premis ore, perfidosque
Astus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullùm sepositâ severitate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Nostris otia commoda Camœnis.
Nec torvâ lege fronte, sed remissâ.
Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

MIlle tibi nummos hesternâ nocte roganti,
In sex aut septem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi: sed tu caussatus amici
Adventum, lancem paucaque vasa rogas.
Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

De puero stiriâ jugulato. XIII.

QUà vicina pluit Vipsanis porta columnis,
Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roscida templa subibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cúmque peregisset miseri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ?

De endromide. XIV.

HAnc tibi Sequanicæ pinguẽ textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet;
Sordida, sed gelido non adspernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida.
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona;
Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
Plumea seu laxi partiris pondera follis;
Sive levem cursu vincere quæris Atham:
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis subitâ te premat Iris aquâ;

Ride-

Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres.
Non ſic in Tyria ſindone tutus eris.

De Cærelia & Gellia. XV.

DIcit ſe vetulam, cùm ſit Cærelia puppa.
Puppam ſe dicit Gellia, cùm ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poſſis, Coline, nec illam.
Altera ridicula eſt, altera putidula.

De Selio. XVI.

NUllos eſſe deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque; quòd ſe
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliam de Brutiano. XVII.

DVm tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quiſve ſit ſecundus;
Graium quiſve epigramma comparabit;
Palmam Callimachus, Thalia, de ſe
Facundo dedit ipſe Brutiano.
Qui ſi Cecropio ſatur lepore,
Romanæ ſale luſerit Minervæ;
Illi me facias, precor, ſecundum.

Ad Fabianum. XVIII.

OMnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit: uxori fiat amica meæ.

De litoribus Altini. XIX.

ÆMula Baianis Altini litora villis,
Et Phaëthontei conſcia ſylva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus;
Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hìc ubi ſeptenas Cyllarus hauſit aquas;
Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

Ad Poſthumum. XX.

QVòd tempanè domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces; togulam, Poſthume, pluris emo.

Ad

Ad Domitianum. XXI.

SÆpe meos laudare ſoles, Auguſte, libellos.
Invidus ecce negat: non minùs ergo ſoles.
Quid, quòd honorato non ſolâ voce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæſar, tantò tu magìs, ut doleat.

Ad Chloen. XXII.

DOnâſti tenero, Chloë, Luperco
Hiſpanas, Tyriaſque, coccinaſque,
Et lotam tepido togam Galeſo,
Indos ſardonychas, Scythas ſmaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ;
Et quidquid petit uſque & uſque donas.
Væ glabraria, væ tibi miſella:
Nudam te ſtatuet tuus Lupercus.

Ad Pudentem. XXIII.

OBſtat, care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
Lectoremque frequens laſſat, & implet opus.
Rara juvant. primis ſic major gratia pomis;
Hybernæ pretium ſic meruêre roſæ.
Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
Quàm levis in tota Marſus Amazonide.
Tu quoque de noſtris releges quemcumque libellis,
Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

De piſcibus Baianis. XXIV.

BAiano procul à lacu, monemus,
Piſcator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piſcibus hæ natantur undæ,
Qui nôrunt Dominum, manumque lambunt
Illam, quâ nihil eſt in orbe majus.
Quid, quòd nomen habent, & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus.
Hoc quondam Lybis improbus profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cœcus
Captum non potuit videre piſcem:

Et

Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Baianos ſedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis ſimplicibus cibis in undas,
Et piſces venerate dedicatos.

Ad Hippodamum. XXV.

QVòd cupis in noſtris dicique legique libellis,
Et nonnullus honos creditur eſſe tibi:
Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes averſa fronte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia poſ-
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope. (ſit,
Ergo aliquod gratum Muſis tibi nomen adopta.
Non ſemper bellè dicitur Hippodamus.

De ape electro incluſa. XXVI.

ET latet, & lucet Phaëthontide condita guttâ,
Vt videatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

Ad Soſibianum. XXVII.

PLena laboratis habeas cum ſcrinia libris,
Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent hæredes, inquis, mea carmina. quando?
Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.

Ad Attalum. XXVIII.

SOrdida cùm tibi ſit; verum tamen, Attale, dixit,
Quiſquis te niveam dixit habere togam.

De pugna damarum. XXIX.

FRontibus adverſis molles concurrere damas
Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Vnde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

Ad

Ad Olum. XXX.

CAna est barba tibi, nigra est coma. tingere barbam
Non potes, hæc caussa est: sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. XXXI.

CEntum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras;
Et teneo meliùs ista quàm meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratìs, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. XXXII.

ARgenti genus omne comparâsti,
Et solus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaïco linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Posthumum. XXXIII.

ATria Pisonum stabant cùm stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus;
Prætulimus tantis solum te, Posthume, regnis:
Pauper eras, & eques. sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum: exspecto, Posthume, quid facias.
Nil facis: & serum est alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Posthumus imposuit.

In

In malè recitantem. XXXIV.

QVid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus illa magis.

De Vesuvio monte. XXXV.

HIc est pampineis viridis modò Vesvius umbris;
Presserat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga quàm Nysæ colles plùs Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedêre choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & tristi mersa favillâ:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

Votum Parthenii, ad Phœbum. XXXVI.

HÆc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Vt qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris. sic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certâ virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. XXXVII.

SAturnalia divitem Sabellum
Fecerunt. meritò tumet Sabellus:
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caussidicos beatiorem.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fressæ,
Et thuris piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycâ gelata testâ,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quoque venit à cliente
Parcæ cistula non capax olivæ,
Et crasso figuli polita cœlo
Septenaria synthesis Sagunti,

Hispa-

Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaëthonte encauſtico. XXXVIII.

ENcauſtus Phaëthon tabula depictus in hac eſt.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëthonta facis?

Ad Flaccum. XXXIX.

NEſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
Qui tantùm luſus illa jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
Tereos; aut cœnam, crude Thyeſta, tuam:
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas;
Paſcentem Siculas aut Polyphemon aves.
A noſtris procul eſt omnis veſica libellis,
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

Ad Cæcilianum. XL.

CVm tibi non eſſent ſex millia, Cæciliane,
Ingenti † latè vectus es hexaphoro: † *laxè*
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dî reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

In Hedylum. XLI.

GEſtari junctis niſi deſinis, Hedyle, capris:
Qui modò ficus eras, jam caprificus eris.

Ad Coſmum. XLII.

HVnc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peràque ſenem: cui cana, putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati:
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falsâ.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis.

Ad

Ad Colinum. XLIII.

O cui Tarpeias licuit contingere quercus,
Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si ſapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: obſervant quem ſtatuere diem.
Divitior Criſpo, Thraſeâ conſtantior ipſo,
Lautior & nitido ſis Meliore licèt,
Nil adicit penſo Lacheſis, fuſoſque ſororum
Explicat, & ſemper de tribus una ſecat.

Ad Lucium. XLIV.

LVci, gloria temporum tuorum,
Qui † Gaurum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non ſinis diſertis; † *Graium*
Argivas generatus inter urbes
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras.
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque:
Et ferro Plateam ſuo ſonantem,
Quam fluctu tenui, ſed inquieto,
Armorum Salo temperator ambit:
Tutelamque, choroſque Rixamarum,
Et convivia feſta Carduarum,
Ex textis Peteron roſis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas:
Et certos jaculo levi Silaos:
Turgentiſque lacus, Petuſiæque,
Et parvæ vada pura Vetoniſſæ:
Et ſanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator:
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matineſſæ.

Hæc

Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quàm Bituntos.

In Gargilianum. XLV.

MVnera quòd senibus viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem.
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus:
Callida sic stultas decipit esca feras.
Quid sit largiri, quid sit donare; docebo,
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

Ad Faustinum. XLVI.

DVm nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quò te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida sed fervent Nemeæi pectora monstri:
Nec satis est, Baias igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & littora grata valete;
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. XLVII.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum:
Nam plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro inclusa. XLVIII.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gutta feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repentè gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulcro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

De obitu Curiatii. XLIX.

ARdea solstitio, Pæstanaque rura petantur,
Quique Cleonæo sidere fervet ager:
Cùm

Cùm Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. L.

DOnâsse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactâsti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas lacernas munus esse Pompillæ:
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurâsti.
Herè de theatro, Pollione cantante,
Cùm subitò abires, dum fugis, loquebaris;
Hæreditatis tibi trecenta venisse,
Et manè centum, & post meridiem centum.
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra quod velimus audire.

De Lycori. LI.

TIbur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Cærellia. LII.

DUm petit à Baulis mater Cærellia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

De hortis Julii Martialis. LIII.

JUlì jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore;
Et curvas nebulâ tegente valles
Solus luce nitet peculiari.

Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ.
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam:
Albanos quoque Tusculosque colles,
Et quodcunque jacet sub urbe frigus;
Fidenas veteres, brevesque Rubras;
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno;
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet helciariorum,
Cùm sit tam propè Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (seu potiùs domus vocanda est,)
Commendat dominus: tuam putabis;
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modò divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, pendulamque
Vni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, præferantur istis
Julî jugera pauca Martialis.

De Philænide. LIV.

OCulo Philænis semper altero plorat.
Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

Ad Linum. LV.

EGisti vitam semper, Line, municipalem:
Quâ nihil omnino vilius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis:
Duxit & æstates synthesis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemptũ:
Sylva graves turdos exagitata dedit.

Raptus

Raptus flumineo venit de gurgite piſcis :
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miſſus de gente miniſter,
Sed ſtetit inculti ruſtica turba foci.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris :
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo ;
Alea ſed parcæ ſola fuere nuces.
Dic ubi ſit decies, mater quod avara reliquit.
Nuſquam eſt. feciſti rem, Line, difficilem.

In Prætorem. LVI.

PRætorem pauper centum ſeſtertia Gaurus
Orabat canâ notus amicitiâ :
Dicebatque ſuis hæc tantùm deeſſe trecentis,
Vt poſſet domino plaudere juſtus eques.
Prætor ait ; ſcis me Scorpo Thalloque daturum ;
Atque utinam centum millia ſola darem !
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo ?

Ad Sextum. LVII.

INvitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Vt cœnem invitor, Sexte, an ut invideam ?

Ad Papilum. LVIII.

TU Setina quidem ſemper, vel Maſſica ponis,
Papile : ſed rumor tam bona vina negat.
Diceris hâc factus cœlebs quater eſſe lagenâ.
Nec puto, nec credo, Papile ; nec ſitio.

De Ammiano, ad Maronillum. LIX.

NIhil Ammiano præter aridam reſtem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret poſſe quis, Maronille,
Vt Ammianus mortuum patrem nollet ?

Ad Quinctum. LX.

EXigis ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, ſed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus ?
Non, inquis, faciam tam fatué. nec ego.

De Vestino. LXI.

CVm gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Vltima volventes orabat pensa sorores,
Vt traherent parvâ stamina pulla morâ;
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis.
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes à luce recessit:
Seque mori posthac credidit ille senem.

De damis. LXII.

ADspicis, imbelles tentent quàm fortia damæ
Prœlia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

De Nigrina. LXIII.

O Felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestim fama sub astra ferat.
Tu meliùs certo meruisti pignore vitæ,
Vt tibi non esset morte probandus amor.

In avarum amicum. LXIV.

MIllia misisti mihi sex, bis sena petenti.
Vt bis sena feram, bis duodena petam.

In Zoïlum. LXV.

NVnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Caussa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

In Varum. LXVI.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.

Tunc ego; non oculos, ſed ventrem paſcere veni;
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

In Afrum. LXVII.

Condita cùm tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo;
Diſcurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,
Cui non manè feras irrequietus, ave.
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,
Nec caret officio conſul uterque tuo.
Et ſacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigerioſque meros, Parthenioſque ſonas.
Hæc faciant ſanè juvenes; deformius, Afer,
Omnino nihil eſt ardelione ſene.

Ad Mathonem. LXVIII.

Hoſpes eras noſtri ſemper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis. impoſui: rus tibi vendo tuum.

Ad Mathonem. LXIX.

Declamas in febre, Mathon: hanc eſſe phreneſim
Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si ſudare aliter non potes, eſt ratio.
Magna tamen res eſt. erras; cùm viſcera febris
Exurit, res eſt magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. LXX.

Hos quoque commenda Venuleio, Rufe, libellos;
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paullùm curarum, operumque ſuorum,
Non tetricâ nugas exigat aure meas.
Sed nec poſt primum legat hæc, ſummumve trientem:
Sed ſua cùm medius prœlia Bacchus amat.
Si nimis eſt legiſſe duos; tibi charta plicetur
Altera: diviſum ſic breve fiet opus.

In Nævolum. LXXI.

Securo nihil eſt te, Nævole, pejus: eodem
Solicito nihil eſt, Nævole, te melius.
Securus, nullum reſalutas, deſpicis omnes;
Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt.

Solicitus, donas, dominum regemque ſalutas;
Invitas. eſto, Nævole, ſolicitus.

In Ponticum. LXXII.

NOs bibimus vitro, tu myrrhâ, Pontice. quare?
Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

Ad librum de Apollinari. LXXIII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius eruditiuſque eſt,
Sed nec candidius benigniuſque.
Si te pectore, ſi tenebit ore,
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.
Si damnaverit, ad ſalariorum
Curras ſcrinia protinus licebit,
Inverſa pueris arande charta.

De Baſſa. LXXIV.

INfantem ſecum ſemper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus, deliciaſque vocat.
Et quod mireris magìs, infantaria non eſt,
Ergo quid in cauſſa eſt? pedere Baſſa ſolet.

In diſſimulatorem. LXXV.

NUlla remiſiſti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex ſcriptula Septitiani,
Miſſa, nec à querulo mappa cliente fuit:
Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ coctana parva gerit:
Nec rugoſarum vimen breve Picenarum:
Dicere te poſſes ut meminiſſe mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus diſſimulator eris.

De ruſticatione. LXXVI.

RUre morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus;
Luce deos oro, famulos, poſt arva reviſo;

Parti-

Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quieſco.
Dum parvus lychnus modicum conſumat olivi:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

Ad Librum. LXXVII.

OHe, jam ſatìs eſt, ohe, libelle.
Jam pervenimus uſque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris;
Nec ſumma potes in ſcheda teneri:
Sic tamquam tibi res peracta non ſit,
Quæ primâ quoque paginâ peracta eſt.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipſe dicit,
Ohe, jam ſatìs eſt, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER V.

Ad Cæsarem. I.

HOc tibi, Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ,
Cæſar, & hinc Triviam proſpicis, inde Thetin;
Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
Plana ſuburbani quà cubat unda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, ſeu filia Solis,
Sive ſalutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela, ſaluſque,
Soſpite quo gratum credimus eſſe Jovem.
Tu tantùm accipias; ego te legiſſe putabo:
Et tumidus Gallâ credulitate fruar.

Ad lectores. II.

MAtronæ, puerique, virgineſque,
Vobis pagina noſtra dedicatur.
Hic, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimiùm, ſaleſque nudi,
Turpes, Marſe, tuos legat libellos:
Noſter cum domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Domitianum. III.

ACcola jam noſtræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Iſtri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viſo modò præſide mundi,
Affatus comites dicitur eſſe ſuos;
Sors mea quàm fratris melior: cui tam propè fas eſt
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

Ad Paullum, de Myrtale. IV.

Fœtere multo Myrtale ſolet vino.
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,

Me-

Merumque cautâ fronde, non aquâ miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contrà,
Dicas licebit; Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SExte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora nôſſe licet;
Sit locus & noſtris aliquâ tibi parte libellis,
Quâ Pedo, quâ Marſus, quâque Catullus erit.
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

Ad Parthenium. VI.

SI non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
Sic te ſerior & beata quondam,
Salvo Cæſare, finiat ſenectus,
Et ſis invidiâ favente felix;
Sic Burrus citò ſentiat parentem;
Admittas timidam brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Nôſti tempora tu Jovis ſereni,
Cùm fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quòd metuas preces iniquas:
Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata purpuráque,
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris iſta, ſed teneto
Sic, tanquam nihil offeras agaſque.
Si novi dominum novem ſororum,
Vltro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum. VII.

QUaliter Aſſyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties ſecula vixit avis:

Taliter exuta eſt veterem nova Roma ſenectam,
Et ſumpſit vultus præſidis ipſa ſui.
Jam precor oblitus noſtræ, Vulcane, querelæ
Parce: ſumus Martis turba, ſed & Veneris.

De Phaſide. VIII.

EDictum Domini Deique noſtri,
Quo ſubſellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phaſis in Theatro,
Phaſis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido ſuperbus ore;
Tandem commodiùs licet ſedere,
Nunc eſt reddita dignitas equeſtris;
Turbâ non premimur, nec inquinamur:
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
Illas purpureas & arrogantes
Juſſit ſurgere Lectius lacernas.

In Symmachum. IX.

LAnguebam: ſed tu comitatus protinus ad me
Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache; nunc habeo.

Ad Regulum, de fama poëtarum. X.

ESſe quid hoc dicam, vivis quòd fama negatur;
Et ſua quòd rarus tempora lector amat?
Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos ſemper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
Et laudant Catuli Julia templa ſenes.
Ennius eſt lectus ſalvo tibi, Roma, Marone:
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plauſere theatra Menandro:
Nôrat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen ô noſtri, ne feſtinate, libelli:
Si poſt fata venit gloria, non propero.

Ad Severum, de Stella. XI.

SArdonychas, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas uno
Verſat in articulo Stella, Severe, meus.

Mul-

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies: inde est hæc, puto, culta manus.

De eodem. XII.

QUòd nutantia fronte perticatâ
Gestat pondera Maschlion superbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros levat vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cùm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Callistratum. XIII.

SUm, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque sumus. sed quod sum, non potes esse.
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

De Manneio. XIV.

SEdere primo solitus in gradu semper,
Tunc cùm liceret occupare, Manneius;
Bis excitatus terque transtulit castra,
Et inter ipsas penè tertius sellas
Post Caiumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecèns uno.
Et hinc miser dejectus in viam transit,
Subsellioque semifultus extremo,
Et malè receptus altero genu, jactat
Equiti, sedere, Lectioque, se stare.

Ad Domitianum. XV.

QVinctus nostrorum liber est, Auguste, jocorum;
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

Quid

Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia mul-
Non prosint: sanè me tamen ista juvant. (tos?

Ad Lectorem. XVI.

SEria cùm possim, quòd delectantia malim
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & totâ cantas mea carmina Româ.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, comessatorque libellus,
Et tantùm gratìs pagina nostra placet.
Bellè, inquis, dixti. satìs est: laudabimur usque.
Dissimulas? facies me, puto, caussidicum.

In Gelliam. XVII.

DVm proavos, atavosq; refers, & nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti Gellia cistifero.

Ad Quinctianum. XVIII.

QVòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum damascenis;
Præter libellos vernulas nihil misi,
Fortasse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum voratâ decipi scarum muscâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis est pauper.

Ad Domitianum. XIX.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis.
Quando magìs dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus meruere dei?

Pul-

Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licèt unum,
Quòd colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur non alienus eques?

Ad eundem. XX.

SAturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammatæve togæ ſcriptula tota decem,
Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges.
Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus.
Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
Vtile, quod non vis, do tibi conſilium.

Ad Julium Martialem. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Nôſſemus, nec imagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, villa, thermæ;
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter heu, bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cùm ſciat, moratur?

De Apollonio. XXII.

QVinctum pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Ma-
Antè ſalutabat rhetor Apollonius. (crum
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine. quantum
Cura, laborque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

In Paullum. XXIII.

MAnè domi si te merui, voluique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ;
Quà videt antiquum rustica Flora Jovem.
Alta suburbani vincenda est semita clivi,
Et numquam sicco sordida saxa gradu:
Vixque datur longas mulorum vincere mandras;
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quòd te post mille labores,
Paulle, negat lasso janitor esse domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
Vix tanti Paullum manè videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos:
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

Ad Bassum. XXIV.

HErbarum fueras indutus, Basse, colores,
Jura theatralis dum siluere loci.
Quæ postquam placidi censoris cura renasci
Jussit, & Oceanum certior audit eques;
Non nisi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
Veste nites, & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

De Hermete. XXV.

HErmes Martia seculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & magister;
Hermes turba sui tremorque ludi;
Hermes quem timet Helius, sed unum;
Hermes cui cadit Advolans, sed uni;
Hermes vincere nec ferire doctus;
Hermes suppositius sibi ipsi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligerâ superbus hastâ;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes cassidе languidâ timendus;

Hermes

Hermes gloria Martis universi;
Hermes omnia solus, & ter unus.

De Chærestrato. XXVI.

QUadringenta tibi non sunt, Chærestrate. surge.
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, iô, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum;
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, ô dissimulator amice,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

QVòd alpha dixi, Codre, penulatorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si fortè bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

INgenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Vt sedeas viso pallidus Oceano.

In Mamercum. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licèt vincas,
Quiete Nervas, comitate Rusones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad

Ad Gelliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti numquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXXI.

VArro Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minùs in Calabra suspiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non adspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi fortè tibi, potiusque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADspice, quàm placidis insultet turba juvencis,
Et sua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget: non esset arena
Tutior, & possent fallere plana magis.
Nec trepidant gressus: sed de discrimine palmæ
Securus puer est, solicitumque pecus.

Ad Faustinum, de Crispo. XXXIII.

QVadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori. cui dedit ergo? sibi.

In caussidicum. XXXIV.

CArpere caussidicus fertur mea carmina. qui sit
Nescio: si sciero, væ tibi, caussidice.

De Erotio. XXXV.

HAnc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla, puellam,
Oscula commendo deliciasque meas:
Pallida ne nigras horrescat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Impletura fuit sextæ modò frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minùs illa dies.

Inter

Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes teget oſſa, nec illi
Terra gravis fueris: non fuit illa tibi.

Ad Fabullum, de Euclide. XXXVI.

DVm ſibi redire de Patrenſibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano;
Longumque pulchra ſtemma repetit à Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur;
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de ſinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

Ad Fauſtinum. XXXVII.

LAudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello,
Diſſimulat, quaſi nil debeat: impoſuit.

De Erotio puella. XXXVIII.

PVella ſenibus dulcior mihi cycnis,
Agnâ Galeſi mollior Phalantini,
Conchâ Lucrini delicatior ſtagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam:
Fragravit ore, quod roſarium Pæſti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba:
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum
Sextâ peregit hieme, nec tamen totâ,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectuſque pulſans, pariter & comam vellens;
Deflere non te vernulæ pudet mortem?

Ego

Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Ad ſextum, in Calliodorum. XXXIX.

CAlliodorus habet cenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
Sexte; ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta ſecat, qui dicit σῦκα μέριζε;
Vno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
Vnus cùm ſitis; duo, Calliodore, ſedetis.
Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre ſedere
Non potes, alternis, Calliodore, ſede.

In Carinum. XL.

SVpremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere jam, Carine.
Signa rariùs, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculoſque ſacculumque.
Crœſo divitior licèt fuiſſem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comeſſes.

Ad Artemidorum. XLI.

PInxiſti Venerem; colis, Artemidore, Minervam:
Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

In Didymum ſpadonem. XLII.

THeatra loqueris, & gradus, & edicta;
Trabeaſque, & Idus, fibulaſque, cenſuſque:
Et pumicatâ pauperes manu monſtras.
Sedere in equitum liceat an tibi ſcamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

Ami-

Amicis donandum. XLIII.

CAllidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma Lares:
Debitor usuram pariter, sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges:
Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus exstructas obruet unda rates.
Extra fortunam est quidquid donatur amicis.
Quas dederis, solas semper habebis opes.

De Thaide & Lecania. XLIV.

THais habet nigros, niveos Lecania dentes.
Quæ ratio est? emptos hæc habet, illa suos.

In Dentonem. XLV.

QVid factum est, rogo, quid repentè factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quater ausus est negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem;
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cœnâ,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed citò cognitum & relictum
Cùm fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cœnæ.

In Bassam. XLVI.

DIcis formosam, dicis te, Bassa, puellam.
Istud quod non est, dicere Bassa solet.

De Philone. XLVII.

NVnquam se cœnâsse domi Philo jurat: & hoc est:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Ad Labienum. XLVIII.

VIdissem modò fortè cùm sedentem
Solum te, Labiene: tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,

Qua-

Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cùm prandia misit Imperator;
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites censeo porticum Philippi:
Si te viderit Hercules, perîsti.

In Charopinum. XLIX.

Cœno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi;
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?
Improbius nihil est hâc, Charopine, gulâ.
Desine jam nostram, precor, observare culinam;
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Rufum. L.

HIc qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licèt cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, salutemus.

In Posthumum. LI.

QVæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo:
Cur igitur taceo? Posthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat; dixerat ipse mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dones,
Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad Bassum. LII.

COlchida quid ſcribis? quid ſcribis, amice, Thyeſtem?
Quid tibi vel Niobe, Baſſe, vel Andromache?
Materia eſt, mihi crede, tuis aptiſſima chartis
Deucalion; vel, ſi non placet hic, Phaëthon.

De rhetore Apollonio. LIII.

EXtemporalis factus eſt meus rhetor:
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

Ad Lupum. LIV.

CVi tradas, Lupe, filium magiſtro,
Quæris ſolicitus diu, rogaſque.
Omnes grammaticoſque rhetoraſque
Devites, moneo: nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium ſuæ relinquat.
Si verſus facit, abdices Poëtam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. LV.

CVm voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam ſervum ſic reſaluto meum.

Ad Poſthumum. LVI.

CRas te victurum, cras dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi cras illud, Poſthume, quando venit?
Quam longè cras iſtud? ubi eſt? aut unde petendum?
Numquid apud Parthos, Armenioſque latet?
Jam cras iſtud habet Priami vel Neſtoris annos.
Cras iſtud quanti, dic mihi, poſſit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, *vixit heri.*

Ad Stellam. LVII.

QVòd non argentum, quòd non tibi mittimus aurum,
Hoc facimus cauſsâ, Stella diſerte, tuâ.

Quiſ-

Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti.
Fictilibus nostris exoneratus eris.

Ad detractorem. LVIII.

ADlatres licèt usque nos & usque,
Et gannitibus improbis lacessas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Vnus, vel duo, tresve, quattuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus ungues.

Ad hospites. LIX.

JVre tuo nostris maneas licet, hospes, in hortis,
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex;
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos:
Putris & abruptâ fascia reste jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus.
Emi hortos; plus est: instrue tu; minus est.

Ad Ponticum. LX.

QVid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me solicitus, Pontice, sæpe rogas.
Admiror; stupeo; nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter. imò tibi.

Ad Callistum & Alcimum, suos ministros. LXI.

SExtantes, Calliste, duos infunde Falerni:
Tu super æstivas, Alcime, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora sutilibus.

Jam

Jam vicina jubent nos vivere Mausolea:
Cùm doceant, ipsos posse perire deos.

Ad Cæsarem. LXII.

ASTra polumque dedit, quamvis obstante novercâ,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ;
Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx;
Sylvarumque tremor, tacitâ qui fraude solebat
Ducere nec rectas, Cacus, in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora novus prœlia manè dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Mænalios collocat hasta sues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi;
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.
Sæpe licèt Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ citò Dî, sed tibi serò dabunt.

In Pontilianum. LXIII.

SÆpe salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De hirundine. LXIV.

HYbernos peterent solito cùm more recessus
Atthides, in nidis una remansit avis.
Deprendêre nefas ad tempora verna reversæ,
Et profugam volucres diripuere suæ.
Serò dedit pœnas. discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc, cùm laceravit Itym.

Ad Lesbiam. LXV.

ARctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi:
Vt scires quantò sit tua flava magis.

In M. Antonium. LXVI.

ANtoni, Phario nil objecture Pothino,
Et leviùs tabulâ, quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.

Im-

Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco. LXVII.

INfusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quattuor peregit.
O quanta est gula, centies comêsse!
Quantò major adhuc, nec accubare!

Ad Faustinum. LXVIII.

HVmida quà gelidas summittit Trebula valles,
Et viridis Cancri mensibus alget ager;
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
Collibus; hybernum jam tibi Tibur erit.

De origine Bacchi. LXIX.

QVi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelem dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. LXX.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. LXXI.

POmpeios juvenes Asia, atque Europa: sed ipsum
Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quinctum. LXXII.

QVæ legis causâ nupsit tibi Lælia, Quincte,
Vxorem potes hanc dicere legitimam.

Ad Cinnam. LXXIII.

PRofecit poto Mithridates ſæpe veneno,
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.
Tu quoque caviſti cœnando tam malè ſemper,
Ne poſſes unquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. LXXIV.

NArratur bellè quidam dixiſſe, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Turanium. LXXV.

SI triſti domicœnio laboras,
Turani; potes eſurire mecum.
Non deerunt tibi, ſi ſoles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, graveſque porri.
Diviſis cybium latebit ovis.
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigrâ coliculus virens patellâ,
Algentem modò qui reliquit hortum:
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum;
Et, quas docta Neapolis creavit,
Lento caſtaneæ vapore toſtæ.
Vinum tu facies bonum bibendo.
Poſt hæc omnia fortè ſi movebit
Bacchus, quam ſolet, eſuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modò quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva eſt cœnula, (quis poteſt negare?)
Sed finges nihil, audieſve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec craſſum dominus leget volumen.
Sed, quod non grave ſit, nec infacetum,
Parvi tibia condyli ſonabit.

In Zoïlum. LXXVI.

UNdecies unâ ſurrêxti, Zoïle, cœnâ;
Et mutata tibi eſt ſynthesis undecies:
Sudor inhæreret madidâ ne veſte retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non ſudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum ſynthesis una facit.

Ad Severum. LXXVII.

NOn totam mihi, ſi vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Dum noſtras legis, exigiſque nugas.
Durum eſt perdere ferias. rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quòd ſi legeris ipſe cum diſerto
(Sed numquid ſumus improbi?) Secundo;
Plus multò tibi debiturus hic eſt,
Quàm debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit,
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Æmilianum. LXXVIII.

SEmper eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc niſi divitibus.

In Gaurum. LXXIX.

QVid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: puſillus homo es.

Ad Dindymum. LXXX.

INſequeris, fugio; fugis, inſequor: hæc mihi mens (eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

Ad

Ad Gallam. LXXXI.

JAm tristis nucibus puer relictis
Clamoso revocatur à Magistro:
Et blando malè proditus fritillo,
Arcana modo raptus è popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia transiere tota:
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quæ solebas.
Sanè sic abeat meus December.
Scis certè, puto, vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
Inprimis mihi care Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit, minùs anxius tremenſque,
Magnas Cæſaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

NAſcere, Dardanio promiſſum nomen Iülo,
Vera deûm ſoboles: naſcere, magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecula tradat habenas,
Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

Ad Domitianum. III.

CEnſor maxime, principumque princeps,
Cùm tot jam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica eſt.

Ad Cæcilianum. IV.

RUſtica mercatus multis ſum prædia nummis.
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes. ideo, Cæciliane, rogo.

De Thelesina. V.

JUlia lex populis ex quo, Fauſtine, renata eſt,
Atque intrare domos juſſa Pudicitia eſt;
Aut minùs, aut certè non plùs, triceſima lux eſt,
Et nubit decimo jam Theleſina viro.
Quæ nubit toties, non nubit: adultera lege eſt.
Offendor mœchâ ſimpliciore minùs.

Ad

Ad Severum. VII.

PRætores duo, quattuor tribuni,
Septem caussidici, decem Poëtæ,
Cujusdam modò nuptias petebant
A quodam sene. non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Ad Lævinum. VIII.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro,
Et quereris, si te suscitat Oceanus?

Petitorium. IX.

PAuca Jovem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi; sed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogâsse Jovem.
At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis:
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, ô nostri dic conscia virgo Tonantis:
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego. sic breviter positâ mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

In Marcum. X.

QUòd non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turdusve dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras; me pascit aquosa Peloris:
Non minùs ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Vt præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Oresten.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

De Fabulla. XI.

JUrat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? nego.

De statua Juliæ. XII.

QUis te Phidiaco formatam, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis;
A te Juno petat ceston, & ipsa Venus.

In Laberium. XIII.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

De formica succino inclusa. XIV.

DUm Phaëthontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XV.

CInnam, Cinname, te jubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu si Furius antè dictus esses,
Fur istâ ratione dicereris.

Ad Priscum, de Salonino. XVI.

SAncta Salonini terris requiescit Iberis,
Quâ melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit quâ voluit vivere parte magìs.

In Posthumum caussidicum. XVII.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto.
Hoc judex sibi postulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,

Et

Et Syllas, Mariosque, Mutiosque
Magnâ voce sonas, manuque totâ.
Jam dic, Posthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVIII.

MUtua te centum sestertia, Phœbe, rogavi:
Cùm mihi dixisses, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

De Stella & Ianthide. XIX.

PErpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram domina: sed nequius illud in aurem;
Tu ne quid pecces, exitiose, vide.
Sæpe ego lascivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos esset cùm vagus ante toros.
Sed postquam meus est, nullâ me pellice læsit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percussit pectora loro.
Plaga juvat: sed tu jam dea cæde duos.

In Proculinam. XX.

QUòd nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò, nunc facis maritum;
Ne lex Julia te notare possit:
Non nubis, Proculina, sed fateris.

In deformem Candidatum. XXI.

TU licèt & manibus blandis, & vocibus instes:
Contra te facies imperiosa tua est.

De Carisiano. XXII.

NIl lascivius est Carisiano;
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Marcellinum. XXIII.

MArcelline, boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit ursa jugo;
Ille vetus pro te patriusque quod optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses, sævaque tela ferat.

Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

Ad Nepotem. XXIV.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimiùm ne parce Falerno:
Et potiùs plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

Epitaphium Glauciæ. XXV.

LIbertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiæ jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modò messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XXVI.

NOn de plebe domus, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Pætum. XXVII.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi; sume, tolle, dono:

Debe-

Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXVIII.

CUm dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forsitan & posset vincere mollis Otho:
Damnavit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sanè vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Ad Diadumenum. XXIX.

MUnera da nobis, Diadumene, larga. quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes:
Et maris Ægæi sparsas per litora conchas;
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæque sonant pleno vocesque, manusque theatro,
Cùm populus subiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot gemmas dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

Ad Cæcilianum. XXX.

SEptem clepsydras magnâ tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam.
Ut tandem saties vocemque sitimque, rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXI.

ADspicis ut parvus, nec adhuc trieteride plenâ
Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque coronâ
Vulgus, & infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prœlia fronte cupit.

Dî servate, precor, matri sua vota, patrique:
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

In Cinnam. XXXII.

PAter ex Marulla, Cinna, factus es septem,
Non liberorum: namque nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini:
Sed in grabatis tegetibusque concepti
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se coci Santræ.
At ille simâ nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit & videt Damam?
Hunc verò acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Gyrrhæ?
Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Coresus, Dindymusque non esset.

In raucum Poëtam. XXXIII.

QUi recitat lanâ fauces & colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

De Etrusci thermis. XXXIV.

ETrusci nisi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessa, fervidique
Fluctus Passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Baiæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est tibi longior, diesque
Nullo tardiùs à loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa
Quæ Phryx & Libys altiùs cecidit.

Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
Et flammâ tenui calent ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Crudâ Virgine, Martiâve mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Vt nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supinâ
Jam dudum quasi negligenter audis.
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXXV.

DUm tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ,
Canaque sulphureis nympha natatur aquis;
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hic mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus;
Hîc vestræ mihi sunt, Castrice, divitiæ.
Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuisse vias.
Nunc urbi vicina juvant, facilesque recessus;
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXXVI.

FEstivè credis te, Calliodore, jocari;
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam;
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXXVII.

VApulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ad Ianthida nympham. XXXVIII.

NYmpha, mei Stellæ quæ fonte domestica puro
Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
Sive Camœnarum de grege nona venis:

Ex-

Exſolvit votis hâc ſe tibi virgine porcâ
Marcus, furtivam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

In Pomponium. XXXIX.

QVòd tam grande ſophos clamat tibi turba toga-(ta;
Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.

Ad Lupercum. XL.

QVòd convivaris ſine me tam ſæpe, Luperce;
Inveni, noceam quâ ratione tibi.
Iraſcar licet uſque voces, mittaſque, rogeſque.
Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XLI.

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis illi quamvìs Tellus placata, leviſque;
Artificis levior non potes eſſe manu.

De Andragora. XLII.

LOtus nobiſcum eſt, hilaris cœnavit; & idem
Inventus manè eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XLIII.

QVòd ſemper caſiâque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana;
Rides nos, Coracine, nil olentes.
Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XLIV.

MEntiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te meliùs ſpongia, Phœbe, poteſt.

Ad Aulum Pudentem. XLV.

CErnere Parrhaſios dum te juvat, Aule, Triones
Comminus, & Scythici ſidera ferre poli;
O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvìs laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos:
Soſpite me ſoſpes Latias revehêris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccaram. XLVI.

ET dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus
Propter ſexcentas Baccara gauſapinas:
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niveſque:
Odit & hybernos, ſi tepuere, dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæva, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas levis aura poteſt?
Quantò ſimplicius, quantò eſt humanius iſtud;
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas?

De Pompillo. XLVII.

REm factam Pompillus habet, Fauſtine: legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
Sic leve flavorum valeat genus Uſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur:
Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatís.
Quàm multi tineas paſcunt blattaſque diſerti!
Et redimunt ſoli carmina docta coci!
Neſcio quid plus eſt, quod donat ſecula chartis:
Victurus genium debet habere liber.

In invidum. XLVIII.

LAudat, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

Ad Oppianum hæredipetam. XLIX.

AMisit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ad Marianum. L.

SCis te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo;
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis ut ploret; des, Mariane, nihil.

In detractorem. LI.

CUm sis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non adspernantur proceres urbisque, forique:
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propiùs magni certamina Circi,
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minervâ
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multo sapit altiùs istud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.

At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet & hærebit, totoque legetur in orbe:
Stigmata nec vafrâ delebit Cinnamus arte.
Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque:
Si dolor, & bilis, si justa coëgerit ira,
Ursus erit. vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam possis rodere carnem.

Ad Tuccam. LII.

HExametris epigramma facis, scio dicere Tuccam.
Tucca, solet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est. solet hoc quoque, Tucca, (licetque:
Si breviora probas, disticha sola legas.
Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

De morte Eutychi pueri. LIII.

FLete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino
Naiades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce decus.
Quidquid id est, subitæ quæcunq; est caussa rapinæ:
Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.

Ad Martianum. LIV.

SExagesima, Martiane, messis
Acta est, &, puto, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Ostendit digitum, sed impudicum,
Alconti, Dasioque, Symmachoque.
At nostri bene computentur anni,
Et, quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur;
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique Nestorisque
Longam qui putat esse, Martiane,

Multùm decipiturque fallitur que.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

De Cilice fure. LV.

FVr notæ nimiùm rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacuâ manu redire;
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

Ad Eſculanum. LVI.

MEdio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem ſemitactus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis;
Mentitur, Eſculane: non habet dentes.

In Pontiam. LVII.

CVm mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile;
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

Epitaphium Fuſci. LVIII.

ILle ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis,
Hìc ſitus eſt Fuſcus. licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

In Afrum. LIX.

CVm ſis tam pauper, quàm nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quàm nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quàm nec, cùm vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat?
Rideris, multóque magis traduceris, Afer,
Quàm nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare ginno,
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quàm ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad Aulum, de Phryge lusco. LX.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic Heras medicus; bibas caveto
Vinum: si biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, valebis, inquit.
Misceri sibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LXI.

TRistis es, & felix: sciat hoc fortuna caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

Ad Cæsarem, de rosis hybernis. LXII.

UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus
Miserat hybernas ambitiosa rosas:
Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,
Vrbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus, gressumque oculosque ferebat,
Textilibus sertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,
Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

Ad Rufum. LXIII.

QVidam me modò, Rufe, diligenter
Inspectum, velut emptor, aut lanista,
Cùm vultu digitoque subnotâsset,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocosque novit
Aurem qui modò non habet Batavam?
Subrisi modicé: levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Respondi: quia sum malus Poëta.
Hoc ne sæpius accidat Poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

Ad

Ad Domitianum. LXIV.

QUantum solicito fortuna parentis Etrusco;
Tantum, summe ducum, debet uterque tibi.
Nam tu missa tuâ revocâsti fulmina dextrâ;
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LXV.

OCtaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

In mortuum Rufum Camonium. LXVI.

EDitus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia, Rufo:
Et resonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quàm brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modó.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

Pro vino gelidâ temperato. LXVII.

SEtinum, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam.

Ad Cæsarem. LXVIII.

DI tibi dent, & tu Cæsar, quæcunque mereris:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

Ad

Ad Cæcilianum. LXIX.

MAnè ſalutavi vero te nomine caſu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas conſtet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

Ad Rufum de Panareto potore. LXX.

CUm peteret ſeram mediâ jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus;
Spoletina data eſt, ſed quam ſiccaverat ipſe:
(Nec fuerat ſoli tanta lagena ſatìs)
Ille fide ſummâ teſtæ ſua vina remenſus,
Reddidit œnophori pondera plena ſui.
Miraris, quantum biberat, cepiſſe lagenam?
Deſine mirari, Rufe, merum biberat.

In Ammianum. LXXI.

Cœlatus tibi cùm ſit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum,

De Thaide. LXXII.

TAm malè Thais olet, quàm non fullonis avari
Teſta vetus, mediâ ſed modò fracta viâ:
Non ab amore recens hircus, non ora leonis;
Non detracta cani Transtiberina cutis:
Pullus abortivo nec cùm putreſcit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depoſitâ quoties balnea veſte petit:
Pſilotro nitet, aut acidâ latet oblita cretâ;
Aut tegitur pingui terque quaterque fabâ.
Cùm bene ſe tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cùm fecit, Thaida Thais olet.

De Calpetiano. LXXIII.

POnuntur ſemper chryſendeta Calpetiano,
Sive foris, ſeu cùm cœnat in urbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet imo ſuum.

EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

Ad Domitianum, de lorica. I.

ACcipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterat lorica vocari:
Pectore cùm sacro sederit, ægis erit.

De eadem.

INvia Sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix sorte tuâ! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad Pontilianum. II.

CVr non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

De Oppiano. III.

ESset, Castrice, cùm mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

Ad Cæsarem, de reditu. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licét.
Terrarum dominum propiùs videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De eodem. V.

ECquid hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?

Cer-

Certus abest auctor, sed vox hoc nunciat omnis.
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Martis laurigerâ cuspide pila virent.
Rursus, iô, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. VI.

HYberna quamvìs Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulsibus calens Ister,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te, summe mundi rector, & parens orbis:
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis sumus, Cæsar;
Adeóque mentes omnium tenes unus,
Ut ipsa magni turba nesciat Circi
Vtrumne currat Passerinus, an Tigris.

De eodem. VII.

NUnc hilares, si quando mihi, nunc ludite, Musæ:
Victor ab Othrysio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
Felix sorte tuâ, poteras non cedere Jano,
Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
Festa coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cùm comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

De Cassclio. VIII.

CUm sexaginta numeret Cassclius annos,
Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

In Olum. IX.

IN lucem cœnat Sertorius: Ole quid ad te?
Cùm liceat totâ stertere nocte tibi.

Septin-

Septingenta Tito debet Lupus: Ole quid ad te?
  Assem ne dederis, credideris ve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,
  Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
  Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
  Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te;
  Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Aulum Pudentem. X.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quàm me nimium probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas?

Ad Faustinum. XI.

SIc me fronte legat dominus, Faustine, serenâ,
  Excipiatque meos quâ solet aure jocos;
Ut mea nec justè quos odit pagina lædit,
  Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, cupiant cùm quidam nostra videri,
  Si qua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
  Qui Phœbi radios ferre diemque negant?
Ludimus innocui: scis hoc bene. juro potentis
  Per genium Famæ, Castalidumque gregem;
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
  Lector, inhumana liber ab invidia.

De Lycoride. XII.

DUm Tiburtinis albescere collibus audit
  Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
  Aura valet! parvo tempore nigra redit.

Ad Regulum. XIII.

ÆRa domi non sunt. superest hoc, Regule, tantùm
  Ut tua vendamus munera: numquid emis?

Ad bibliothecam Julii Martialis. XIV.

RUris bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem;
Inter carmina sanctiora si quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inseras vel imo,
Septem quos tibi misimus libellos,
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julî bibliotheca Martialis.

De fragmento Argûs. XV.

FRagmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti;
Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salvâ parva tabella rate.

In Sanctram. XVI.

NIhil est miserius, nec gulosius Sanctrâ.
Rectam vocatus cùm recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit;
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubescit pejerare de turdo;
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et punicorum pauca grana malorum,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cùm jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum.
Colligere longâ turpe nec putat dextrâ
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Nec

Nec esculenta sufficit gulæ præda,
Misto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas dum domum tulit scalas,
Seque obseratâ clausit anxius cellâ,
Gulosus ille postero die vendit.

Ad Pollam, de natali Lucani. XVII.

HÆc est illa dies, quæ, magni conscia partus,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De eodem. XVIII.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba favete sacris.
Hæc meruit, cùm te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

Ad Phœbum, de eodem. XIX.

PHœbe, veni; sed quantus eras cùm bella canenti
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

In maledicum, amicitiæ pestem. XX.

CUm Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thesea Pyrithoï destituisset amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis;
Sit tecum mihi, quod cum Juvenale velis.

In blandum poëtam. XXI.

DUlcia cùm tantùm scribas epigrammata sem-(per,
Et cerussatâ candidiora cute;
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit; ô demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
Nec grata est facies, cui gelasinus abest.

Infan-

Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

Ad Apollinarem. XXII.

APollinarem conveni meum, Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

De apro sibi misso à Dextro. XXIII.

TUscæ glandis aper populator, & ilice multâ
Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter;
Præda jaces nostris invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: noster te non capit ignis,
Conturbator aper. viliùs esurio.

Ad Fuscum. XXIV.

SIc Tiburtinæ crescat tibi sylva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus;
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fusce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus;
Sic fora mirentur, sic te Pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva December,
Excipe, sed certâ, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Regulum. XXV.

RAucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,

Et fœtum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis
De noſtro tibi rure miſſa credis ?
O quàm, Regule, diligenter erras !
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt;
Id totâ mihi naſcitur Suburâ.

Ad Atticum. XXVI.

ATtice, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum;
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At juvenes alios fractâ colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordibus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis;
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantùm prope Virginis undas,
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cùm liceat currere, pigritia eſt.

In Cinnam. XXVII.

SOrdidior cœno cùm ſit toga, calceus autem
Candidior primâ ſit tibi, Cinna, nive;
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu ?
Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

Ad Severum, de balneis Charini. XXVIII.

QUo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris ?
Dicam, ſed citò. quid Nerone pejus ?
Quid thermis melius Neronianis ?
Non deeſt protinus ecce de malignis,
Qui ſic rancidulo loquatur ore:

Ut quid tu domini deique nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis Charini.

Ad Stellam. XXIX.

CUm pluvias madidumque Jovem perferre nega-
Et rudis hybernis villa nataret aquis, (ret;
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Castricum, de quæstoris nota damnatoria. XXX.

NOsti mortiferum quæstoris, Castrice, signum?
Est operæ pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem juguli jusserat esse notam.
Turpis ab inviso pendebat stiria naso,
Cùm flaret madidâ fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus. quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

De Polyphemi & Scyllæ imaginibus. XXXI.

TAntus es, & talis nostri, Polypheme, Severi,
Vt te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minus. quòd si fera monstra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

De Cælio. XXXII.

DIscursus varios, vagumque manè,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cùm perferre patique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et sanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso;
(Quantum cura potest, & ars doloris!)
Desît fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etrusci. XXXIII.

HIc jacet ille senex, Augusta notus in aula,
Pectore non humili passus utrumque deum:

Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit: Elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventâ:
Hic propè ter senas vixit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXXIV.

COsmicos esse tibi, Semproni Tucca, videris.
Cosmica, Semproni, tam mala quàm bona sunt.

Ad Castricum. XXXV.

MVneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in utroque sumus, vincique parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

In Cinnam. XXXVI.

PRimum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, ut citò, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ovidium, Cæsonii exsulantis comitem. XXXVII.

MAximus ille tuus, Ovidi, Cæsonius hic est;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua, fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti:
Qui modò nolueras consulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba; fuisse
Illi te, Senecæ quod fuit ille suo.

Ad eundem. XXXVIII.

FAcundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix litera paginâ salutat.

Hunc

Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis Ovidi tacende linguis,
Sprevisti domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas,
Hæsit qui comes exsuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exsuli Neronis.

Ad Priscum. XXXIX.

COmmendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctiùs ore loqui;
Excrucias multis pariter me teque diebus:
Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
Divitibus poteris musas, elegosque sonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad Licinium Suram. XL.

DOctorum Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus prisca graves lingua reduxit avos;
Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Gustatâ Lethes penè remissus aquâ.
Perdiderant jam vota metum, securaque flebat
Tristitia; & lacrymis usque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Moverit: & frueris posteritate tuâ.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reversa diem.

De Annio. XLI.

CUm mensas habeat ferè ducentas,
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete lauti.
Nos offendimur ambulante cœnâ.

Ad Severum. XLII.

PArva suburbani munuscula mittimus horti:
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Ad Urbicum, de Aucto. XLIII.

MErcari noſtras ſi te piget, Urbice, nugas;
Et jucunda tamen carmina nôſſe libet:
Pompeium quæras (& nôſti forſitan) Auctum,
Ultoris prima Martis in æde ſedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Urbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri:
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet à decima (nec enim ſatìs antè vacabit)
Solicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licèt, ille ſonabit:
Et cùm, jam ſatìs eſt, dixeris; ille leget.

Ad Auctum. XLIV.

GRatum eſt, quòd Celeri noſtros legis, Aucte, libellos;
Si tamen & Celerem quòd legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis eſſe puto.

In Umbrum. XLV.

OMnia miſiſti mihi Saturnalibus, Umber,
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis ſenos triplices, & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceſſit ſpongia, mappa, calix;
Semodiuſque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena ſapæ:
Parvaque cùm canis venerunt coctana prunis,
Et Lybicæ fici pondere teſta gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quantò commodiùs nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

In

In Nasidianum. XLVI.

SEmper manè mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum solicitentque meum.
Jam prior ad fæcem sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumpsi salsasque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

Ad Rabirium. XLVII.

AStra polumque tuâ cepisti mente, Rabiri,
Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

Ad Titum, de Cæciliano. XLVIII.

NOn cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Jovem. XLIX.

TArpeiæ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cùm votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti
Ne succensueris velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Domitianum. L.

ABstulerat toram temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modò quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densa nec cæca novacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.

Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſervant.
Nunc Roma eſt, nuper magna taberna fuit.

De Silio. LI.

PErpetui nunquam moritura volumina Silî
Qui legis, & Latiâ carmina digna togâ;
Pierios tantùm vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit antè Maronis,
Implevit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquam bis ſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit;
Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos:
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

In Cinnamum. LII.

QUi tonſor fueras totâ notiſſimus urbe,
Et poſthæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes, Ætnæaque regna petîſti,
Cinname, cùm fugeres triſtia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoïcus eſſe potes.
Vendere nec vocem Siculis plauſumque theatris.
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

In Gargilianum. LIII.

LIs te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miſer, & demens! viginti litigat annis
Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno. LIV.

HÆredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit:
Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.

Ad Inſtantium Rufum. LV.

COmmendare meas, Inſtanti Rufe, Camœnas
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Quòd ſi nugaces admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

De

De Theophila, ad Canium. LVI.

HÆc eſt illa tibi promiſſa Theophila, Cani,
Cujus Cecropiâ pectora dote madent.
Hanc ſibi jure petat magni ſenis Atticus hortus,
Nec minùs eſſe ſuam Stoïca turba velit.
Vivet opus quodcunque per iſtas miſeris aures;
Tam non fœmineum nec populare ſapit.
Non tua Pantænis nimiùm ſe præferat illi,
Quamvìs Pierio ſit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Caſtior hæc, & non doctior illa fuit.

De familia ficoſa. LVII.

FIcoſa eſt uxor, ficoſus & ipſe maritus:
Filia ficoſa eſt, & gener, atque nepos.
Nec diſpenſator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus foſſor, ſed nec arator eget.
Cùm ſint ficoſi pariter juveneſque ſeneſque,
Res mira eſt; ficos non habet unus ager.

Ad Paullum. LVIII.

GRatus ſic tibi, Paulle, ſit December:
Nec vani triplices, breveſque mappæ,
Nec thuris veniant leves ſelibræ;
Sed lances ferat, aut ſcyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potiùs juvat capitque,
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris & vitreo latrone clauſos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magìs ſiniſtras:
Si quiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et, quantum poteris, ſed uſque, clames;
Non ſcripſit meus iſta Martialis.

Ad Maximum. LIX.

ESquiliis domus eſt, domus eſt tibi colle Dianæ,
Et tua patricius culmina vicus habet:

Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
Inde novum, veterem proſpicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram.
Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſquam habitat.

Ad Philomuſum. LX.

QVòd te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidiſti,
Geſtari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
Delectas, Philomuſe: non amaris.

In Tuccam. LXI.

EXigis ut noſtros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LXII.

DVm Saxetani ponatur cauda lacerti;
Et bene ſi cœnas, conchis inuncta tibi eſt:
Sumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos,
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Severum. LXIII.

POtavi modò conſulare vinum.
Quæris quàm vetus atque liberale?
Ipſo conſule conditum: ſed ipſe
Qui ponebat erat, Severe, conſul.

Ad Fauſtinum. LXIV.

QVatenus Odryſios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Fauſtine, libellum
Mittere; jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed ſi parva tui munuſcula quæris amici
Commendare, ferat carmina noſtra puer.
At tibi captivo famulus mittetur ab Iſtro,
Qui Tiburtinas paſcere poſſit oves.

Ad Lauſum. LXV.

TRiginta toto mala ſunt epigrammata libro.
Si totidem bona ſunt; Lauſe, liber bonus eſt.

De

De Eutrapelo. LXVI.

EUtrapelus tonſor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba ſubit.

Ad librum. LXVII.

DUm mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & argutâ picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem.
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, ſed dulcia dona ſodali:
Certior in noſtro carmine vultus erit.
Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cùm morietur opus.

Ad Sabellum. LXVIII.

QVòd non inſulsè ſcribis tetraſticha quædam;
Diſticha quòd bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile eſt epigrammata bellè
Scribere; ſed librum ſcribere difficile eſt.

In Sextum. LXIX.

AD natalitias dapes vocabar,
Eſſem cùm tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum eſt, rogo, quid repentè factum
Poſt tot pignora noſtra, poſt tot annos,
Quòd ſum præteritus vetus ſodalis?
Sed cauſſam ſcio. nulla venit à me
Argenti tibi libra puſtulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non eſt ſportula, quæ negociatur:
Poſcis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, vapulet vocator.

De amoribus abſurdis. LXX.

SI meus auritâ gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur triſti Canius Æthiope:
Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ;
Si Cronus ſimilem cercopithecon amat:
Delectat Marium ſi pernicioſus ichneumon;
Pica ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet:

Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Cæca Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

Ad Lauſum, de ſuis libris. LXXI.

FErtur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm ſi mea carmina cantent
Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt:
Quàm meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro,
Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes.
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur. credam jam puto, Lauſe, tibi.

Apollinari mittit coronam roſeam. LXXII.

I, felix roſa, mollibuſque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, ſed olim,
Sic te ſemper amet Venus, memento.

Ad Creticum. LXXIII.

JActat inæqualem Matho me feciſſe libellum:
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Æquales ſcribit libros Calvinus & Vmber.
Æqualis liber eſt, Cretice, qui malus eſt.

In Baccaram. LXXIV.

SI quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigidâ triſtis me voce Secundus:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur claréque, palamque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus;
Dicere ne poſſis, Baccara, *quid ſit opus.*

Ad Narniam. LXXV.

NArnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo;
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lentâ detinuiſſe morâ?
Quid Nomentani cauſſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretioſus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto;
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXVI.

UNguentum fuerat, quod onyx modò parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

In Linum. LXXVII.

BRuma eſt, & riget horridus December;
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam.
Quid poſſis graviuſque, ſæviuſque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque;
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit ſupinis
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque;
Hybernas, Line, baſiationes
In menſem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. LXXVIII.

COnditus hic ego ſum Baſſi dolor Vrbicus infans:
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.

Sex

Sex mihi de prima deerant trieteride menses,
Ruperunt tetricæ cùm mala pensa deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas
Non eat, optabis quem superesse tibi.

Ad librum, de Cæsio Sabino. LXXIX.

NOsti si bene Cæsium, libelle,
Montanæ decus Vmbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc vel occupato.
Instent mille licèt premantque curæ,
Nostris carminibus tamen vacabit:
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!
O quæ gloria, quàm frequens amator!
Te convivia, te forum sonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Vni mitteris, omnibus legêris.

Ad Castorem. LXXX.

OMnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

Ad Crispinum. LXXXI.

SIc placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
Nec te Roma minùs, quàm tua Memphis amet:
Carmina Parrhasia si nostra legentur in aula,
(Namque solent sacrâ Cæsaris aure frui)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
Temporibus præstat non nihil iste tuis.
Nec Marso nimiùm minor est, doctoque Catullo.
Hoc satìs est: ipsi cætera mando Deo.

Ad

Ad Ponticum. LXXXII.

POntice, per reges diſcurris, & omnia luſtras:
Magna quidem ſequeris, Pontice; magnus homo es.
Pontice, ſiqua facis, ſine teſte facis, ſine turba:
Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.
Pontice, te celebrem formâ natura creavit:
Dignus eras Helenâ, Pontice; pulcher homo es.
Pontice, voce tuâ poſſes adamanta movere:
Vox tua dulce ſonat, Pontice; dulcis homo es.
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER VIII.

Imperatori Domitiano, Cæſari Auguſto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis ſalutem.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id eſt, vitam dediſti, tibi ſupplicant: &, puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis noſtri octavus inſcribitur, occaſione pietatis frequentiùs fruitur. Minùs itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia ſucceſſerat: quam quidem ſubinde aliquâ jocorum miſturâ variare tentavimus, ne cœleſti verecundiæ tuæ laudes ſuas, quæ faciliùs te fatigare poſſunt, quàm nos ſatiare, omnis verſus ingereret. Quamvis autem epigrammata ſeveriſſimis quoque, & ſupremæ fortunæ viris ita ſcripta ſint, ut mimicam verborum licentiam affectâſſe videantur: ego tamen illis non permiſi tam laſcivè loqui, quàm vulgò ſolent. Cùm pars libri & major & melior ad majeſtatem ſacri nominis tui allegata ſit, meminerit non, niſi religionis purificatione luſtratus, accedere ad templa debere. Quod ut cuſtoditurum me lecturi ſciant, in ipſo libelli hujus limine profiteri breviſſimo placuit epigrammate.

Ad librum ſuum. I.

LAurigeros Domini liber intrature penates,
Diſce verecundo ſanctiùs ore loqui.
Nuda recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæſariana veni.

Ad Janum. II.

FAſtorum genitor parenſque Janus
Victorem modò cùm videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et linguâ pariter locutus omni;
Terrarum Domino, Deoque rerum

Pro-

Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

Ad Musam. III.

QUinque satìs fuerant, vel sex, septemve libelli;
Et nimium: quid adhuc ludere, Musa, juvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama potest: teritur noster ubique liber.
Et cùm rupta situ Messalæ saxa jacebunt,
Altaque cùm Licinî marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram; cùm sic respondit nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius desidiosus ages?
An juvat ad tragicos soccum transferre cothurnos,
Aspera vel paribus bella tonare modis;
Prælegat ut tumidus raucâ te voce magister,
Oderit & grandis virgo bonusque puer?
Scribant ista graves nimiùm, nimiúmque severi,
Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos:
Agnoscat mores vita legatque suos.
Angustâ cantare licet videaris avenâ,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Ad Domitianum. IV.

QVantus, ïo, Latias mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tan-(tùm,
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra dei.

Ad Macrum. V.

DUm donas, Macer, annulos puellis;
Desîsti, Macer, annulos habere.

In Euctum. VI.

ARchetypis vetuli nihil est odiosius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia malo luto.

Argenti

Argenti furiosa sui cùm stemmata narrat
  Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ;
  Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyrâ.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
  Cum Lapithis; pugnâ debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
  Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis
  Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido
  In patera, Phrygio cùm data cœna viro est.
Miratus fueris cùm prisca toreumata multùm,
  In Priami cyathis Astyanacta bibes.

In Cinnam. VII.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, disertè,
  Horis, Cinna, decem dicere verba novem?
Sed modò clepsydras ingenti voce petîsti
  Quattuor: ô quantum, Cinna, tacere potes!

Ad Janum, de reditu Cæsaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licèt velocibus annis,
  Et revoces vultu secula longa tuo:
Te primum pia thura rogent, te vota salutent:
  Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
  Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Ad Quinctum. IX.

SOlvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
  Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm: brevis est occasio lucri.
  Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Basso. X.

EMit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
Adeò bene emit? inquis. immo non solvit.

Ad Domitianum. XI.

PErvenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem:
  Nam populi voces audit & ille tui.

Sar-

Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getaſque
Lætitiæ clamor terruit ipſe novæ.
Dum te longa ſacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum Roma ducem, nec te ſic, Cæſar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipſa, poteſt.

Ad Priſcum. XII.

UXorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito:
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit.

In crudelem amicum. XIV.

PAllida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus;
Hybernis objecta notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles, & ſine fæce diem.
At mihi cella datur, non totâ clauſa feneſtrâ,
In qua nec Boreas ipſe manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

Ad Domitianum. XV.

DVm nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat Populus, dat gratus Eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erit,
Quòd tibi de ſancta credis pietate tuorum.
Principis eſt virtus maxima, nôſſe ſuos.

In Ciperum. XVI.

PIſtor qui fueras diu, Cipere,
Nunc cauſſas agis, & ducena quæris.
Sed conſumis, & uſque mutuaris.

A piſtore, Cipere, non recedis ;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, cauſſam.
Miſiſti nummos quot mihi ? mille. quid eſt ?
Narrâſti nihil, inquis, & à te prodita cauſſa eſt.
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

Ad Cirinium. XVIII.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vt mecum poſſis, vel prior ipſe legi :
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cùm ſuperare modos :
Et Vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus :
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

PAuper videri Cinna vult ; & eſt pauper.

Ad Varum. XX.

CVm facias verſus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas : non ſapis, atque ſapis.

De reditu Domitiani, ad Phoſphorum. XXI.

PHoſphore, redde diem; quid gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat. placidi numquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quòd nimis igne venis ?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro :
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus, & Æthon
Fræna volunt : vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni : ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida ſum, ſi das, Gallice, verba mihi.

Ad Ruſticum. XXIII.

ESſe tibi videor ſævus, nimiúmque guloſus,
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſſa videtur,
Ex qua vis cauſſa vapulet ergo cocus?

Ad Domitianum. XXIV.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit ſi mea charta; dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros auro vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

VIdiſti ſemel, Oppiane, tantùm
Ægrum me malé: ſæpe te videbo.

Ad Domitianum. XXVI.

NOn tot in Eöis timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo,
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres;
Delicias potuit nec numerare ſuas.
Vincit Erythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
Et victoris opes divitiaſque dei.
Nam cùm captivos ageret ſub curribus Indos,
Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MVnera qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique;
Si ſapis & ſentis, hic tibi ait, morere.

De toga ſibi à Parthenio donata. XXVIII.

DIc toga, facundi gratum mihi munus amici,
Eſſe velis cujus fama decuſque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Quâ ſaturat Calabris culta Galeſus aquis?

An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
  Bætis in Hesperia te quoque lavit ove?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
  Quem priùs astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno:
  Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
  Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ;
  Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licèt hæc primis nivibus sint æmula dona,
  Non sunt Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica picta superbè
  Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.
Non Athamanteo potiùs me mirer in auro;
  Æolium dones si mihi, Phryxe, pecus.
O quantos risus pariter spectata movebit
  Cum Pallatina nostra lacerna toga!

De distichis. XXIX.

DIsticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
  Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

De spectaculo Scævolæ. XXX.

QVi nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
  Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammas, pœnâque fruatur
  Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
  Funus amat: totis pascitur illa sacris.
Quòd nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
  Sævior in lassos ire sinistra focos.
Scire piget, post tale decus, quid fecerit antè:
  Quam vidi, satis est hanc mihi nôsse manum.

De columba Aretullæ. XXXI.

AEra per tacitum delapsa sedentis in ipsos
  Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
Luserat hoc casus, nisi inobservata maneret,
  Permissâque diu nollet abire fugâ.

Si

Si meliora piæ faș est ſperare ſorori,
  Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc à Sardois tibi forſitan exſulis oris,
  Fratre reverſuro, nuncia venit aves.

Ad Paullum, de phiala. XXXII.

DE prætoricia folium mihi, Paulle, corona
  Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hâc fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
  Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magìs aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri
  Bractea de fulcro (quod reor eſſe) tuo?
Illa poteſt culicem longè ſentire volantem,
  Et minimi pennâ papilionis agi.
Exiguæ volitat ſuſpenſa vapore lucernæ,
  Et leviter fuſo rumpitur icta mero.
Hoc linitur ſputo Jani caryota Kalendis,
  Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minùs gracili creſcunt colocaſia filo:
  Plena magìs nimio lilia Sole cadunt:
Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea telâ;
  Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ:
  Craſſior offenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior & tortos ſervat veſica capillos,
  Et mutat Latias ſpuma Batava comas.
Hâc cute Ledæo veſtitur pullus in ovo:
  Talia lunatâ ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cùm mittere poſſes;
  Mittere cùm poſſes vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cùm mittere poſ-
  Denique cùm poſſes mittere, Paulle, nihil. (ſes?

In jactatorem. XXXIII.

ARchetypum Myos argentum te dicis habere.
  Quod ſine te factum eſt, hoc magìs archety-
  pum eſt.

In pessimos conjuges. XXXIV.

CVm sitis similes, paresque vitâ,
Vxor pessima, pessimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

Ad Domitianum. XXXV.

REgia pyramidum, Cæsar, miracula ride:
Jam tacet Eöum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas adsurgere montes:
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris
Inferiore tonet nube serenus apex.
Et priùs arcano satietur lumine Phœbi,
Nascentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed minor est domino.

Ad Polycarmum. XXXVI.

QVòd Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

Ad Meliorem. XXXVII.

QVi præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat.
At si quis dare nomini relicto
Post manes, tumulumque perseveret,
Quærit quia nisi parciùs dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente famâ:
Qui solennibus anxius sepulti
Nomen non sinis interire Blæsi;
Et de munifica profusus arca
Ad natalitium diem colendum,
Scribarum memori piæque turbæ

Quòd

Quòd donas, facis ipſe Blæſianum.
Hoc longùm tibi vita dum manebit,
Hoc & poſt cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXVIII.

QUi Pallatinæ caperet convivia menſæ,
Ambroſiaſque dapes, non erat antè locus.
Hîc haurire decet ſacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedeâ pocula mixta manu.
Eſſe velis, oro, ſerus conviva Tonantis,
At tu ſi properas Jupiter, ipſe veni.

Ad Priapum. XXXIX.

NOn horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et ſylvam domini focis reſerves.
Si defecerit hæc, & ipſe lignum es.

Ad Fauſtinum. XL.

TRiſtis Athenagoras non miſit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere menſe ſolet.
An ſit Athenagoras triſtis, Fauſtine, videbo:
Me certè triſtem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

SI te ſportula major ad beatos
Non corruperit, ut ſolet: licebit
De noſtro, Matho, centies laveris.

In Fabium & Chriſtillam. XLII.

EFfert uxores Fabius, Chriſtilla maritos;
Funereamque toris quaſſat uterque facem.
Victores committe Venus: quos iſte manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Ad Titullum. XLIII.

TItulle, moneo, vive ſemper; hoc ſerum eſt:
Sub pædagogo cœperis licèt, ſerum eſt.
At tu, miſer Titulle, nec ſenex vivis:
Sed omne limen conteris ſalutator,
Et manè ſudas urbis oſculis udus,

Foroque triplici ſparſus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & coloſſon Auguſti,
Curris per omnes tertiaſque quinctaſque.
Rape, congere, aufer, poſſide: relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit hæres, te nihil reliquiſſe;
Supraque pluteum te jacente, vel ſaxum,
Fartus papyro dum tibi torus creſcit,
Ridebit omnes hic ſuperbior flentes.

Ad Flaccum, de reditu Pr. Terentii. XLIV.

PRiſcus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo
Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cùm te, Flacce, mihi reddet Cythereïa Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona cauſa meæ.

In variè ſe tondentem. XLV.

PArs maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt,
Pars vulſa eſt: unum quis putet eſſe caput?

De abolla Criſpini. XLVI.

NEſcit cui dederit Tyriam Criſpinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, preca-
Non hoc Criſpinus, te ſed abolla rogat. (mur:
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes,
Nec niſi deliciis convenit iſte color.
Si te præda juvat fœdique inſania lucri,
Quò poſſis meliùs fallere, ſume togam.

De Aſpro. XLVII.

FOrmoſam planè, ſed cæcus diligit Aſper.
Plus ergo, ut res eſt, quàm videt, Aſper amat.

Ad Domitianum. XLVIII.

QUanta Gigantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit;

Quâ bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæſar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipſos gaudia noſtra deos.
Veſcitur omnis eques tecum, populuſque, patreſque;
Et capit ambroſias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dediſti!
Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt.

De phiala Inſtantii Rufi. XLIX.

QUis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus eſt, an, Polyclete, tua?
Liveſcit nullâ caligine fuſca, nec odit
Exploratores nubila maſſa focos.
Vera minùs flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix puſtula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem,
Plurima cùm tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec Cinyphius tonſor violaverit, & tu
Ipſe tuâ paſci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore ſonat.
Sic Methymnæo gaviſus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus
Non grege de domini, ſed tua, Ceſte, manus.
Ceſte decus menſæ, miſce Setina: videtur
Ipſe puer nobis, ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis Inſtantî litera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Ceditianum, de puero tonſore ſuo. L.

TOnſorem puerum, ſed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Druſorum cui contigêre barbæ,
Æquandas ſemel in genas rogatus,
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum juſſus repetit pilos eoſdem,

Censurâ speculi manum regente;
Expingitque cutem, facitque longam
Detonsis epaphæresim capillis;
Barbatus mihi tonsor est reversus.

In Catullam. LI.

FOrmosissima quæ fuere, vel sunt,
Sed vilissima quæ fuere, vel sunt;
O quàm te fieri, Catulla, vellem
Formosam minùs, aut magìs pudicam!

Ad Domitianum. LII.

MAgna licèt toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad eundem, de leone. LIII.

AUditur quantum Massyla per avia murmur,
Innumero quoties sylva leone furit;
Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
Cùm revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modò terror arena.
Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ!
Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magìs Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibì vel frater, vel pater ipse, feram?

Ad Flaccum. LIV.

TEmporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ.

Sint Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves:
Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri jussit abire fugâ.
Protinus Italiam concepit, & Arma virumque,
Qui modò vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mecænatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

De Picente. LV.

TReis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
Oris, & aggestâ contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres:
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. LVI.

CUm tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
Possim te Sagarum jure vocare meum.

In luscum furem. LVII.

ADspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput; nihil est furacius illo:
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt.
Pocula sollicitì perdunt ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lænis sæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licét.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosâ
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. LVIII.

SUmma Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipede.

In Carinum. LIX.

LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos.
Non jam quòd orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quòd decorus & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quòd sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut antè, conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

De Picente. LX.

SCribit in aversa Picens epigrammata charta:
Et dolet, averso quòd facit illa deo.

In Clytum. LXI.

UT poscas, Clyte, munus, exigasque,
Uno nasceris octies in anno;
Et solas, puto, tresve, quattuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior licebit
Tritis litoris aridi lapillis,
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie albicante plumas,
Aut massam modò lactis alligati;
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
Uno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Domitianum. LXII.

HIc ubi fortunæ Reducis fulgentia latè
Templa nitent, felix area nuper erat:

Hic

Hic ſtetit Arctoi formoſus pulvere belli
 Purpureum fundens Cæſar abore jubar.
Hic lauro redimita comas, & candida cultu
 Roma ſalutavit voce manuque ducem.
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
 Stat ſacer edomitis gentibus arcus ovans.
Hic gemini currus numerant elephanta frequen-
 Sufficit immenſis aureus ipſe jugis. (tem:
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
 Hos aditus urbem Martis habere decet.

De conſulatu Silii. LXIII.

AUguſto pia thura victimaſque
 Pro noſtro date Silio, Camœnæ.
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato conſule, nobilique virgâ
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus & una Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque conſul.
Pompeio dederit licèt ſenatus,
Et Cæſar genero ſacros honores,
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult ſic numerare conſulatus.

In Cæcilianum. LXIV.

HOras quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
 Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cùm modò diſtulerint raucæ vadimonia quartæ,
 Et Floralicias laſſet arena feras.
Curre, age, & illotos revoca, Calliſte, miniſtros:
 Sternantur lecti: Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam; ſed nondum frigida venit:
 Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Manè veni potiùs. nam cur te quincta moretur?
 Aut cur non ſerò, Cæciliane, venis?

Ad Entellum. LXV.

QUi Corcyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perſpicuâ vivit vindemia gemmâ,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Velatum lucet ſic per bombycina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum ſterilis ferre jubetur hyems.

In Vacerram. LXVI.

MIraris veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos poëtas.
Ignoſcas petimus, Vacerra: tanti
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

De Nerva. LXVII.

QUanta quies, placidi tanta eſt facundia Nervæ;
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
Cùm ſiccare ſacrum largo Permeſſida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim:
Pieriam tenui frontem redimire coronâ
Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Poſtumianum. LXVIII.

QUattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Miſiſti ante annos, Poſtumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt plúſve minúſve duæ.
Tertius & quartus multò inferiora tulerunt.
Libra fuit quincto Septitiana. quid eſt?
Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno,
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octavus ligulam miſit ſextante minorem:
Nonus acu levius vix cochleare tulit.

Quod

Quod mittat nobis decimus jam non habet annus,
Quattuor ad libras, Postumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. LXIX.

NOndum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni,
Ad leges jubet annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus!

In malum medicum. LXX.

HOplomachus nunc es, fueras ophthalmicus ante.
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

De Gallo Lingono, ad Lucanum. LXXI.

DUm repetit serâ conductos nocte penates
Lingonus à Tecta Flaminiaque recens;
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? quâ se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat,
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam.
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
Ut quocunquè velint corpus inane ferant.
Permutatur onus, stipataque tollitur altè
Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, *mortue Galle*, potest.

In Gallicum. LXXII.

DIc verum mihi, Marce, dic amabó;
Nil est quod magis audiam libenter:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et caussam quoties agis clientis,

Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXIII.

LIber, amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber, in æterna vivere digne rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea serta caput.
Qui sic vel medio finitus vixerit ævo,
Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

De ludis Stellæ, ad Cæsarem. LXXIV.

QUos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! ô pietas! & putat esse parúm.
Non illi satìs est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
Quòd spectatorem te tua laurus habet.

In Fabullam. LXXV.

OMnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

Ad Domitianum. LXXVI.

SAnctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, secula cana mori:

Cum

Cùm veteres Latiæ ritus renovantur arenæ,
Et pugnat virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſervatur honos te præſide templis,
Et caſa tam culto ſub Jove numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguſte, priora:
Debentur quæ ſunt, quæque fuere, tibi.

De Gellia, ad Papirianum. LXXVII.

NOn per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos deaſque
Jurat Gellia: ſed per uniones.
Hos amplectitur, hos deoſculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat ſorores:
Hos natis amat acriùs duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Eheu, quàm bene nunc, Papiriane,
Annei faceret manus Sereni!

Ad Domitianum. LXXVIII.

DAnte tibi turbâ querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Poſſe deum rebus pariter Muſiſque vacare
Scimus; & hæc etiam ſerta placere tibi.
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica noſtra tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER IX.

Ad Avitum. I.

NOn te celabis, ſublimi pectore vates,
Cui referet ſerus præmia digna civis.
Hoc tibi ſub noſtra breve carmen imagine vivat,
Quam non obſcuris jungis, Avite, viris.
Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
Quem non miraris, ſed, puto, lector, amas.
Majores majora ſonent: mihi parva locuto
Sufficit in veſtras ſæpe redire manus.

Martialis Turanio ſuo S.

AVe, mi Turani, frater cariſſime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iſte quis vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

De templo Flaviæ gentis. II.

DUm Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen adſeret Rheni
Germanicarum magna lux kalendarum:
Tarpeia ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum eſt.

Ad Domitianum. III.

QUantum jam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;

Gran-

Grandis in æthereo licèt auctio fiat Olympo,
  Coganturque dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
  Decîdat tecum quâ pater ipse deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi solvere templis,
  Quid pro Tarpeiæ frondis honore potest?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
  Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, piosque Laco-
  Addita quid Latio Flavia templa polo? (nas?
Exspectes, & sustineas, Auguste, necesse est:
  Nam tibi quod solvat non habet arca Jovis.

In Paullam. IV.

NUbere vis Prisco, non miror, Paulla: sapisti.
  Ducere te non vult Priscus: & ille sapit.

Ad Domitianum. V.

TIbi, summe Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes;
Populos habebunt: parere jam scelus non est.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, esse per te cœpit & lupanari.

In Afrum. VI.

DIcere de Libycis reduci tibi gentibus, Afer,
  Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverso:
  Jam satis est. non vis, Afer, avere: vale.

Ad Bithynicum. VII.

NIl tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
  Annua, si memini, millia sena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
  Annua legavit millia sena tibi.

In Cantharum. VIII.

Cœnes, Canthare, cùm foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & gulosus esse.

De

De Earino Domitiani. IX.

NOmen cum violis roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quòd ſi Parrhaſia ſones in aula;
Reſpondent Veneres Cupidineſque:
Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:
Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poëtæ,
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum,
Et quos ἄρες ἄρες decet ſonare;
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui Muſas colimus ſeveriores.

De eodem. X.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπώρινος eſſem:
Horrida ſi brumæ ſidera, χειμέρινος.
Dictus ab æſtivo θέρινος tibi menſe vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

De eodem. XI.

NOmen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cùm breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidaliâ meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea ſuâ ſcribere gaudet acu.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet;
Quod pennâ ſcribente grues ad ſidera tollant;
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe domo.

In amicum cœnipetam. XII.

HUnc, quem cœna tibi, quem menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?

Aprum

Aprum amat, & mullos, & ſumen, & oſtrea, non te.
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus erit.

De Chloë. XIII.

INſcripſit tumulo ſeptem celebrata virorum,
Se feciſſe, Chloë: quid pote ſimplicius?

De coma Earini. XIV.

COnſilium formæ ſpeculum, dulceſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata deo
Ille puer totâ domino gratiſſimus aulâ,
Nomine qui ſignat tempora verna ſuo.
Felix, quæ tali cenſetur munere, tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

De eadem ad Æſculapium. XV.

LAtonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa, breveſque colos:
Hos tibi laudatos domino ſua vota capillos
Ille tuus Latia miſit ab urbe puer.
Addidit & nitidum ſacratis crinibus orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus ſerva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quàm breviore coma.

Ad Domitianum. XVI.

ESt mihi, ſitque precor longùm te præſide, Cæſar,
Rus minimum: parvi ſunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo ſe rore foveri,
Cùm mihi vicino Martia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris, Auguſte, Penatibus undam,
Caſtalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

In Sabellum. XVII.

LAudas balnea verſibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. XVIII.

HÆc quæ tota patet, tegiturque & marmore & auro,
Infantis domini conſcia terra fuit.

Felix

Felix quæ tantis ſonuit vagitibus, & quæ
  Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus!
Hìc ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi,
  Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Curetes texêre Jovem crepitantibus armis,
  Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit Superûm pater, & tibi, Cæſar,
  Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

Ad Paſtorem. XIX.

CRedis ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
  Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Ut Setina meos conſumat gleba ligones,
  Et ſonet innumerâ compede Tuſcus ager:
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
  Et crepet in noſtris aurea lamna toris;
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
  Et faciant nigras noſtra Falerna nives:
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
  Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Vt lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
  Et Maſſyleum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos ac ſidera teſtor.
  Ergo quid? ut donem, Paſtor, & ædificem.

Ad Carum. XX.

O cui virgineo flaveſcere contigit auro,
  Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus?
Adſpicis en domini fulgentes marmore vultus,
  Venit ad has ultro noſtra corona comas.
Albanæ livere poteſt pia quercus olivæ,
  Cinxerit invictum quòd prior illa caput.

Ad eundem. XXI.

QVis Pallatinos imitatus imagine vultus
  Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies; hæc ſunt Jovis ora ſereni:
  Sic tonat ille deus, cùm ſine nube tonat.
Non ſolam tribuit Pallas tibi, Cáre, coronam:
  Effigiem domini quam colis, illa dedit.

De

De Nerva. XXII.

AVdet facundo qui carmina mittere Nervæ,
 Pallida donabit glaucina, Cosme, tibi:
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
 Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
 Appetitur posito vilis oliva lupo.
Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis
 Judicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
 Lascivum juvenis cùm tibi lusit opus.

Epitaphium Latini. XXIII.

DVlce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
 Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ:
Qui spectatorem potui fecisse Catonem,
 Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
 Et solâ tantùm scenicus arte feror.
Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
 Interiùs mentes inspicit ille deus.
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
 Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

Epitaphium Philænis. XXIV.

SEcula Nestoreæ permensa, Philæni, senectæ,
 Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboïcæ nondum numerabas longa Sibyllæ
 Tempora: major erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua silet! non illam mille catastæ
 Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterva magistri,
 Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo,
 Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arenâ,
 Ne tua non possint eruere ossa canes.

In pietatem Nigrinæ. XXV.

CAppadocum sævis Antiſtius occidit oris
Ruſticus. ô triſti crimine terra nocens!
Rettulit oſſa ſinu cari Nigrina mariti,
Et queſta eſt longas non ſatìs eſſe vias:
Cúmque daret ſanctam tumulis, quibus invidet,ur-
Viſa ſibi eſt rapto bis viduata viro. (nam,

De Velii votivo anſere, ad Cæſarem. XXVI.

DUm comes Arctois hæreret Cæſaris armis
Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poſcebat jam ſibi vota deus.
Ipſe ſuas anſer properavit lætus ad aras;
Et cecidit ſanctis hoſtia parva focis.
Octo vides patulo pendere numiſmata roſtro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non ſanguine, Cæſar,
Victima, jam ferro non opus eſſe docet.

De templo gentis Flaviæ. XXVII.

JVpiter Idæi riſit mendacia buſti,
Dum videt Auguſti Flavia templa poli:
Atque inter menſas largo jam nectare fuſus,
Pocula cùm Marti traderet ipſe ſuo;
Reſpiciens Phœbum pariter Phœbique ſororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat;
Cnoſſia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis:
Cernite quàm plus ſit Cæſaris eſſe patrem.

In Philomuſum. XXVIII.

ARtibus his ſemper cœnam, Philomuſe, mereris;
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis quid in Arſacia Pacorus deliberat aula;
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata reſignas;
Victricem laurum quàm venit antè vides.
Scis quoties Phario madeat Jove fuſca Syene:
Scis quota de Libyco litore puppis eat:

Cujus

Cujus Iuleæ capiti naſcantur olivæ ;
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
Hâc lege : ut narres nil, Philomuſe, novi.

In Gallam. XXIX.

CVm ſis ipſa domi, mediâ exornare Suburâ,
Fiunt abſentes & tibi, Galla, comæ :
Nec dentes aliter quàm Serica nocte reponis;
Atque jaces centum condita pyxidibus :
Nec tecum facies tua dormit, ut innuis illo,
Quod tibi prolatum eſt manè, ſupercilio.

Ad Agathinum. XXX.

SUmma licèt velox, Agathine, pericula ludas,
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenueſque reverſa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue ſedet.
Lubrica Corycio quamvìs ſint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti :
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artifici ventus & unda nihil.
Vt peccare velis, cùm feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, ut tibi parma cadat.

De natali Cæſoniæ. XXXI.

PRima Palatino lux eſt hæc orta tonanti,
Optâſſet Cybele quâ peperiſſe Jovem.
Hâc & ſancta mei genita eſt Cæſonia Rufi ;
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur geminâ votorum ſorte maritus,
Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

Ad Apollinem, pro Stella. XXXII.

CAmpis dives Apollo ſic Myrinis,
Sic ſemper ſenibus fruare cycnis;
Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores,
Nec Delphis tua mentiatur ulli ;
Sic Pallatia te colant, amentque :
Bis ſenos citò te rogante faſces

Det

Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De statua Herculis juxta mensam Vindicis. XXXIII.

HIc, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat, exiguo magnus in ære deus,
Quæque tulit, spectat resupino sidera vultu,
Cujus læva calet robore, dextra mero:
Non est fama recens, nec nostri gloria cœli:
Nobile Lysippi munus opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jusserat hic Syllam ponere regna trucem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares.
Vtque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

De eadem statua. XXXIV.

ALciden modò Vindicis rogabam,
Esset cujus opus laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græcè numquid, ait, poëta, nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putavi.

Ad Marcellinum. XXXV.

MIles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris sidera pigra poli;
Ecce Prometheæ rupes & fabula montis
Quàm propè sunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cùm conclamata querelis
Saxa senis, dices: durior ille fuit.
Et licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
Humanum meritò finxerat ille genus.

In

In Gellium. XXXVI.

GEllius ædificat ſemper: modò limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque ſeras:
Nunc has nunc illas mutat, reficitque feneſtras.
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Vnum illud verbum Gellius, *ædifico*.

In Pannicum. XXXVII.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitoſq; Platonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus,
Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & hæres;
Præpendit mento nec tibi barba minor.
Tu qui ſectarum cauſſas & pondera nôſti,
Dic mihi, ſcortari, Pannice, dogma quod eſt?

In Gallicum. XXXVIII.

HÆredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares ſacra, caputque tuum,
Credidimus, (quis enim damnet ſua vota libentèr?)
Et ſpem muneribus fovimus uſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuò populumque patreſque vocâſti:
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt, caudave miſſa mihi.
De quadrante tuo quid ſperem, Gallice? nulla
De noſtro nobis uncia venit apro.

De toga à Parthenio ſibi donata. XXXIX.

HÆc eſt illa meis multùm cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conſpiciendus eques;
Dum nova, dum nitidâ fulgebat ſplendida lanâ,
Dumque erat auctoris nomine digna ſui.
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam poſſis niveam dicere jure togam.

Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana: mea est.

In Gaurum. XL.

INgenium mihi, Gaure, probas sic esse pusillum,
Carmina quòd faciam quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

De Lucano & Tullo. XLI.

QUod semper superos invito fratre rogâsti,
Hoc, Lucane, tibi contigit, antè mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvìs sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, nemorisque habitator amœni
Esse tuo primùm nunc sine fratre cupis.
Et si jam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quinctum Ovidium. XLII.

SI credis mihi, Quincte (quòd mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XLIII.

NAtali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis. fiat quod uterque jubemus:
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

Ad cognatum. XLIV.

SI mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas,
Aut crescente levis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:

Cara

Cara daret solenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior esset avus.
Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas
Audit, & arguto passere vernat ager.
Inde salutatus picæ respondet arator:
Hinc propè summa rapax milvus in astra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuscula cortis,
Qualia si recipis, sæpe propinquus eris.

Ad Flaccum, de Charistiis. XLV.

LUce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens onerosaque turba;
In qua se primum quisque meumque putat.
Demeruisse duos, votum est: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grave est.
Quâ possum solâ veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Hedylum. XLVI.

NIl est tritius Hedyli lacernis.
Non ansæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam secant salebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Tuscâ ligo vineâ politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quassa mulionis,
Nec rasum caveâ latus bisontis,
Nec dens jam senior ferocis apri.
Res una est tamen, ipse non negabit,
Frons est tritior Hedyli lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLVII.

NYmpha sacri regina lacus, cui grata Sabinus
Et mansura pio munere templa dedit;
Sic montana tuos semper colat Umbria fontes,
Nec tua Baianas Sarsina malit aquas:
Excipe sollicitos placidè, mea dona, libellos:
Tu fueris Musis Pegasis unda meis.

Nym-

Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

In Mamurram. XLVIII.

IN septis Mamurra diu multúmque vagatus,
Hîc ubi Roma suas aurea vexat opes;
Inspicit Illyricos grandes, oculisque pererrat
Non hos quos primæ prostituere casæ,
Sed quos arcanæ servant tabulata catastæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumque altè pingue poposcit ebur:
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satìs esse suo.
Consuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit statuas &, Polyclete, tuas.
Et turbata brevi questus crystallina vitro,
Myrrhina signavit sepofuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentoreâ nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensa quæsivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Vndecimâ lassus cùm jam discederet horâ,
Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Sabino mittit coronam roseam. XLIX.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto;
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare corona Sabino;
De Nomentano te putet esse meo.

De platano Cæsaris. L.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
Quà dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus:

Ædi-

Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus densis Cæsariana comis:
Hospitis invicti posuit quam dextera felix,
Cœpit & ex illa crescere virga manu.
Auctorem dominumque nemus sentire videtur:
Sic viret, & ramis sidera celsa petit.
Sæpe sub hac madidi luserunt arbore Fauni:
Sæpe sub hac latuit rustica fronde Dryas.
Dumque fugit solos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fistula sera domum,
Atque oluere lares comissatore Lyæo,
Crevit & effuso lætior umbra mero:
Hesternisque rubens dejecta est herba coronis,
Atque suas potuit dicere nemo rosas.
O dilecta deis, ô magni Cæsaris arbor,
Ne metuas ferrum, sacrilegosque focos.
Perpetuos sperare licet tibi frondis honores:
Non Pompeianæ te posuere manus.

De Philæni. LI.

TInctis murice vestibus quòd omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non est ambitiosa, nec superba:
Delectatur odore, non colore.

De statua Domitiani. LII.

HErculis in magni vultus descendere Cæsar
Dignatus, Latiæ dat nova templa viæ:
Quâ, Triviæ nemorosa petit dum regna, viator
Octavum domina marmor ab urbe legit.
Antè colebatur votis, & sanguine largo:
Majorem Alciden nunc minor ipse colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi securus vota minora facit.

Ad Herculem, de eadem statua. LIII.

ALcide Latio nunc agnoscende Tonanti,
Postquam pulchra dei Cæsaris ora geris,
Si tibi tunc isti vultus habitusque fuissent,
Cesserunt manibus cùm fera monstra tuis;

Argolico famulum non te ſervire tyranno
  Vidiſſent gentes, ſævaque regna pati:
Sed tu juſſiſſes Euryſthea, nec tibi fallax
  Portâſſet Neſſi perfida dona Lichas.
Oetæi ſine lege rogi ſecurus adîſſes
  Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxiſſes penſa ſuperbæ:
  Nec Styga vidiſſes, Tartareumque canem.

In magiſtrum ludi. LIV.

QUid tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate magiſter,
  Inviſum pueris virginibuſque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
  Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.
Tam gravè percuſſis incudibus æra reſultant,
  Cauſſidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor fuit amphitheatro,
  Vincenti parmæ cùm ſua turba favet.
Vicini ſomnum non totâ nocte rogamus:
  Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.
Diſcipulos dimitte tuos. vis, garrule, quantum
  Accipis ut clames, accipere ut taceas?

In Cæcilianum. LV.

DIxerat, ô mores! ô tempora! Tullius olim,
  Sacrilegum ſtrueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener atque ſocer diris concurreret armis,
  Mœſtaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, ô mores! cur nunc, ô tempora! dicis?
  Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
  Pace frui certâ, lætitiâque licet.
Non noſtri faciunt, tua quòd tibi tempora ſordent;
  Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

De leone & ariete. LVI.

MAſſyli leo fama jugi, pecoriſque maritus
  Lanigeri, mirum, quâ coïere fide.
Ipſe licet videas, cavea ſtabulantur in una,
  Et pariter ſocias carpit uterque dapes.

Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem ſatiat ſed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
Ut niteant celſi lucida ſigna poli?
Sidera ſi poſſent pecudeſque feræque mereri;
Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. LVII.

LIber, Amyclæâ frontem redimite coronâ,
Qui quatis Auſoniâ verbera Graia manu,
Clauſa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo ſi nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In ſutorem. LVIII.

DEntibus antiquas ſolitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetuſque ſolum,
Præneſtina tenes defuncti rura patroni;
In quibus, indignor, ſi tibi cella fuit.
At me literulas ſtulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis rhetoribuſque mihi?
Frange leves calamos, & ſcinde, Thalia, libellos;
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

De effigie Camoni. LIX.

EFfigiem tantùm pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nullâ ſignavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

De balneo Tuccæ. LX.

NOn ſilice duro, ſtructilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed ſtrage nemorum, pineâque compage,
Ut navigare Tucca balneo poſſit.
Idem beatas lautus exſtruit thermas
De marmore omni, quod Caryſtos invenit,
Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas mittit,

Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna desunt: subice balneum thermis.

De effigie Camoni. LXI.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni;
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
Et libata semel summos modò purpura cultus
Sparserat. invidit de tribus una soror:
Et festinatis incidit stamina pensis;
Absentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

De convivio Prisci. LXII.

QUod optimum sit disputat convivium
Facunda Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

Ad Picentinum. LXIII.

FUnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LXIV.

ODerat antè ducum famulos turbamque minorem,
Et Pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum;
Vt sit cuique suæ cura secunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXV.

LEctor & auditor nostros probat, Aule, libellos:
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimiùm curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis.

In

In Cinnam. LXVI.

DIxerat aſtrologus periturum te citò, Cinna:
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu dum metuis nè quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque tuum decies non uno tabuit anno:
Dic mihi, non hoc eſt, Cinna, perire citó?

Ad Domitianum. LXVII.

INter tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, ſed plus aures debere fatentur
Se tibi, quòd ſpectant, qui recitare ſolent.

Ad Norbanum. LXVIII.

CVm tua ſacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæſare ſancta fides;
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
Ò quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti; meus eſt iſte poëta, meus!
Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride junctâ
Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

Ad Atilium, de Paullo. LXIX.

LAnguidior noſtri ſi quando eſt Paullus Atilî,
Non ſe convivis abſtinet ille ſuis.
Tu languore quidem ſubito fictoque laboras,
Sed mea porrexit ſportula, Paulle, pedes.

De filio Silii mortuo. LXX.

FEſtinata ſui gemeret cùm fata Severi
Silius, Auſonio non ſemel ore potens:
Cum grege Pierio mœſtus Phœboque querebar,
Ipſe meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri,
Calliopen, & ait, tu quoque vulnus habes.
Adſpice Tarpeium, Pallatinumque Tonantem:
Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque Jovem.

Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ poſſis exonerare deos.

Ad Lupercum. LXXI.

SEptem poſt calices Opimiani
Denſo cùm jaceam triente blæſus,
Adfers neſcio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum eſſe juſſi
Naſtam ; (ſervulus eſt mihi paternus;)
Signa. cras meliùs, Luperce, fiet:
Nunc ſignat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXXII.

DUm me captares, mittebas munera nobis:
Poſtquam cepiſti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De cavea fugiat ne malè paſtus aper.

Ad Stellam. LXXIII.

LEge nimis durâ convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella. licet ſcribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXXIV.

SIc in gramine floreo reclinis,
Quà gemmantibus hinc & inde rivis
Curvâ calculus excitatur undâ,
Excluſis procul omnibus moleſtis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem ſutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Obſerves, moneo precorque, Flacce,
Meſſes area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba ſæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, noſtris
Illæſum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi ſerviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adulatur Domitiano. LXXV.

AD cœnam ſi me diverſa vocaret in aſtra
Hinc invitator Cæſaris, inde Jovis:
Aſtra licèt propiùs, pallatia longiùs eſſent,
Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter ecce tenet.

Ad Condylum. LXXVI.

QVæ mala ſunt domini, quæ ſervi commoda ne-
Condyle, qui ſervum te gemis eſſe diu. (ſcis,
Dat tibi ſecuros vilis tegeticula ſomnos:
Pervigil in pluma Caïus ecce jacet.
Caïus à prima tremebundus luce ſalutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagrâ, chiragrâque ſecatur
Caïus; & mallet verbera mille pati.
Quòd nec manè vomis, nec morbo, Condyle, fœtes;
Non mavis, quàm ter Caïus eſſe tuus?

Ad Calociſſum. LXXVII.

ADdere quid ceſſas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calociſſe, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæſar erit.
Sutilis aptetur decies roſa crinibus, ut ſit
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula, fiat ut illud
Nomen, ab Odryſio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXVIII.

SAntonicâ medicata dedit mihi pocula virgâ:
Os hominis! mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus numquam nec tu, puto, Glauce, fuiſti,
Χάλκεα donanti χρύσεα qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat; ſed ſi potat in elleboro.

De Herode. LXXIX.

CLinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit; ſtulte, quid ergo bibis?

Ad Julium. LXXX.

RUmpitur invidiâ quidam, cariſſime Juli,
Quòd me Roma legit, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd turba ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, tribuit quòd Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd ſum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens, rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd amamur, quódque proba-
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidiâ. (mur:

Ad Quintum Ovidium. LXXXI.

VIndemiarum non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum de M. Antonio. LXXXII.

MArcus amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
Charta ſalutatrix ſi modò vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.

Ad librum. LXXXIII.

TV qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I, liber, abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor.
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur
Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

In Baſſum. LXXXIV.

DEnariis tribus invitas, & manè togatum
Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere ſellam;
Ad vetulas tecum plùs minùs ire decem.

Trita

Trita quidem nobis togula eſt, viliſque, putriſque:
Denariis tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXV.

APpia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ;
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris,
Diſce. Libyn domuit: aurea poma tulit.
Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem ſylvis cervum, Stymphalidas undis
Abſtulit: à Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Heſperias Tuſco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides. major quæ geſſerit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis Pallatia regnis:
Prima ſuo geſſit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cùm jam retineret habenas,
Tradidit, inque ſuo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Geticâ ter nive lavit equum.
Sæpe recuſato Parthos duxiſſe triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,
Aſtra ſuis, cœlo ſidera, ſerta Jovi.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpeio deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. LXXXVI.

QVadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum da potiùs mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
Quod tibi non poſſum ſolvere, Phœbe, meum eſt.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER X.

Liber ad lectorem. I.

SI nimius videor, ſerâque coronide longus
Eſſe liber: legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina. fac tibi me, quàm cupis eſſe, brevem.

Ad eundem. II.

FEſtinata prior decimi mihi cura libelli
Elapſum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, ſed limâ raſa recenti:
Pars nova major erit: lector, utrique fave:
Lector, opes noſtræ; quem cùm mihi Roma dediſſet,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte ſuperſtes eris.
Marmora Meſſalæ findit caprificus, & audax
Dimidios Criſpi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec ſecula præſunt;
Solaque non nôrunt hæc monumenta mori.

Ad Priſcum. III.

VErnaculorum dicta, ſordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ ſulphurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius ſpargit;
Et vult videri noſtra. credis hoc, Priſce,
Voce ut loquatur pſittacus coturnicis,
Et concupiſcat eſſe Canus aſcaules?
Procul à libellis nigra ſit meis fama,
Quos rumor albâ gemmeus vehit pennâ.
Cur ego laborem notus eſſe tam pravè,
Conſtare gratis cùm ſilentium poſſit?

Ad

Ad Mamurram. IV.

QVi legis Oedipodem, caligantemque Thyesten,
Colchidas,& Scyllas; quid nisi monstra legis?
Quid tibi raptus Hylas,quid Parthenopæus,& Atys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutusve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miseræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod possis dicere jure, meum est.
Non hîc Centauros, non Gorgonas, Harpyïasque
Invenies: hominem pagina nostra sapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoscere mores,
Nec te scire: legas *αἴτια* Callimachi.

In maledicum poëtam. V.

QVisquis stolæve purpuræve contemptor,
Quos colere debet læsit impio versu:
Erret per urbem pontis exsul & clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas.
Illi December longus, & madens bruma,
Claususque fornix triste frigus extendat:
Vocet beatos clamitetque felices,
Orciniana qui feruntur in sponda.
Et, cùm supremæ fila venerint horæ,
Diesque tardus; sentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno.
Nec finiantur morte simplices pœnæ:
Sed modò severi sectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Sisyphi pressus,
Nunc inter undas garruli senis siccus,
Delasset omnes fabulas poëtarum:
Et cùm fateri Furia jusserit verum,
Prodente clamet conscientiâ, *scripsi.*

De adventu Trajani. VI.

FElices, quibus urna dedit spectare coruscum
Solibus Arctois sideribusque ducem!
Quando erit ille dies,quo campus, & arbor,& omnis
Lucebit Latiâ culta fenestra nuru?

Quan-

Quando moræ dulces, longuſque à Cæſare pulvis,
Totaque Flaminiâ Roma videnda viâ?
Quando eques, & picti tunicâ Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, venit?

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYmpharum pater amniumque Rhene,
Quicunque Odryſias bibunt pruinas,
Sic ſemper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utrâque ripâ:
Trajanum populis ſuis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

De Paulla. VIII.

NVbere Paulla cupit nobis. ego ducere Paullam
Nolo: anus eſt. vellem ſi magìs eſſet anus.

De ſe. IX.

UNdenis pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis: quid invidetis?
Non ſum Andremone notior Caballo.

In Paullum. X.

CVm tu laurigeris annum qui faſcibus intras,
Manè ſalutator limina mille teras:
Hîc ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ, denſaque turba ſumus?
Qui me reſpiciat, dominum regemque vocabo?
Hoc tu (ſed quantò blandiùs?) ipſe facis.
Lecticam, ſellamque ſequar? nec ferre recuſo:
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sæpius adſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

In

In Calliodorum. XI.

NIl aliud loqueris, quàm Theſea Perithöumque;
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithöi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam (ut multum) terque quaterque togam.
Quid? quòd nil umquam Pyladi donavit Oreſtes?
Qui donat, quamvìs plurima, plura negat.

Ad Domitium. XII.

ÆMiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëtontei qui petis arva Padi;
Ne vivam, niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licèt ſine te ſit mihi nulla dies.
Sed deſiderium tanti eſt, ut meſſe vel unâ
Vrbano releves colla peruſta jugo.
I, precor, & totos avidâ cute combibe ſoles.
Quàm formoſus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non cognoſcendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas!
Sed via quem dederat, rapiet citò Roma colorem,
Niliaco redeas tu licèt ore niger.

Ad Tuccam. XIII.

CVm cathedralicios portet tibi rhe[illegible]miniſtros,
Et Libys in longo pulvere ſudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Baias,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Vrere non miſerum ceſſant ſuſpiria pectus.
Vis dicam malè ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

Ad Criſpum. XIV.

CEdere de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed ſit ut hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cùm peterem ſeſtertia quinque, negâſti:
Non caperet nummos cùm gravis arca tuos.

Quan-

Quando fabæ nobis modium farriſve dediſti,
Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore bru-
Argenti venit quando ſelibra mihi? (mæ?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quàm quòd me coram pedere, Criſpe, ſoles.

De Apro. XV.

DOtatæ uxori cor arundine fixit acutâ,
Sed dum ludit Aper: ludere novit Aper.

In Caïum. XVI.

SI donare vocas promittere nec dare, Caï;
Vincam te donis, muneribuſque meis.
Accipe Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis,
Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga,
Quidquid & in nidis unica ſervat avis;
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
Quidquid habent omnes, accipe quomodo das.

De Macro ad Muſam. XVII.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo
Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit;
Solenneiſque jocos, nec triſtia carmina poſcit;
Et queritur nugas obticuiſſe meas.
Menſorum longis ſed nunc vacat ille libellis.
Appia, q[illegible] facies, ſi leget iſta Macer?

De Mario. XVIII.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere; ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Eheu quàm fatuæ ſunt tibi, Roma, togæ!

Mittit librum ſuum ad Plinium. XIX.

NEc doctum ſatis, & parùm ſeverum,
Sed non ruſticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio, Thalia,
I perfer: brevis eſt labor peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis

Vdi

Vdi vertice lubricum theatri,
Miranteisque feras, avemque regem,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cœlata est aquilæ minore pennâ.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum,
Hoc quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, cùm furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XX.

DVcit ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula quòd patriæ visere tecta libet,
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextatâ cultus amicitiâ,
Tu facis; in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum. XXI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & sine Grammaticis.

In Philænim. XXII.

CVr spleniato sæpe prodeam mento,
Albâve pictus sana labra cerussâ,
Philæni, quæris? basiare te nolo.

De M. Antonio. XXIII.

JAm numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas Primus Olympiadas:
Præteritosque dies, & tutos respicit annos;
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux est ingrata, gravisque:
Nulla fuit, cujus non meminisse velit.
Ampliat ætatis spatium sibi vir bonus: hoc est
Vivere bis, vitâ posse priore frui.

Ad Kalend. Martias. XXIV.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
(Lux formosior omnibus Kalendis,)
Quinquagesima liba, septimamque
Vestris addimus hanc focis acerram.
His vos (si tamen expedit roganti;)
Annos addite bis, precor, novenos,
Vt nondum nimiâ piger senectâ,
Sed vitæ tribus areis peractis,
Lucos Elysiæ petam puellæ.
Post hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mucio. XXV.

IN matutina nuper spectatus arena
Mucius, imposuit qui sua membra focis,
Si patiens fortisque tibi durusque videtur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur tunicâ præsente molestâ,
Vre manum: plus est dicere, non facio.

De morte Vari. XXVI.

VAre, Parætonias Latiâ modò vite per urbes
Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Ausonio frustra promisse Quirino,
Hospita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœstis addere thura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

Ad

Ad Diodorum. XXVII.

NAtali, Diodore, tuo conviva ſenatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques;
Et tua tricenos largitur ſportula nummos.
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Janum. XXVIII.

ANnorum, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque vocant,
Pervius exiguos habitabas antè Penates,
Plurima quà medium Roma terebat iter:
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis;
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetuâ clauſtra tuere ſerâ.

De Apollinaris litore Formiano. XXIX.

O temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cùm ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſve ſeceſſus,
Præneſte nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis venâ.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
Pictam phaſelon adjuvante fert aurâ:
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Morâ ſalubre purpurâ venit frigus.
Nec ſeta longo quærit in mari prædam;
Sed à cubili lectuloque jactatam
Spectatus altè lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum delicata muræna.

Nomen-

Nomenculator mugilem citat notum,
Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotioſis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur iſta, ſerviunt vobis.

In Calliodorum. XXX.

ADdîxti ſervum nummis herè mille trecentis,
 Vt bene cœnares, Calliodore, ſemel:
Nec bene cœnâſti. mullus tibi quattuor emptus
 Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet; non eſt hic, improbe, non eſt
 Piſcis: homo eſt: hominem, Calliodore, voras.

De imagine Marci Antonii, ad Cæditianum. XXXI.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, roſiſque,
 Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
 Primus: in hoc juvenem ſe videt ore ſenex.
Ars utinam mores, animumque effingere poſſet:
 Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXII.

SImplicior priſcis, Munati Galle, Sabinis,
 Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem;
Sic tibi conſoceri claros retinere Penates
 Perpetuâ natæ det face caſta Venus:
Vt tu, ſi viridi tinctos ærugine verſus
 Fortè malus livor dixerit eſſe meos,
Vt facis, à nobis abigas: nec ſcribere quemquam
 Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc ſervare modum noſtri novere libelli;
 Parcere perſonis, dicere de vitiis.

Ad Trajanum. XXXIII.

DÎ tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris;
 Et rata perpetuò, quæ tribuere, velint:
Qui ſua reſtituis ſpoliato jura patrono;
 Libertis exſul non erit ille ſuis.

Dignus

Dignus es, ut possis totum servare clientem:
Et (liceat tantùm vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXIV.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos adserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit:
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque.
Cujus carmina qui bene æstimârit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Hac condiscipulâ, vel hac magistrâ
Esses doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter simulque visam
Durus Sulpitiam Phaon amaret.
Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

In Munnam. XXXV.

IMproba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
A te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica sæva vias:
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est; ne tua vina bibas.

Ad Maternum. XXXVI.

JVris, & æquarum cultor sanctissime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum;
Municipi, Materne, tuo veterique sodali
Callaïcum mandas si quid ad Oceanum.
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et satius tenues ducere credis acos;

Ad

Ad ſua captivum quàm ſaxa remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſummâ cœnare pelorida mensâ,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis;
Oſtrea Baianis quàm non liventia teſtis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hîc olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modò vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſportâ piſcator inani:
Venator captâ mele ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello.
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXVII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua jugales
Indulſit deus & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris litoris Indici lapillis!
Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris.
Ætas hæc tibi tota computatur;
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam,
Malles quàm Pyliam quater ſenectam.

In Lesbiam. XXXVIII.

COnſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris. namque, ut tua ſecula narrant,
Picta Prometheo diceris eſſe luto.

In Proculeiam. XXXIX.

MEnſe novo Jani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa dolo-
Nil mihi reſpondes? dicam ego: prætor erat. (ris?
Con-

Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimiùm munera parca dares:
Et populare sacrum bis millia dena tulisset.
Discidium non est hoc, Proculeia; lucrum est.

Ad Dindymum. XL.

TAm dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & soles, & levis aura terat.
Celantur simili ventura Cydonia lanâ,
Pollice virgineo quæ spoliata nitent.

Ad Philerotem. XLI.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.
Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ovidium. XLII.

QUincte Caledonias Ovidi visure Britannos,
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinet rusque focusque senem?
Gaudia tu differs: at non & stamina differt
Atropos; atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis non hoc laudet?) amico,
Ut potior vitâ sit tibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
Teque tuas numeres inter amicitias.

In delicatum lectorem. XLIII.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli,
Si quid honorificum pagina blanda sonat;
Hoc tu pingue putas, & costam rodere mavis,
Ilia Laurentis cùm tibi demus apri.
Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem. XLIV.

OMnia vis bellè Matho dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrùm: dic aliquando malè.

Ad Julium Martialem. XLV.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta;

Non

Non ingratus ager; focus perennis;
Lis numquam; toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; salubre corpus;
Prudens simplicitas; pares amici;
Convictus facilis; sine arte mensa;
Nox non ebria, sed soluta curis;
Non tristis torus, & tamen pudicus;
Somnus qui faciat breves tenebras;
Quod sis, esse velis, nihilque malis:
Summum nec metuas diem, nec optes.

Convivium. XLVI.

NVnciat octavam Phariæ sua turba juvencæ,
Et sistrata redit calva subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
Septem sigma capit, sex sumus; adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum:
Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
Et madidum thynni de sale sumen erit.
Parvus in his, unâ ponetur cœnula mensâ,
Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro structoris, ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
Addetur: saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fæce lagena,
Quæ bis Frontino consule plena fuit.
Accedent sine felle joci, nec manè timenda
Libertas, & nil quod tacuisse velis.
De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLVII.

CVm potes amethystinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano;

Pro-

Propinas modò conditum Sabinum.
Et dicis mihi Cotta, *vis in auro*?
Quiſquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLVIII.

FRangat Idumæas triſtis Victoria palmas:
Plange, Favor, ſævâ pectora nuda manu.
Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas, Gloria mœſta, comas.
Heu facinus! primâ fraudatus, Scorpe, juventâ
Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata, breviſque
Cur fuit, & vitæ tam propè meta tuæ?

Ad Fauſtinum. XLIX.

SIdera jam Tyrius Phryxeï reſpicit agni
Taurus, & alternum Caſtora fugit hyems.
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Fauſtine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abſtulit? ô ſoles, ô tunicata quies!
O nemus, ô fontes, ſolidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis ſplendidus Anxur aquis,
Et non unius ſpectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini ſummum penetrale tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.
Dicere te laſſum quoties ego credo Quirino;
Quæ tua ſunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi?

Epitaphium Scorpi. L.

ILle ego ſum Scorpus, clamoſi gloria circi,
Plauſus, Roma, tui, deliciæque breves:
Invida quem Lacheſis raptum trieteride nonâ,
Dum numerat palmas, credidit eſſe ſenem.

In Olum. LI.

MEnſas, Ole, bonas ponis: ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt. poſſum ſic ego habere bonas.

In

In Gallum. LII.

TOtis, Galle, jubes tibi me ſervire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Caſcellius ægrum;
Infeſtos oculis uris, Higine, pilos.
Non ſecat & tollit ſtillantem Fannius uvam:
Triſtia ſervorum ſtigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes.
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt?

Ad Sextum. LIII.

ARgenti libram mittebas: facta ſelibra eſt,
Sed piperis. tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LIV.

ANxuris æquoreï placidos, Frontine, receſſus,
Et propiùs Baias, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
Non novere nemus, flumineoſque lacus,
Dum colui; doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas. nunc nos maxima Roma terit.
Hìc mihi quando dies meus eſt? jactamur in alto
Urbis, & in ſterili vita labore perit;
Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri,
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, Lares.
Sed non ſolus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Muſarum ſacra, per omnes
Juro deos, & non officioſus amo.

In delicatum lectorem. LV.

COnſumpta eſt uno ſi lemmate pagina, tranſis,
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi; ſed te mattya ſola juvant.
Non opus eſt nobis nimiùm lectore guloſo:
Hunc volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

De Munna. LVI.

JUra trium petiit à Cæſare diſcipulorum
Adſuetus ſemper Munna docere duos.

Epi-

Epitaphium Erotii. LVII.

Hîc festinatâ requiescit Erotion umbrâ,
  Crimine quam fati sexta peremit hyems.
Quisquis eris nostri post me regnator agelli,
  Manibus exiguis annua justa dato.
Sic Lare perpetuo, sic, turbâ sospite, solus
  Flebilis in terra sit lapis iste tua.

Ad magistrum ludi. LVIII.

LUdi magister, parce simplici turbæ:
  Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus mensæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quisquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Tostamque fervens Julius coquit messem.
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Quâ vapulavit Marsyas Celenæus,
Ferulæque tristes sceptra pædagogorum,
Cessent, & idus dormiant in Octobres:
Æstate pueri si valent, satìs discunt.

Epitaphium nobilis matronæ. LIX.

MArmora parva quidem, sed non cessura, viator,
  Mausoli saxis Pyramidumque legis.
Bis mea Romano spectata est vita Terento,
  Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
  Clauserunt omnes lumina nostra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
  Una pudicitiæ copula nota meæ.

Ad Pollam. LX.

COntigeris regina meos si Polla libellos,
  Non tetricâ nostros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria nostri,
  Pieriâ caneret cùm fera bella tubâ,
Non tamen erubuit ludenti dicere versu;
  Si nec rideo, mi Cotta, quid hic facio?

In Carmenionem. LXI.

CVm te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo;
Cur frater tibi dicor ex Iberis
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexâ nitidus comâ vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano:
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est:
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare desine me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

De Theopompo. LXII.

QVis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has uncto polluit ungue comas?
Quis potiùs cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Quâ sapient meliùs mixta Falerna manu?
Si tam sidereos manet exitus iste ministros,
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Epitaphium vetulæ. LXIIII.

PYrrhæ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laërtes aviam senex vocavit,
Nutricem Priamus, socrum Thyestes,
Jam cornicibus omnibus superstes,
Hoc tandem sita durat in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

In Læliam. LXIV.

CVm tibi non Ephesus, nec sit Rhodus, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lælia, patricio,

Deque coloratis nunquam lita mater Etruſcis,
Durus Aricina de regione pater;
Ζωὴ καὶ ψυχὴ laſcivum congeris uſque,
Prô pudor! Herſiliæ civis, & Egeriæ.
Tu licèt ediſcas totam referaſque Corinthon,
Non tamen omnino, Lælia, Thaïs eris.

De Polla. LXV.

CUſtodes das, Polla, viro; non accipis ipſa.
Hoc eſt uxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LXVI.

QVòd mihi vix unus toto liber exeat anno,
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Juſtiùs at quantò mirere, quòd exeat unus,
Labantur toti cùm mihi ſæpe dies?
Nunc reſalutantes video nocturnus amicos:
Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam:
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quincta rapit.
Nunc conſul, prætorve tenet, reduceſque choreæ:
Auditur toto ſæpe poëta die.
Sed nec cauſſidico poſſis impunè negare,
Nec ſi te rhetor grammaticuſve rogent.
Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

De Rabirio. LXVII.

QViſquis læta tuis & ſera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hâc caras tellure Rabirius umbras:
Nulli ſorte jacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori nox mitis & ultima cluſit:
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos ſibi quærit in annis.
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

De Nerva, adulationibus inimico. LXVIII.

FRuſtra blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis:
Dicturus dominum deumque non ſum.

Jam non eſt locus hac in urbe vobis;
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes humileſque ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed juſtiſſimus omnium ſenator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. LXIX.

LItera facundi gratum mihi pignus amici
 Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Quâ non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
 Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
 Non quâcunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit: poſſem niſi munus amare,
 Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo,
 Officium docti judiciumque viri.

Ad Romam. LXX.

JAm parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones, & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cùm Scorpus unâ quindecim graves horâ
Ferventis auri victor auferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus;
Nec quæ paludes delicata Pomptinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

De Cotta, amico mercenario. LXXI.

MIllia viginti quondam me Cotta popoſcit;
 Et, fateor, magni non erat ille nimis.
Annus abit; bis quina dabis ſeſtertia? dixit.

Poſcere plus viſus, quàm priùs, ille mihi.
Jam duo poſcenti poſt ſextum millia menſem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Tranſierant binæ forſan trinæve Kalendæ,
Aureolos ultro quattuor ipſa petit:
Non dedimus. centum juſſit me mittere nummos:
Sed viſa eſt nobis hæc quoque ſumma gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum;
Hanc voluit: puero diximus eſſe datam.
Inferiùs numquid potuit deſcendere? fecit.
Vilior hic gratìs cœpit amare: nego.

De Mævio. LXXII.

HOc, fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques cataſtis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Linguâ doctus utrâque, cujus unum eſt,
Sed magnum vitium, quòd eſt poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

De Caro medico defuncto, ad Maximum. LXXIII.

NEquius à Caro nihil unquam, Maxime, factũ eſt,
Quàm quòd febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva, nocens febris ſaltem quartana fuiſſet:
Servari medico debuit illa ſuo.

Ad Macrum. LXXIV.

IBis litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo ſinu remittes,
Optabiſque moras, & exeuntem
Udo, Dalmata, gaudio ſequêris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic

Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legar poëtas;
Nec multos mihi præferas priores,
Uno ſed tibi ſim minor Catullo.

De Torquato & Otacilio. LXXV.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum;
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exſtruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit Daphnona ſuo Torquatus in agro:
Caſtaneas centum ſevit Otacilius.
Conſul Torquatus, vici fuit ille magiſter;
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim;
Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote. LXXVI.

PLorat Eros, quoties maculoſæ pocula murrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve citrum:
Et gemitus imo promit de pectore, quòd non
Tota miſer coëmat ſepta, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco.
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

Ad Gallum. LXXVII.

SI quid noſtra tuis adicit vexatio rebus,
Manè, vel à media nocte togatus ero;
Stridenteſque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed ſi non fias quadrante beatior uno
Per gemitus noſtros, ingenuaſque cruces:
Parce precor laſſo, vanoſque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

Ad Marinum. LXXVIII.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Redduntur que ſibi, caputque nudum

Cirris

Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splondophorum Telesphorumque,
Cidæ stare putabis Hermeroten.
Vis tu simpliciùs senem fateri?
Ut tandem videaris unus esse,
Tonsor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius est nihil comato.

De Ladonte nauta. LXXIX.

JAm senior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cùm sæpe vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hyberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ stabat in alta,
Implevit saxis, opposuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere posset?
Auxilium domino mersa carina tulit.

De Lauro. LXXX.

NEmo novâ caluit sic inflammatus amicâ,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat lusor, dum floruit ætas;
Nunc postquam desît ludere, prima pila est.

De natali Restituti. LXXXI.

OCtobres age sentiat Kalendas
Facundi pia Roma Restituti.
Linguis omnibus & favete votis;
Natalem colimus, tacete lites.
Absit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, brevesque mappæ
Exspectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus ebriæque noctis
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit?
Veros sardonychas, sed ipsa, tradat.
Mirator veterum senex avorum
Donet Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hœdum,

Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid poëtam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis ?

Ad Cottam. LXXXII.

OMnes perſequeris prætorum, Cotta, locellos,
Accipis & ceras: officioſus homo es.

De ſtatua Junonis. LXXXIII.

JUno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſuperâſſet in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

Ad Marium. LXXXIV.

MAri, quietæ cultor & comes vitæ,
Quo cive priſca gloriatur Atina;
Has tibi gemellas, barbari decus luci,
Commendo pinus, iliceſque Faunorum,
Et ſemidoctâ villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis, aut hœdi,
Dominamque ſancti virginem deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, ſive thure placabis:
Ubicunque noſter Martialis eſt, dices,
Hâc ecce mecum dexterâ litat vobis
Abſens ſacerdos; vos putate præſentem;
Et date duobus, quidquid alter optârit.

Ad Clementem. LXXXV.

SI prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpureâ ſed modò culta togâ.
Ut roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova nec mento ſordida charta juvat.

Mu-

Munusculum pomorum. LXXXVI.

NOn mea Massylus servat pomaria serpens,
Regius Alcinoï nec mihi servit ager:
Sed Nomentanâ securus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, mediâ quæ sunt mihi nata Suburrâ,
Mittimus autumni cerea poma mei.

Ad Avitum. LXXXVII.

SÆpe loquar nimiùm gentes quòd, Avite, remotas
Miraris, Latia factus in urbe senex;
Auriferumque Tagum sitiam, patriumque Salonem,
Et repetam saturæ sordida rura casæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Pascitur hîc, ibi pascit ager: tepet igne maligno
Hîc focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hîc pretiosa fames, conturbatorque macellus:
Mensa ibi divitiis ruris operta sui.
Quattuor hîc æstate togæ pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quattuor una tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præstat amicus,
Cùm præstare tibi possit, Avite, locus.

De Numa. LXXXVIII.

DUm levis arsurâ struitur libitina papyro,
Dum myrrham & casiam flebilis uxor emit:
Jam scrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
Hæredem scripsit me Numa: convaluit.

De figura Socratis. LXXXIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuissent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

In plagiarium. XC.

QVid, stulte, nostris versibus tuos misces?
Cum litigante quid tibi, miser, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquilisque similes facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, frustra crure ligneo curres.

De Capitolino. XCI.

ELysio redeat si fortè remissus ab agro
Ille suo felix Cæsare Galba vetus;

Qui Capitolinum pariter Galbamque jocantes
Audierit, dicet; rustice Galba, tace.

Ad Avitum, de Gaditano pseudopoëta. XCII.

GAditanus, Avite, (dic quid istud)
Qui scribit nihil, attamen poëta est?

Ad municipes suos Bilbilitanos. XCIII.

MUnicipes, Augustâ mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat vestri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque vestra sumus.
Nec sua plus debet tenui Verona Catullo:
Meque velit dici non minùs illa suum.
Quattuor accessit tricesima messibus æstas,
Ut sine me Cereri rustica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placidâ si mente, venimus:
Aspera si geritis corda, redire licet.

Ad librum. XCIV.

I nostro comes, i, libelle, Flacco
Longum per mare, sed faventis undæ;
Et cursu facili, tuisque ventis
Hispanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forsitan essedo videbis.
Quid mandem tibi quæris? ut sodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi quattuorque visos
Ipsa protinus à via salutes;
Et nostrum admoneas subinde Flaccum,
Jucundos mihi nec laboriosos
Secessus spatio paret salubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc sunt. jam tumidus vocat magister,
Castigatque moras, & aura portum
Laxavit melior. vale, libelle:
Navem, scis puto, non moratur unus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

Ad librum. I.

QUò tu, quò, liber ociose, tendis,
Cultus sindone non quotidianâ?
Numquid Parthenium videre tentas?
Vadas, & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, sed libellos:
Nec Musis vacat, aut, suis vacaret.
Ecquid te satìs æstimas beatum,
Contingunt tibi si manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet ociosiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primus dominus levis carinæ.
Sunt illic duo tresve qui revolvant
Nostrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm sponsio, fabulæque lassæ
De Scorpo fuerint & Incitato.

Ad lectores. II.

TRiste supercilium, durique severa Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et personati fastus, & regula morum,
Quidquid & in ludis non sumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Iö Saturnalia, versus.
Et licet, & sub te præside, Nerva, libet.

Ad lectores. III.

LEctores tetrici, salebrosum ediscite Sanctram:
Nil mihi vobiscum est: iste liber meus est.

De suis libellis. IV.

NOn urbana meâ tantum Pimpleïde gaudent
Ocia, nec vacuis auribus ista damus:
Sed meus in Geticis ad Martia signa pruinis
A rigido teritur centurione liber.

Dici-

Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pïeriâ prælia flare tubâ;
Cùm pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mecœnatem ſi mihi Roma daret!

Votum pro Nerva. V.

SAcra, Lareſq; Phrygum, quos Trojæ maluit hæres,
Quàm rapere arſuras Laomedontis opes;
Scriptus & æterno nunc primùm Jupiter auro,
Et ſoror, & ſummi filia tota patris;
Et qui purpureis jam tertia nomina faſtis,
Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus hic vivat principis, ille ſuis.

In laudem Nervæ. VI.

TAnta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cùm tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet invictus pro libertate Camillus;
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

Saturnalia. VII.

UNctis falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:

Quid-

Quidquid venerit obvium loquamur,
Morosa sine cogitatione.
Misce dimidios, puer, trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores.
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim poëtæ.

De horto suo. VIII.

LAssa quod externi spirant opobalsama Glauci,
Ultima Corycio quæ cadit aura croco,
Poma quod hybernâ maturescentia capsâ,
Arbore quod vernâ luxuriosus ager,
De Pallatinis dominæ quod serica prelis,
Succina virgineâ quod regelata manu,
Amphora quod nigri, sed longè fracta Falerni,
Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Cosmi redolent alabastra, focique deorum,
Quod modò divitibus lapsa corona comis;
Singula quid dicam? non sunt satìs, omnia misce:
Hoc fragrant horti lilia manè mei.

De statua Memoris. IX.

CLarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apelleâ redditus arte Memor.

De Turno. X.

COntulit ad Satyras ingentia pectora Turnus:
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

Ad puerum suum. XI.

TOlle puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi securâ pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro;
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemmâ, qui Mentora frangis
In scaphium fæci, Sardanapale, tuæ.

In Zoïlum. XII.

JUs tibi natorum vel septem, Zoïle, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epitaphium Paridis. XIII.

QUisquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile prӕterire marmor.
Urbis deliciӕ, salesque Nili,
Ars & gratia, lusus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres Cupidinesque,
Hoc sunt condita, quo Paris, sepulcro.

De colono. XIV.

HÆredes, nolite brevem sepelire colonum:
Nam terra est illi quantulacunque gravis.

Ad Sabinum. XV.

NOn omnis nostri nocturna est pagina libri:
Invenies & quod manè, Sabine, legas.

Ad Lupum. XVI.

DOnâsti, Lupe, rus sub urbe nobis:
Sed rus est mihi majus in fenestra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianӕ,
Argutӕ tegit ala quod cicadӕ,
Quod formica die comedit uno,
Clausӕ cui folium rosӕ corona est:
In quo non magìs invenitur herba,
Quàm costi folium, piperve crudum;
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec serpens habitare tota possit.
Erucam malè pascit hortus unam:
Consumpto moritur culex salicto;
Et talpa est mihi fossor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariscӕ
Ridere, aut violӕ patere possunt.
Fines mus populatur, & colono
Tanquam sus Calydonius timetur;
Et sublata volantis ungue Procnes
In nido seges est hirundinino.
Vix implet cochleam peracta messis,
Et mustum nuce condimus picatâ.

Errâsti,

Errâsti, Lupe, literâ sed unâ;
Nam quo tempore *prædium* dedisti,
Mallem tu mihi *prandium* dedisses.

Ad Labullum. XVII.

DUm te prosequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præsto garrienti,
Et quidquid loqueris facisque laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quid Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat caussidicus, poëta carpit,
Propter te perit. hoc, Labulle, verum est?
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta propè jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: sic fit,
Cùm cœnare domi poëta non vult.

In Zoïlum. XVIII.

OS malè caussidicis, & dicis olere poëtis.
Obtrectatori, Zoïle, pejus olet.

In Cæcilium. XIX.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas quasi filios Thyestæ
In partes lacerat secatque mille.
Gustu protinus has edes in ipso,
Has primâ feret, alterâve cœnâ,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc seras epidipnidas parabit,
Hinc pistor fatuas facit placentas,
Hinc & multiplices struit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem positam, fabamque credas;
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii, brevesque mænas:

Hinc

Hinc cellarius experitur artes,
Vt condat vario vafer ſapore
In rutæ folium capellianæ.
Sic implet gabatas, paropſidaſque,
Et leves ſcutulas, cavaſque lances.
Hoc lautum vocat, hoc putat venuſtum,
Vnum ponere ferculis tot aſſem.

In Neſtorem. XX.

NEc toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

De Praſino. XXI.

SÆpius ad palmam Praſinus poſt fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
I nunc, livor edax, dic te ceſſiſſe Neroni:
Vicit nimirum non Nero, ſed Praſinus.

De Apro. XXII.

ÆDes emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas: adeò nigra vetuſque caſa eſt.
Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos.
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te
Miraris, quereriſque, litigaſque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio Proculo. XXIV.

CAïus hanc lucem gemmâ mihi Iulius albâ
Signat, iô, votis redditus ecce meis.
Deſperâſſe juvat, veluti jam rupta ſororum
Fila. minùs gaudent, qui timuere nihil.

Hypne,

Hypne, quid exſpectas piger? immortale Falernum
Funde; ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces, & ſex cyathos, beſſemque bibamus,
Caïus ut fiat, Julius, & Proculus.

In Zoïlum. XXV.

ZOïle, quid totâ gemmam præcingere librâ
Te juvat, & miſerum perdere ſardonycha?
Annulus iſte tuis fuerat modò cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

De mulione ſurdo. XXVI.

MVlio viginti venit modò millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? ſurdus erat.

In Charidemum. XXVII.

CUnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri cuſtos, aſſiduuſque comes.
Jam mihi nigreſcunt tonſâ ſudaria barbâ,
Et queritur labris dextera puncta meis.
Sed tibi non crevi: te noſter villicus horret;
Te diſpenſator, te domus ipſa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſervas, quereris, ſuſpiria ducis;
Et vix à ferulis abſtinet ira manum.
Si Tyrios ſumpſi cultus, unxive capillos;
Exclamas, numquam fecerat iſta pater.
Et numeras noſtros adſtrictâ fronte trientes,
Tamquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre Catonem.
Muſa virum jam me dicet adulta tibi.

Ad Lygdum, de Amynta. XXVIII.

INdulget pecori nimiùm dum paſtor Amyntas,
Et gaudet famâ luxuriâque gregis:
Cedentes oneri ramos, ſylvamque fluentem
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
Triſte nemus diræ vetuit ſupereſſe rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, ſues habeat vicinus Iölas:
Te ſatis eſt nobis adnumerare pecus.

In Cæcilianum. XXIX.

VIvida cùm poſcas epigrammata, mortua ponis
Lemmata. quî fieri, Cæciliane, poteſt?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia naſci,
Et thyma Cecropiæ Corſica ponis api?

Ad ſenem orbum. XXX.

ORbus es, & locuples, & Bruto conſule natus:
Eſſe tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: ſed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus eſt, mortem diligit ille tuam.

In Silium. XXXI.

SIlius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem, dominumque ſui tumulique Lariſque
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

De eodem. XXXII.

JAm propè deſertos cineres, & ſancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat.
Silius Andino tandem ſuccurrit agello,
Silius & vatem, non minor ipſe, colit.

Ad Julium Cerealem. XXXIII.

Cœnabis bellè, Juli Cerealis, apud me:
Conditio eſt melior ſi tibi nulla, veni.
Octavam poteris ſervare: lavabimur unà.
Scis quàm ſint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis, & porris fila reſecta ſuis.
Mox vetus, & tenui major cordylla lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui verſata favillâ,
Et Velabrenſi maſſa recocta foco:
Et quæ Picenum ſenſerunt frigus olivæ.
Hæc ſatìs in guſtu. cætera nôſſe cupis
Mentiar ut venias, piſces, conchylia, ſumen,
Et cortis ſaturas, atque paludis aves:
Quæ nec Stella ſolet rarâ niſi ponere cœnâ.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.

Ipſe

Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantes,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

De Claudia Rufina. XXXIV.

CLaudia cœruleis cùm ſit Rufina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.
Dî bene, quòd ſancto peperit fœcunda marito,
Quòd ſperat generos, quódque puella nurus.
Sic placeat ſuperis, ut conjuge gaudeat uno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

In Zoïlum. XXXV.

UNguenta,& caſias,& olentem funera myrrham,
Thuraque de medio ſemicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe, de turpi, Zoïle, redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

De Lupo ad Urbicum. XXXVI.

HOrtatur fieri quòd te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas. nihil eſt quod minùs ille velit.
Ars eſt captandi, quod nolis velle videri:
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantúm:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris ut uſus amici,
Sic morere, ut factum te putet eſſe patrem.

In Cheræmonem. XXXVII.

QUòd nimiùm laudas,Cheræmon Stoice,mortem,
Vis animum mirer ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fractâ facit urceus anſâ,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus;
Et teges, & cimex, & nudi ſponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quàm magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et ſtipulâ, & nigro pane carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcitra lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:

O quàm

O quàm tu cupias ter vivere Nestoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in angustis facile est contemnere vitam:
Fortiter ille facit, qui miser esse potest.

Ad Severum. XXXVIII.

MIraris, docto quòd carmina mitto Severo;
Ad cœnam quòd te, docte Severe, vocem.
Jupiter ambrosiâ satur est, & nectare vivit:
Nos tamen exta Jovi, thura, merumque damus.
Omnia cùm tibi sint dono concessa deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

In tonsorem. XXXIX.

QVid si me tonsor, cùm stricta novacula suprà est,
Tunc libertatem divitiasque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonsor,
Latro rogat: res est imperiosa timor.
Sed fuerit curvâ cùm tuta novacula thecâ,
Frangam tonsori crura manusque simul.

De Charino. XL.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos,
Nec cùm lavatur. causa quæ sit, quæritis?
Dactyliothecam non habet.

In Faustum. XLI.

NEscio tam multis quid scribas, Fauste, puellis:
Hoc scio, quòd scribit nulla puella tibi.

In Justinum. XLII.

SExcenti cœnant à te, Justine, vocati
Lucis ad officium quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus esse solebam:
Nec locus hic nobis invidiosus erat.
Postera sed festæ reddis solennia mensæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

In Vacerram. XLIII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:

Et

Et bellator es, & lanista. miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

In Maronem. XLIV.

NIl mihi das vivus: dicis post fata daturum.
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLV.

PArva rogas magnos: sed non dant hæc quoq; ma-
Vt pudeat leviùs te, Matho, magna roga. (gni.

Epitaphium canis Lydiæ. XLVI.

AMphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix, sylvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima dextra,
Qui non Erigones mallet habere canem;
Nec qui Dictæa Cephalum de gente secutus,
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvìs citò rapta sub um-
Non potui fato nobiliore mori. (bras;

Ad Pætum. XLVII.

SOlvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVIII.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
Consumit horas, & die totâ sedet;
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Ad Pætum. XLIX.

AD primum decimâ lapidem quòd venimus horâ,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est mea, sed tua culpa;
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

Ad Flaccum, de Baiis. L.

LIttus beatæ Veneris aureum Baias,
Baias ſuperbæ blanda dona naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, verſibus Baias,
Laudabo dignè non ſatìs tamen Baias.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
Optare utrumque pariter, improbi votum eſt.
Quòd ſi deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum eſt Martialis & Baiæ!

De Philoſtrato. LI.

A Sinueſſanis conviva Philoſtratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem,
Penè imitatus obit ſævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit uſque gradus.
Non eſſet, nymphæ, tam magna pericula paſſus,
Si potiùs veſtras ille bibiſſet aquas.

Ad Soſibianum. LII.

NEmo habitat gratìs, niſi dives & orbus, apud te.
Nemo domum pluris, Soſibiane, locat.

De Antiocho tonſore. LIII.

QUi nondum Stygias deſcendere quærit ad undas,
Tonſorem fugiat, ſi ſapit, Antiochum.
Alba minùs ſævis lacerantur brachia cultris,
Cùm furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon ſecat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat oſſa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulvereâ nudet equina jubâ.
Hic miſerum Scythica ſub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore poſcet avem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:
Antiochi tantùm barbara tela ſonent.
Hæc quæcunque meo numeratis ſtigmata mento,
In vetuli picta qualia fronte ſedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum eſt, & ſcelerata manus.
Vnus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

In Parthenopæum. LIV.

LEniat ut fauces medicus, quas aſpera vexat
  Aſſiduè tuſſis, Parthenopæe, tibi;
Mella dari, nucleoſque jubet, dulceſque placentas,
  Et quicquid pueros non ſinit eſſe truces.
At tu non ceſſas totis tuſſire diebus.
  Non eſt hæc tuſſis, Parthenopæe; gula eſt.

Ad Pollam. LV.

INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?
  A te vexatas malo tenere roſas.

In Chreſtillum. LVI.

CArmina nulla probas molli quæ limite currunt,
  Sed quæ per ſalebras altaque ſaxa cadunt.
Et tibi Mæonio quid carmine majus habetur,
  Lucilî *columella hic ſitus Metrophanes.*
Attonituſque legis *terraï frugiferaï;*
  Accius & quicquid Pacuviuſque vomunt.
Vis imiter veteres, Chreſtille, tuoſque poëtas?
  Diſpeream, ſi ſcis quid ſapivere ſales.

Epitaphium Canaces. LVII.

ÆOlis heu Canace jacet hoc tumulata ſepulchro,
  Vltima cui parvæ ſeptima venit hyems.
Ah ſcelus, ah facinus! properas quid flere, viator?
  Non licet hîc vitæ de brevitate queri.
Triſtius eſt leto leti genus: horrida vultus
  Abſtulit, & tenero ſedit in ore lues:
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi,
  Nec data ſunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
  Debuerant aliâ fata venire viâ.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
  Ne poſſet duras flectere lingua deas.

In Zoïlum. LVIII.

MEntitur, qui te vitioſum, Zoïle, dixit.
  Non vitioſus homo es, Zoïle, ſed vitium.

De Theodoro. LIX.

PIerios vatis Theodori flamma Penates
Abstulit. hoc Musis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O scelus, ô magnum facinus, crimenque deorum,
Non arsit pariter quòd domus & dominus!

In verpum æmulum. LX.

QVòd nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: verpe poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quòd tu mea carmina carpas,
Corripias: & sic, verpe poëta, sapis.
Illud me cruciat; Solymis quòd natus in ipsis,
Sustuleris porcum, verpe poëta, meum.
Ecce negas, jurasque mihi per templa Tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Ad Germanum. LXI.

MArtia, non Rhenus salit hîc, Germane, quid obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?
Barbare, non debet, submoto cive, ministro
Captivam victrix ùnda levare sitim.

Ad Bassam. LXII.

EFfugere non est, Basse, basiatores.
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacumque.
Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, & algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cucullis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clausa.
Rimas per omnes basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Sævique fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licèt tribunali,

Et

Et è curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illà basiator, atque illà.
Febricitantem basiabit & flentem:
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit & vomenti. remedium mali solum est;
Facias amicum, basiare quem nolis.

Ad Flaccum. LXIII.

HAbere amicum nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant:
Sed idem amicum nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Ad Flaccum. LXIV.

THaïda tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
Tu, puto, quod non est, Flacce, videre potes.

In Lydiam. LXV.

NOn est mentitus qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
Quàm silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
Et sua plùs nulli, quàm tibi lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto.
Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

Ad Sophronium. LXVI.

TAnta tibi est animi probitas orisque, Sophroni,
Vt mirer fieri te potuisse patrem.

Ad Garricum. LXVII.

MIttebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

Ad Albium Maximum. LXVIII.

ALbi Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantùm lege: namque & occupatus,
Et non es nimiùm laboriosus.
Transis hos quoque quattuor? sapîsti.

Ad Septicianum. LXIX.

EXplicitum nobis usque ad sua cornua librum,
Et quasi perlectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad lectorem. LXX.

QUamvis tam longo possis satur esse libello,
Lector, adhuc à me disticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.
Lector, solve. taces, dissimulasque? vale.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

M. Val. Martialis Prisco suo salutem.

Scio me patrocinium debere contumacissimæ triennii desidiæ: quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus faciliùs consequimur, ut molesti potiùs quàm officiosi esse videamur; nedum in hac provinciali solitudine, ubi nisi etiam intemperanter studeamus, & sine solatio, & sine excusatione secessimus. Accipe ergo rationem; in qua hoc maximum & primum est, quòd civitatis aures, quibus adsueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid est enim in libellis meis quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum subtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus studere se voluptatibus non sentiunt; ad summam omnium, ea quæ delicatè reliquimus, quasi destituti desideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus aut alter mali, in pusillo loco multi, adversus quos difficile est habere quotidie bonum stomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ à gestiente fieri solebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, cui non refero gratiam, si tantùm ea præsto quæ possim, imperabo mihi, cui indulgere consueveram, & statui paucissimis diebus, ut familiarissimas mihi aures tuas exciperem adventoriâ suâ. Tu velim ista quæ tantùm apud te non periclitantur, diligenter æstimare, & excutere non graveris; &, quod tibi difficillimum est, de nugis nostris judices nitore seposito, ne Romam, si ita decreveris, non Hispaniensem librum mittamus, sed Hispanum.

Ad eundem. I.

Retia dum cessant, latratoresque Molossi,
Et non invento sylva quiescit apro:
Otia, Prisce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æstiva est, nec tibi tota perit.

Ad sua carmina. II.

QVæ modò litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacrâ, jam non pulverulenta via est.

Ad librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Iure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel si malueris, primâ gradiere Suburâ:
Atria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hianteæ Stella petitor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Vnde novem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum:
Nec nimiùm siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo tresve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Priscum. IV.

QUod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni,
Mecœnas atavis regibus ortus eques:
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur,
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

LOngior undecimi nobis decimique libelli
Arctatus labor est, & breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus ocia tuta dedisti:
Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In commendationem Nervæ. VI.

COntigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva; licet toto nunc Helicone frui.

Recta fides, hilaris clementia, cauta potestas
  Jam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi gentesque tuæ, pia Roma, precantur:
  Dux tibi sit semper talis, & iste diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumq; tuorum,
  Quos Numa, quos hilaris posset habere Cato.
Largiri, præstare, breves extendere census,
  Et dare quæ faciles vix tribuere dei;
Nunc licet, & fas est. sed tu sub principe duro,
  Temporibusque malis, ausus es esse bonus.

De Ligeia. VII.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos si tot habet Ligeia, trima est.

In commendationem Trajani. VIII.

TErrarum dea, gentiumque Roma,
Cui par est nihil, & nihil secundum,
Trajani modò læta cùm futuros
Tot per secula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præside gloriosa tali;
Parthorum proceres, ducesque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Possum ostendere Cæsarem; Venite.

Ad Cæsarem. IX.

PAlma regit nostros, mitissime Cæsar, Iberos,
  Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
  Misisti mores in loca nostra tuos.

De Africano. X.

HAbet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, satis nulli.

Mittit librum ad Parthenium. XI.

PArthenio dic, Musa, tuo nostroque salutem.
  Nam quis ab Aonio largiùs amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
  Quem plùs Pierio de grege Phœbus amat?

Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit;
Tradat ut ipse duci carmina nostra, roga,
Quattuor & tantùm timidumque brevemq; libellum
Commendet verbis; hunc tua Roma legit.

In Posthumum. XII.

OMnia promittis, cùm totâ nocte bibisti:
Manè nihil præstas. Posthume, manè bibe.

Ad Auctum. XIII.

GEnus, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse quàm donare vilius constat.

Ad Priscum. XIV.

PArciùs utaris, moneo, rapiente veredo,
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint saxa licèt, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent,
Invidiâ fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula: Tuscis,
Tutior est virtus, insidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? sæpius illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quàm leporem.

Adulatorium. XV.

QUidquid Parrhasiâ nitebat aulâ,
Donatum est oculis, deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, & stupet superbas
Regis delicias, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omnes cum Jove nunc sumus beati:
At nuper, (pudet, ah pudet fateri,)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

QUare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & usque gemis.
Gesta-

Gestatur tecum sellâ, pariterque lavatur:
 Cœnat boletos, ostrea, sumen, aprum.
Ebria Setino fit sæpe, & sæpe Falerno:
 Nec nisi per niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfusa rosis, & nigra recumbit amomo:
 Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm sit tam pulchrè, tam bellè vivat apud te,
 Ad Damam potiùs vis tua febris eat?

Ad Juvenalem. XVII.

DUm tu forsitan inquietus erras
Clamosa, Juvenalis, in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius & minor fatigant:
Me multos repetita post Decembres
Accepit mea, rusticumque fecit
Auro Bilbilis & superba ferro.
Hîc pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc sunt nomina crassiora terris.
Ingenti fruor improboque somno,
Quem nec tertia sæpe rumpit hora.
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Terdenos vigilaveram per annos.
Ignota est toga: sed datur petenti
Rupta proxima vestis à cathedra.
Surgentem focus excipit superbâ
Vicini strue cultus iliceti,
Multâ villica quem coronat ollâ.
Sic me vivere, sic juvat perire.

De Æmilio. XVIII.

IN thermis sumit lactucas, ova, lacertum;
 Et cœnare foris se negat Æmilius.

Ad Marcellam. XIX.

MUnicipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
 Et genitam nostris quis putet esse locis?
Tam rarum, tam dulce sapis: Pallatia dicent,
 Audierint si te vel semel, esse suam:

Nulla nec in media certabit nata Subura,
  Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
  Romanam ducat quam magìs esse nurum.
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
  Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

De Philænide. XX.

QUàm sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

In Læliam. XXI.

DEntibus atque comis, nec te pudet, uteris em-
  Quid facies oculo, Lælia? non emitur. (ptis.

Ad Juvencum, de covino curru. XXII.

O jucunda, covine, solitudo,
Carrucâ magìs essedóque gratum
Facundi mihi munus Heliani.
Hîc mecum licet, hîc, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit:
Nusquam est mulio: mannuli tacebunt.
O si conscius esset hîc Avitus.
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene sic dies abiret!

In Thelesinum. XXIII.

CUm rogo te nummos sine pignore, non habeo,
  Idem, si pro me spondet agellus, habes. (inquis.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
  Credis colliculis arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
  Exsilii comitem quæris? agellus eat.

In avarum amicum. XXIV.

SExaginta teras cùm limina manè senator;
  Esse tibi videor desidiosus eques,
Quòd non à prima discurram luce per urbem,
  Et referam lassus basia mille domum.

Sed

Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocumve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre patique lutum,
Quid petitur? ruptâ cùm pes vagus exit alutâ,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ,
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces;
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

In Cinnam. XXV.

POto ego sextantes; tu potas, Cinna, deunces:
Et quereris quòd non, Cinna, bibamus idem.

Ad Ponticum, de Hermogene fure. XXVI.

HErmogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
Tu licèt observes dextram, teneasque sinistram:
Inveniet, mappam quâ ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Casuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso:
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam:
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile è mensa surripit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit; medios distringere lectos,
Mensarumque pedes, non timet Hermogenes.
Quamvìs non modico caleant spectacula sole:
Vela reducuntur cùm venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistrataque turba,
Inter adorantes cùm stetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
A cœna semper rettulit Hermogenes.

Ad Aprum. XXVII.

SIccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Servum ſic ego laudo, non amicum.

De hortis Marcellæ uxoris. XXVIII.

HOc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataque, nec bifero ceſſura roſaria Pæſto,
Quodque viret Jani menſe, nec alget olus,
Quæque natat cluſis anguilla domeſtica lymphis,
Quæque gerit ſimiles candida turris aves;
Munera ſunt dominæ poſt ſeptima luſtra reverſo:
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nauſicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

In Vacerram. XXIX.

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas, vidi:
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emerſas.
Has tu priores frigore & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum ſequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa,
Et cum lucerna, corneoque cratere,
Matella curto rupta latere meiebat.
Focum ferentis ſuberat amphoræ cervix.
Fuiſſe gerres, aut inutiles mænas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ miſit aura piſcinæ.
Nec quadra deerat caſei Tholoſatis,
Quadrima nigri nec corona puleï,
Calvæque reſtes allioque cepiſque,
Nec plena turpi matris olla reſinâ.
Quid quæris ædes, villicoſque derides,

Habi-

Habitare gratìs, ô Vacerra, cùm poſſis ?
Hæc ſarcinarum pompa convenit ponti.

Ad Julium Martialem. XXX.

TRiginta mihi quattuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere, Juli :
Quarum dulcia mixta ſunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et ſi calculus omnis huc & illuc
Diverſus bicolorque digeratur,
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem.
Gaudebis minùs, & minùs dolebis.

Ad Calliſtratum. XXXI.

TAmquam ſimpliciter mecum, Calliſtrate, vivas;
Dicere ſani animi te mihi ſæpe ſoles.
Non es tam ſimplex, quàm vis, Calliſtrate, credi;
Nam quiſquis garrit talia, plura tacet.

In Labullum. XXXII.

LIbras quattuor aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Poſſint ducere qui duas kalendas,
Quòd nemo, niſi tu, Labulle, donas;
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo ?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Piſones, Senecaſque, Memmioſque,
Et Criſpos mihi redde, ſed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis curſu pedibuſque gloriari ?
Tigrim vince, levemque Paſſerinum.
Nulla eſt gloria præterire aſellos.

In ſcurram. XXXIII.

NAſutus nimiùm cupis videri.
Naſutum volo, nolo polypoſum.

In Sabellum. XXXIV.

ODi te, quia bellus es, Sabelle.
Res eſt putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo, quàm Sabellum.
Tabeſcas utinam, Sabelle, belle.

In Pontilianum. XXXV.

MEntiris, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, diſſimulo: gemmâ vis ludere, vincor.
Res una eſt ſine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi. mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo: ſed morere.

In Tuccam. XXXVI.

NOn eſt, Tucca, ſatìs, quòd es guloſus:
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Unicum. XXXVII.

UNice, cognato junctum mihi ſanguine nomen,
Quique geris ſtudiis corda propinqua meis;
Carmina cùm facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Lesbia cum tenero te poſſit amare Catullo,
Te poſt Naſonem blanda Corinna ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela juvaret:
Sed tu litus amas. hoc quoque fratris habes.

Ad Phœbum. XXXVIII.

Hœdinâ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Feſtivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe calceatum.

Ad Claſſicum. XXXIX.

VEndunt carmina Gallus & Lupercus.
Sanos, Claſſice, nunc nega poëtas.

In inconſtantem. XL.

DIfficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

In

In lautum invitatorem. XLI.

BOletos & aprum ſi tamquam vilia ponis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis ſcribi propter quinque Lucrina: vale.
Lauta tamen cœna eſt: fateor, lautiſſima: ſed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil;
Quod ſciat infelix damnatæ ſpongia virgæ,
Vel quicumque canes, junctaque teſta viæ.
Mullorum, leporumque, & ſuminis exitus hic eſt,
Sulphureuſque color, carnificeſque pedes.
Non Albana mihi ſit comeſſatio tanti;
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipſe deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.
Me meus ad ſubitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam poſſum reddere, cœna placet.

In amœnas ædes, ſed incommodas. XLII.

DAphnonas, platanonas, & aërias cypariſſos,
Et non unius balnea ſolus habes:
Et tua centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatuſque tuo ſub pede lucet onyx:
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique ſonat:
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus uſquam,
Nec ſomno locus eſt. quàm bene non habitas!

De Fabullo. XLIII.

TAm ſæpe noſtrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? ſemper bonus homo tiro eſt.

Ad Semproniam, de Rufo. XLIV.

TEmpora Pieriâ ſolitus redimire coronâ,
Nec minùs attonitis vox celebrata reis,
Hìc ſitus eſt, hìc ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſio narraris fabula campo,
Et ſtupet ad raptus Tyndaris ipſa tuos.

Tu

Tu melior, quæ deserto raptore redîsti;
  Illa virum voluit nec repetita sequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaüs amores:
  Absolvit Phrygium vestra rapina Parim.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
  Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, sed amat Proserpina raptas:
  Iste tibi dominam conciliabit amor.

In avarum. LXV.

NUmmi cùm tibi sint, opesque tantæ,
Quantas civis habet, paterve rarus;
Largiris nihil, incubasque gazæ,
Ut magnus draco, quem canunt poëtæ
Custodem Scythici fuisse luci.
Sed caussa, ut memoras, & ipse jactas,
Diræ filius est rapacitatis.
Et quid tu fatuos rudesque quæris,
Illudas quibus, auferasque mentem?
Huic semper vitio pater fuisti.

In Zoilum. XLVI.

CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus:
Rem magnam præstas, Zoïle, si bonus es.

In Polycarmum. XLVII.

ÆGrotas uno decies aut sæpius anno;
  Nec tibi, sed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties surgis, soteria poscis amicos.
  Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, semel.

Ad Sparsum. XLVIII.

CUr sæpe sicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ sordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparse, nec quiescendi
In urbe locus est pauperi. negant vitam
Ludimagistri manè, nocte pistores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc ociosus sordidam quatit mensam
Neronianâ nummularius massâ:
Illinc paludis malleator Hispanæ

Tri-

Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec sulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damna qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cùm secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse, nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis;
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus:
Nec in Falerno colle major autumnus;
Intraque limen clausus essedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma. tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

De importunis basiatoribus. XLIX.

QUantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modò quindecim reverso!
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo;
Hinc sutor modò pelle basiatâ,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defioculus, & inde lippus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

Ad suum natalem. L.

MArtis alumne dies, roseam quo lampada pr(mûm,
Magnaque siderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
Qui fueras Latia cultus in urbe mihi;
Da veniam, servire meis quòd nolo Kalendis,
Et quâ sum genitus, vivere luce volo.

In nimis anxie celebrantem suos natales. LI.

NAtali pallere suo, ne calda Sabello
Desit, & ut liquidum potet Alauda merum;
Turbida sollicito transmittere Cæcuba sacco,
Atque inter mensas ire redire suas;
Excipere hos, illos, & totâ surgere cœnâ
Marmora calcantem frigidiora gelu:
Quæ ratio est, hæc sponte tuâ perferre patique,
Quæ te si jubeat rex dominusve, neges?

De Ligurra. LII.

VErsus, & breve vividumque carmen
In te ne faciam times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed frustra metuis, cupisque frustra.
In tauros Lybici ruunt leones;
Non sunt papilionibus molesti.
Quæras, censeo, si legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam;
Qui carbone rudi, putrique cretâ
Scribit carmina, quæ legunt bibones.
Frons hæc stigmate non meo notanda est.

Ad Saturnum, pro Prisco Terentio. LIII.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Scissa nec ad Manes, sed sita dives humus;
Lætus ad hæc facilisque veni sollennia Prisci
Gaudia: cum sacris te decet esse tuis.
Tu reducem patriæ sextâ, pater optime, brumâ
Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.
Cernis ut Ausonio similis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quàm non parca manus, largæque nomismata mensæ,
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Utque sit his pretium meritis & gratia major,
Et pater, & frugi sic tua sacra colit.

At

At tu, ſancte, tuo ſic ſemper amere Decembri:
Hos illi jubeas ſæpe redire dies.

Ad Cordubam. LIV.

UNcto Corduba lætior Venafro,
Hiſtrâ nec minùs abſoluta teſtâ,
Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic veſtro, rogo, ſit pudor poëtæ,
Ne gratìs recitet meos libellos.
Ferrem, ſi faceret bonus poëta,
Cui poſſem dare mutuos honores.
Cæcus perdere non poteſt, quod aufert.
Nil eſt deterius latrone nudo:
Nil ſecurius eſt malo poëtâ.

Ad Amœnum. LV.

BIs quinquagenis domus eſt tibi millibus empta,
Vendere quam ſummâ vel breviore cupis.
Arte ſed emptorem vafrâ corrumpis, Amœne,
Et caſa divitiis ambitioſa latet.
Gemmantes primâ fulgent teſtudine lecti,
Et Maurusiaci pondera rara citri.
Deinde ducenta ſonas, & aïs, non eſſe minoris.
Inſtructam vili vendis, Amœne, domum.

In natalem Maronis. LVI.

MAiæ Mercurium creâſtis Idus.
Auguſtis redit Idibus Diana.
Octobres Maro conſecravit Idus.
Idus ſæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

Ad clientes. LVII.

MAtutine cliens, urbis mihi cauſſa relictæ,
Atria, ſi ſapias, ambitioſa colas.
Non ſum ego cauſſidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & ſeniòr, Pieridumque comes.
Ocia me ſomnuſque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, ſi vigilatur & hìc.

Ad Paullum. LVIII.

SIc tamquam tabulas ſcyphoſque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

De Apro. LIX.

LIntea ferret Apro vatius cùm vernula nuper,
Et ſupra togulam luſca ſederet anus,
Atque olei ſtillam donaret Opelicus unctor:
Udorum tetricus cenſor & aſper erat:
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet quod modò lotus eques.
A ſene ſed poſtquam patruo venere trecenta;
Sobrius à thermis neſcit abire domum.
O quantum diatreta valent, & quinque comati!
Tunc, cùm pauper erat, non ſitiebat Aper.

Ad Lygdum. LX.

NIl non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXI.

JUgera mercatus prope buſta latentis agelli,
Et malè compactæ culmina fulta caſæ,
Deſeris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque, ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum,milium,ptiſanamque,fabamq; ſolebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

Ad Catullum. LXII.

HÆredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, niſi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXIII.

CUm tibi Niliacus portet cryſtalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magìs audaces, an ſunt qui talia mittunt
Munera? ſed geminus vilibus uſus ineſt.
Nullum ſollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimiùm calidis non vitiantur aquis.
Quid? quòd ſecuro potat conviva miniſtro,
Et caſum tremulæ non timuere manus.

Hoc

Hoc quoque nonnihil eſt, quòd propinabis in iſtis,
Frangendus fuerit ſi tibi, Flacce, calix.

De agricola. LXIV.

AMphora vigeſſi, modius datur ære quaterno.
Ebrius & crudus nil habet agricola.

Ad Bithynicum. LXV.

NIl in te ſcripſi, Bithynice. credere non vis,
Et jurare jubes. malo ſatisfacere.

De Calliſtrato. LXVI.

NE laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

De Vmbro. LXVII.

BRumæ diebus, feriiſque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper.
Nunc mittit alicam: factus eſt enim dives.

De Menogene. LXVIII.

EFfugere è thermis & circa balnea non eſt
Menogenen, omni tu licèt arte velis.
Captavit tepidum dextrâ lævâque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi ſæpe pilas.
Colliget, & referet lapſum de pulvere follem;
Etſi jam lotus, jam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumas, nive candidiora loquetur;
Sint licèt infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas diſpoſuiſſe comas.
Fumoſæ feret ipſe tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget uſque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeſſus dicas tædia mille, *veni.*

Ad Polytimum. LXIX.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modò tonſe Pelops, poſitiſque nitebas
Crinibus, ut totum ſponſa videret ebur.

De

De Cotta. LXX.

BIs Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat, & facit turbam;
Excogitavit homo ſagax & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. LXXI.

TOngilianus habet naſum: ſcio, non ego: ſed (jam
Nil præter naſum Tongilianus habet.

Ad Charinum. LXXII.

QUòd lanâ caput alligas, Charine,
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

De Marone. LXXIII.

PRo ſene, ſed clarè, votum Maro fecit amico,
Cui gravis & fervens hemitritæus erat;
Si Stygias æger non iret miſſus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem.
Ne votum ſolvat, nunc Maro vota facit.

Ad Priſcum. LXXIV.

SÆpe rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repentè potens.
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

In Tuccam. LXXV.

SCribebamus epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi,
Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad Tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptâſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus ſatyras: Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.

Elige

Elige quid nolis; quis enim pudor omnia velle?
Et si quid non vis, Tucca, relinque mihi.

Ad Bætim. LXXVI.

BÆtis oliviferâ crinem redimite coronâ,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aqua-(rum
Albula navigerum per freta pandit iter;
Ominibus lætis vestras Instantius oras
Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit, succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

In effrontem. LXXVII.

OS atavi, patrui nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cùm referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi, cujus habes?

Ad Mattum. LXXVIII.

QVi negat esse domi se, tunc cùm limina pulsas,
Quid dicat, nescis? dormio, Matte, tibi.

M. VAL.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XIII.

XENIA.

De libro. I.

NE toga cordylis, ne penula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem;
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
Postulat ecce novos ebria bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

In detractorem. II.

NAsutus sis usque licèt, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum;
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quàm dixi. quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam. qui se mirentur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
Nec matutinâ si mihi fronte venis.

Ad lectorem. III.

OMnis in hoc gracili xeniorum turba libello
Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimium; poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere disticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Prætereas, si quid non facit ad stomachum.

Thus.

Thus. IV.

SErus ut ætheretæ Germanicus imperet aulæ,
Vtque diu terris, da pia thura Jovi.

Piper. V.

CErea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi ſorte datur, ſi ſapis, adde piper.

Alica. VI.

NOs alicam, mulſum poterit tibi mittere divés.
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Conchis faba. VII.

SI ſpumet rubrâ conchis tibi pallida teſtâ,
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

Far. VIII.

IMbue plebeias Cluſinis pultibus ollas,
Vt ſatur in vacuis dulcia muſta bibas.

Lens. IX.

ACcipe Niliacam, Peluſia munera, lentem:
Vilior eſt alicâ, carior illa fabâ.

Simila. X.

NEc poteris ſimilæ dotes numerare, nec uſus,
Piſtori toties cùm ſit & apta coco.

Ordeum. XI.

MVlio quod non det tacituris, accipe, mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Frumentum Libycum. XII.

TErcentum Libyci modios de meſſe coloni
Sume, ſuburbanus ne moriatur ager.

Betæ. XIII.

UT ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quàm ſæpe petet vina piperque cocus!

Lactuca. XIV.

CLaudere quæ cœnas lactuca ſolebat avorum,
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa dapes?

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, rustice, ligna feras.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus esse solet.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant fastidia caules,
Nitratâ viridis brassica fiat aquâ.

Porri sectivi. XVIII.

FIla Tarentini graviter redolentia porri
Edisti quoties, oscula clausa dato.

Porri capitati. XIX.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides stipite cerne comas.

Napi. XX.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nursinas poteris parciùs esse pilas.

Asparagi. XXI.

MOllis in æquorea quæ crevit spina Ravenna,
Non erit incultis gratior asparagis.

Uva duracina. XXII.

NOn habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHia seni similis Baccho, quem Setia misit,
Ipsa merum secum portat, & ipsa salem.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio saturata Cydonia melle
Ponentur; dicas hæc melimela licet.

Nuces pineæ. XXV.

POma sumus Cybeles: procul hinc discede, viator,
Ne cadat in miserum nostra ruina caput.

Sorba.

Sorba. XXVI.

SOrba sumus, molles nimiùm durantia ventres:
Aptiùs hæc puero, quàm tibi poma dabis.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AUrea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis esse solet.

Coctana. XXVIII.

HÆc tibi quæ tortâ venerunt condita metâ,
Si majora forent coctana, ficus erant.

Pruna Damascena. XXIX.

PRuna peregrinæ carie rugosa senectæ
Sume: solent duri solvere ventris onus.

Caseus Lunensis. XXX.

CAseus Etruscæ signatus imagine Lunæ
Præstabit pueris prandia mille tuis.

Caseus Vestinus. XXXI.

SI sine carne voles jentacula sumere frugi:
Hæc tibi Vestino de grege massa venit.

Caseus Velabrensis. XXXII.

NOn quemcumq; focum, nec fumum caseus om-(nem,
Sed Velabrensem qui bibit, ipse sapit.

Casei Trebulani. XXXIII.

TRebula nos genuit; commendat gratia duplex,
Sive levi flammâ, sive domamur aquâ.

Lucanica. XXXIV.

FIlia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

Olivæ. XXXV.

HÆc quæ Picenis venit subducta trapetis,
Inchoat atque eadem finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVI.

AUt Corcyræi sunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Massyli poma draconis erant.

Coloſtrum. XXXVII.

SUrripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis,
De primo matrum lacte coloſtra damus.

Hœdi. XXXVIII.

LAſcivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

Ova. XXXIX.

CAndida ſi croceos circumfluit unda vitellos,
Heſperius ſcombri temperet ova liquor.

Porcellus lactens. XL.

LActe mero paſtum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ætolo de ſue dives edat.

Apyrina & tuberes. XLI.

NOn tibi de Libycis tuberes & apyrïna ramis,
De Nomentanis ſed damus arboribus.

Idem. XLII.

LEcta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

Sumen. XLIII.

ESſe putes nondum ſumen: ſic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei. XLIV.

SI Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Perſica, Nuciperſica. XLV.

VIlia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Perſica cara ſumus.

Panes Picentini. XLVI.

PIcentina Ceres niveo ſic nectare creſcit,
Ut levis acceptâ ſpongia turget aquâ.

Boleti. XLVII.

ARgentum atq; aurum, facile eſt, lænamq; togam-(que
Mittere: boletos mittere difficile eſt.

Fice-

Ficedula. XLVIII.

CUm me ficus alat, cùm paſcar dulcibus uvis,
Cur potiùs nomen non dedit uva mihi?

Tubera. XLIX.

RUmpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera. boletis poma ſecunda ſumus.

Turdorum corona. L.

TExta roſis fortaſſe tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas. LI.

TOta quidem ponatur anaś: ſed pectore tantùm,
Et cervice ſapit: cætera redde coco.

Turtur. LII.

DVm pinguis mihi turtur erit; lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

Perna. LIII.

CÆretana mihi fiet, vel maſſa licebit
De Menapis: lauti de petaſone vorent.

Petaſo. LIV.

MVſteus eſt: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

Colocaſia. LV.

NIliacum ridebis olus, lanaſque ſequaces,
Improba cum morſu fila manuque trahes.

Jecur anſeris. LVI.

ADſpice quàm tumeat magno jecur anſere majus!
Miratus dices, hoc, rogo, crevit ubi?

Glires. LVII.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

Cuniculus. LVIII.

GAudet in effoſſis habitare cuniculus antris:
Monſtravit tacitas hoſtibus ille vias,

Atagenæ. LIX.

INter ſapores fertur alitum primus
Iönicarum guſtus atagenarum.

Gallina altilis. LX.

PAſcitur & dulci facilis gallina farinâ,
Paſcitur & tenebris. ingenioſa gula eſt.

Perdix. LXI.

POnitur Auſoniis avis hæc rariſſima menſis:
Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.

Columbini. LXII.

NE violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita ſi Cnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Galbula. LXIII.

GAlbula decipitur calamis & retibus ales,
Turget adhuc viridi cùm rudis uva mero.

Catta. LXIV.

PAnnonicas nobis numquã dedit Vmbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Pavo. LXV.

MIraris quoties gemmantes explicat alas;
Et potes hunc ſævo tradere, dure, coco?

Phœnicopterus. LXVI.

DAt mihi penna rubens nomen:ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?

Phaſianus. LXVII.

ARgivâ primùm ſum tranſportata carinâ:
Antè mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.

Numidicæ. LXVIII.

ANſere Romano quamvìs ſatur Hannibal eſſet:
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aves.

Anſer. LXIX.

HÆc ſervavit aves Tarpeii templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa deus.

Grues. LXX.

TVrbabis versus, nec litera tota volabit,
Vnam perdideris si Palamedis avem.

Rusticula. LXXI.

RVstica sum, an perdix, quid refert, si sapor idem
Carior est perdix: sic sapit illa magis. (est?

Cycnus. LXXII.

DVlcia defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones. LXXIII.

NOmen habet magni volucris tam parva gigantis;
Et nomen Prasini Porphyrionis habet.

Mullus. LXXIV.

SPirat in advecto, sed jam piger æquore mullus
Languescit: vivum da mare, fortis erit.

Muræna. LXXV.

QUæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus. LXXVI.

QUamvìs lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patellâ.

Ostrea. LXXVII.

EBria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squillæ. LXXVIII.

Cœruleus nos Liris amat, quem sylva Maricæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Scarus. LXXIX.

HIc scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est, cætera vile sapit.

Coracinus. LXXX.

PRinceps Niliaci raperis, coracine, macelli:
Pellææ prior est gloria nulla gulæ.

Echinus. LXXXI.

ISte licèt digitos testudine pungat acutâ,
Cortice deposito mollis echinus erit.

Murices. LXXXII.

SAnguine de nostro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; &, non est hoc satis, esca sumus.

Gobius. LXXXIII.

IN Venetis sint lauta licèt convivia terris,
Principium cœnæ gobius esse solet.

Lupus. LXXXIV.

LAneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum sale pastus aquas.

Aurata. LXXXV.

NOn omnis laudem pretiumq; aurata meretur;
Sed cui solus erit concha Lucrina cibus.

Acipensis. LXXXVI.

AD Pallatinas acipensem mittite mensas:
Ambrosias ornent munera rara dapes.

Lepus. LXXXVII.

INter aves turdus, si quis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. LXXXVIII.

QVi Diomedæis metuendus setiger agris
Ætolâ cecidit cuspide, talis erat.

Damæ. LXXXIX.

DEnte timentur apri; defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid nisi præda sumus?

Oryx. XC.

MAtutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, constat quot mihi morte canum!

Cervus. XCI.

HIc erat ille tuo domitus, Cyparisse, capistro?
An magis iste tuus, Silvia, cervus erat?

Lalisio.

Lalisio. XCII.

CVm tener eſt onager, ſolâque laliſio matre
Paſcitur; hoc infans, ſed breve nomen habet.

Dorcas. XCIII.

DElicium parvo donabis dorcada nato:
Jactatis ſolet hanc mittere turba togis.

Caprea. XCIV.

PEndentem ſumma capream de rupe videbis:
Caſuram ſperes; decipit illa canes.

Onager. XCV.

PVlcher adeſt onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete ſinus.

Oleum Venafranum. XCVI.

HOc tibi Campani ſudavit bacca Venafri
Vnguentum; quoties ſumis, & iſtud oles.

Garum ſcombrorum. XCVII.

EXſpirantis adhuc ſcombri de ſanguine primo
Accipe fæcoſum, munera cara, garum.

Muria. XCVIII.

ANtipolitani fateor ſum filia thynni:
Eſſem ſi ſcombri, non tibi miſſa forem.

Mel Atticum. XCIX.

HOc tibi Theſei populatrix miſit Hymetti
Pallados à ſylvis nobile nectar apis.

Favi Siculi. C.

CVm dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet eſſe favos.

Paſſum. CI.

CNoſſia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulſum pauperis eſſe ſolet.

Picatum vinum. CII.

HÆc de vitifera veniſſe picata Vienna
Ne dubites: miſit Romulus ipſe mihi.

Mulsum. CIII.

ATtica nectareum turbatis mella Falernum:
Misceri decet hoc à Ganymede merum.

Albanum. CIV.

HOc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

Surrentinum. CV.

SVrrentina bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina suos.

Falernum. CVI.

DE Sinuessanis venerunt Massica prelis.
Condita quo quæris consule? nullus erat.

Setinum. CVII.

PEndula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

Fundanum. CVIII.

HÆc Fundana tulit felix autumnus Opimî;
Expressit mustum consul, & ipse bibit.

Trifolinum. CIX.

NOn sum de primo, fateor, trifolina Lyæo:
Inter vina tamen septima vitis ero.

Cæcubum. CX.

CÆcuba Fundanis generosa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum. CXI.

POtabis liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimiùm sistant, sit tibi parca sitis.

Mamertinum. CXII.

AMphora Nestoreâ tibi Mamertina senectâ
Si detur, quodvis nomen habere potest.

Tarraconense. CXIII.

TArraco, Campano tantùm cessura Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

No-

Nomentanum. CXIV.

NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXV.

DE Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis
Malueris, quàm ſi muſta Falerna bibas.

Pelignum. CXVI.

MArſica Peligni mittunt turbata coloni.
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Acetum. CXVII.

AMphora Niliaci non ſit tibi vilis aceti:
Eſſet cùm vinum, vilior illa fuit.

Maſſilianum. CXVIII.

CUm tua centenos expugnet ſportula cives,
Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

Cæretanum. CXIX.

CÆretana Nepos ponat, Setina putabis:
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

Tarentinum. CXX.

NObilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretioſa tibi vellera, vina mihi.

Unguentum. CXXI.

UNguentũ hæredi nunquam, nec vina relinquas:
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona roſea. CXXII.

DAt feſtinatas, Cæſar, tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta roſa eſt.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER XIV.

APOPHORETA.

De libro. I.

SYnthesibus dū gaudet eques, dominusq; senatus,
Dumq; decent nostrum pilea sumpta Jovem;
Nec timet ædilem moto spectare fritillo,
Cùm videat gelidos tam propè verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe sortes;
Præmia convivæ det sua quisque suo.
Sunt apinæ tricæque, & si quid vilius istis.
Quis nescit? vel quis tam manifesta negat?
Sed quid agam potiùs madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipse dedit?
Vis scribam Thebas, Trojamque, malasq; Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quo vis cumque loco potes hunc finire libellum:
Versibus explicitum est omne duobus opus.

Ad lectorem. II.

LEmmata si quæris cur sint adscripta, docebo:
Vt, si malueris, lemmata sola legas.

Pugillares citrei. III.

SEcta nisi in tenues essemus ligna tabellas,
Essemus Libyci nobile dentis onus.

Quincuplices. IV.

CÆde juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cerâ cùm datur altus honor.

Pugillares eburnei. V.

LAnguida ne tristes obscurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Tri-

Triplices. VI.

TVnc triplices veſtros non vilia dona putabo,
Cùm te venturam ſcribis, amice, mihi.

Pugillares membranei. VII.

ESſe puta ceras, licèt hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties ſcripta novare voles.

Vitelliani. VIII.

NOndum legerit hos licèt patronus,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Iidem. IX.

QVòd minimos cernis, mitti nos credis amico;
Falleris, & nummos iſta tabella rogat.

Chartæ majores. X.

NOn ſunt munera, quæ putas, amice;
Cùm donat vacuas poëta chartas.

Chartæ epiſtolares. XI.

SEu leviter noto, ſeu caro miſſa ſodali,
Omnes iſta ſolet charta vocare *ſuos*.

Loculi eburnei. XII.

HOs niſi de flava loculos implere moneta
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. XIII.

SI quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Tali eburnei. XIV.

CVm ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Teſſera. XV.

NOn ſim talorum numero par teſſera, dum ſit
Major, quàm talis, alea ſæpe mihi.

Turricula. XVI.

QVæ ſcit compoſitos manus improba mittere ta-
Si per me miſit, nil niſi vota facit. (los,

Tabula

Tabula lusoria. XVII.

HIc mihi bis seno numeratur tessera puncto:
Calculus hic gemino discolor hoste perit.

Nuces. XVIII.

ALea parva nuces, & non damnosa videntur:
Sæpe tamen pueris abstulit illa nates.

Theca calamaria. XIX.

SOrtitus thecam calamis armare memento:
Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Calculi. XX.

INsidiosorum si ludis bella latronum,
Gemmeus iste tibi miles & hostis erit.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata suo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

Dentiscalpium. XXII.

LEntiscum melius: sed si tibi frondea cuspis
Defuerit, dentes penna levare potest.

Auriscalpium. XXIII.

SI tibi morosâ prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea. XXIV.

TEnuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus tortas sustineatque comas.

Pecten ad calvam. XXV.

QVid faciet nullos hic inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo. XXVI.

CAustica Teutonicos accendit spuma capillos:
Captivis poteris cultior esse comis.

Mat-

Mattiacæ pilæ. XXVII.

SI mutare paras longævos cana capillos:
Accipe Mattiacas (quò tibi calva?) pilas.

Umbella. XXVIII.

ACcipe quæ nimios vincant umbracula soles:
Sit licèt & ventus, te tua vela tegent.

Causia. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

Venabula. XXX.

EXcipient apros, exspectabuntque leones,
Intrabunt ursos, sit modò firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Parazonium. XXXII.

MIlitiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

Pugio. XXXIII.

PUgio, quem curvis signat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex ense. XXXIV.

PAx me certa ducis placidos curvavit in usus.
Agricolæ nunc sum, militis antè fuit.

Securicula. XXXV.

CUm fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

TOndendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Scri-

Scrinium. XXXVII.

COnſtrictos niſi das mihi libellos,
Admittam tineas truceſque blattas.

Faſces calamorum. XXXVIII.

DAt chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliquâ tecta palude tibi.

Candela. XXXIX.

ANcillam tibi ſors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XL.

ILluſtrem cùm tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

Cereus. XLI.

HIc tibi nocturnos præſtabit cereus ignes:
Subducta eſt puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XLII.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non nôrat parcos uncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XLIII.

ESſe vides lignum: ſerves niſi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Pila paganica. XLIV.

HÆc quæ difficili turget paganica plumâ,
Folle minùs laxa eſt, & minùs arcta pilâ.

Pila trigonalis. XLV.

SI me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

Follis. XLVI.

ITe procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

Har-

Harpasta. XLVII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere dractes,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLVIII.

QVid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea foſſa viros.

Galericulum. XLIX.

NE lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hâc poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. L.

PErgamus has miſit. curvo diſtringere ferro,
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Guttus corneus. LI.

GEſtavit modò fronte me juvencus,
Verùm rhinocerota me putabis.

Idem ex rhinocerote. LII.

NVper in Auſonia domini ſpectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum. LIII.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenerâ garrula ſiſtra manu.

Flagellum. LIV.

PRoficies nihil, hoc cædas licet uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Dentifricium. LV.

QVid mecum eſt tibi? me puella ſumat.
Emptos non ſoleo polire dentes.

Myrobalanum. LVI.

QVod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

Aphro-

Aphronitrum. LVII.

RVſticus es? neſcis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

Opobalſama. LVIII.

BAlſama me capiunt, hæc ſunt unguenta virorum.
Delicias Nini vos redolete nurus.

Lomentum. LIX.

GRatum munus erit, fiſſis nec inutile rugis,
Si clarâ Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea. LX.

DVx laterna viæ clauſis feror aurea flammis,
Et tuta eſt gremio parva lucerna meo.

Laterna ex veſica. LXI.

COrnea ſi non ſum,numquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam contrà qui venit eſſe putat?

Fiſtula. LXII.

QVid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primùm exſtructa eſt fiſtula, talis erat.

Tibiæ. LXIII.

EBria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Soleæ lanatæ. LXIV.

DEfuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipſe ſibi.

Mamillare. LXV.

TAurino poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

Muſcaria pavonina. LXVI.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muſ-
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit. (cas,

Copta

Copta Rhodia. LXVII.

PEccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Porcus. LXVIII.

ISte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes ilice pastus apros.

Muscarium bubulum. LXIX.

SOrdida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

Botulus. LXX.

QVi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus. LXXI.

PSittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere; Cæsar, ave.

Luscinia. LXXII.

FLet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. LXXIII.

PIca loquax certâ dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

Cavea. LXXIV.

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hîc habitare potest.

Narthecium. LXXV.

ARtis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Flagra. LXXVI.

LVdite, lascivi, sed tantùm ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Feru-

Ferulæ. LXXVII.

INvisæ nimiùm pueris, gratæque magistris,
Clara Prometheo munere ligna sumus.

Pera. LXXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scopæ. LXXIX.

IN pretio scopas testatur palma fuisse:
Sed pretium scopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXXX.

DEfendet manus hæc scapulas mordente molesto
Pulice, vel si quid pulice sordidius.

Manuale. LXXXI.

NE toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus pavoninus. LXXXII.

NOmina dat spondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: sed priùs Argus erat.

Ephippium. LXXXIII.

STragula succincti, venator, sume veredi:
Nam solet à nudo surgere ficus equo.

Stibadia. LXXXIV.

ACcipe lunatâ scriptum testudine sigma:
Octo capit: veniat, quisquis amicus erit.

Gustatorium. LXXXV.

Fœmineam nobis cherson si credis inesse;
Deciperis: pelagi mascula præda sumus.

Mensa citrea. LXXXVI.

ACcipe felices, Atlantica munera, sylvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Mensa

Mensa acerna. LXXXVII.

NOn sum crispa quidem, nec sylvæ filia Mauræ:
Sed nôrunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eburnei. LXXXVIII.

GRandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quincupedal. LXXXIX.

PVncta notis ilex, & acutâ cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa. XC.

NOn est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Calices. XCI.

NOs sumus audacis plebeia toreumata vitri;
Nostra nec ardenti gemma feritur aquâ.

Phiala aurea cœlata. XCII.

QVamvìs Callaïco rubeam generosa metallo,
Glorior arte magís; nam Myos iste labor.

Calices Vatinii. XCIII.

VIlia sutoris calicem monumenta Vatini
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendetæ. XCIV.

GRandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Vt minimùm, libras debet habere duas.

Vasa Aretina. XCV.

ARetina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

Bascauda. XCVI.

BArbara de pictis veni bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Pana-

Panaca. XCVII.

SI non ignota eſt docti tibi terra Catulli,
Potâſti teſtâ Rhætica vina meâ.

Boletaria. XCVIII.

CVm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet, heu!) ſervio coliculis.

Calices Surrentini. XCIX.

ACcipe non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

Colum nivarium. C.

SEtinos, moneo, noſtrâ nive frange trientes;
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus nivarius. CI.

ATtenuare nives nôrunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Urceoli miniſtratorii. CII.

FRigida non deerit, non deerit calda petenti:
Sed tu moroſâ ludere parce ſiti.

Urceus fictilis. CIII.

HIc tibi donatur pandâ ruber urceus anſâ:
Stoïcus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Calathi. CIV.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini. CV.

QVæ non ſolicitus teneat ſervetque miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati. CVI.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adſpice quot digitos exuit iſte calix.

Am-

Ampulla potoria. CVII.

HAc licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi,
Luxurioſe bibas, ſi foliata ſitis.

Cryſtallina. CVIII.

FRangere dum metuis, frangis cryſtallina: peccant
Securæ nimiùm, ſollicitæque manus.

Nimbus vitreus. CIX.

AB Jove qui veniet miſcenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

Murrhina. CX.

SI calidum potas, ardenti murrha Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Patella Cumana. CXI.

HAnc tibi Cumano rubicundam pulvere teſtam
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Calices vitrei. CXII.

ADſpicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

Lagena nivaria. CXIII.

SPoletina bibis, vel Marſis condita cellis:
Quò tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Nives. CXIV.

NOn potare nivem, ſed aquam potare rigentem
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

Idem. CXV.

MAſſiliæ fumos miſcere nivalibus undis
Parce, puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CXVI.

QVamvìs me ligulam dicant equitesque patresque;
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Cochleare sive ligula. CXVII.

SVm cochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis;
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer?

Annuli. CXVIII.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus;
Felix cui comes est non alienus eques.

Dactyliotheca. CXIX.

SÆpe gravis digitis elabitur annulus unctis;
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

Toga. CXX.

ROmanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXXI.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos:
Attritâ veniet sportula sæpe togâ.

Endromis. CXXII.

PAuperis est munus, sed non est pauperis usus;
Hanc tibi pro togula mittimus endromida.

Canusinæ fuscæ. CXXIII.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mulso
Munus erit. gaude: non citò fiet anus.

Bardocucullus. CXXIV.

GAllia Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

Canusinæ rufæ. CXXV.

ROma magìs fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris militibusque color.

Pænu-

Pænula scortea. CXXVI.

INgrediare viam cœlo licèt usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacernæ coccineæ. CXXVII.

SI Veneto, Prasinove faves, quid coccina sumis?
Ne fias istâ transfuga sorte, vide.

Pileus. CXXVIII.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantùm capiti munera mitto tuo.

Lacernæ Bæticæ. CXXIX.

NOn est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

Cœnatoria. CXXX.

NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia nota:
Hâc opus est pictis accubuisse toris.

Læna. CXXXI.

TEmpore brumali non multùm levia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacernæ albæ. CXXXII.

AMphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cùm tegit algentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. CXXXIII.

NObilius villosa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in nostris circulus esse potest.

Cuculli Liburnici. CXXXIV.

JVngere nescîsti nobis, ô stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callaicas.

Udones Cilicii. CXXXV.

NOn hos lana dedit, sed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis. CXXXVI.

DVm toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Focale.

Focale. CXXXVII.

SI recitaturus dedero tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunicæ Patavinæ. CXXXVIII.

VEllera cùm sumant Patavinæ multa trilices,
Vix pingues tunicas serra secare potest.

Spongia. CXXXIX.

HÆc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

Pænula gausapina. CXL.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel mediâ sumere messe velis.

Cervical. CXLI.

TInge caput nardi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cùm coma, pluma tenet.

Lodices. CXLII.

NUdo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia polymita. CXLIII.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

Zona. CXLIV.

LOnga satìs nunc sum; nimio sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

Gausapa quadrata. CXLV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

Semicinctium. CXLVI.

DEt tunicam dives, ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

Lanæ amethystinæ. CXLVII.

EBria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

Lanæ

Lanæ albæ. CXLVIII.

VElleribus primis Apulia, Parma ſecundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Lanæ Phrygiæ. CXLIX.

NOs Lacedæmoniæ paſtor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

Lanæ Pollentinæ. CL.

NOn tantùm pullo lugentes vellere lanas,
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

Eædem. CLI.

LAna quidem triſtis, ſed tonſis apta miniſtris,
Quales non primo de grege menſa vocat.

Tomentum Lingonicum. CLII.

OPpreſſæ nimiùm vicina eſt faſcia plumæ?
Vellera Lingonicis accipe raſa ſagis.

Tomentum Circenſe. CLIII.

TOmentum conciſa palus Circenſe vocatur:
Hæc pro Lingonico ſtramina pauper emit.

Pluma. CLIV.

LAſſus Amyclæâ poteris requieſcere plumâ,
Interior cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CLV.

FRaudatâ tumeat fœno tibi culcita plumâ.
Non venit ad duros pallida cura toros.

Tintinnabulum. CLVI.

REdde pilam: ſonat æs thermarum. ludere pergis?
Virgine vis ſolâ lotus abire domum.

Diſcus. CLVII.

SPlendida cùm volitent Spartani pondera diſci,
Eſte procul, pueri: ſit ſemel ille nocens.

Cithara. CLVIII.

REddidit Eurydicen vati: ſed perdidit ipſe,
Dum ſibi non credit, nec patienter amat.

Idem. CLIX.

DE Pompeiano ſæpe eſt ejecta theatro,
Quæ duxit ſylvas, detinuitque feras.

Plectra. CLX.

FErvida ne trito tibi pollice puſtula ſurgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus. CLXI.

INducenda rota eſt: das nobis utile munus.
Iſte trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CLXII.

GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Signum victoriæ. CLXIII.

HÆc illi ſine ſorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit. decies adde Falerna, puer.

Sauroctonos Corinthius. CLXIV.

AD te reptanti, puer inſidioſe, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXV.

FLectit ab inviſo morientia lumina diſco
Oebalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Perſona Germanica. CLXVI.

SUm figuli luſus rufi perſona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Hercules Corinthius. CLXVII.

ELidit geminos infans, nec reſpicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis. CLXVIII.

SUm fragilis: ſed tu, moneo, ne ſperne ſigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. CLXIX.

DIc mihi, virgo ferox, cùm ſit tibi caſſis & haſta;
Quare non habeas ægida? Cæſar habet.

Sigillum Giberii fictile. CLXX.

EBrius hæc fecit terris, puto, monſtra Prometheus:
Saturnalitio luſit & ipſe luto.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXI.

PErlege Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis ſolvere diſce meis.

Homerus in membranis. CLXXII.

ILias & Priami regnis inimicus Ulyſſes
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilii culex. CLXXIII.

ACcipe facundi Culicem, ſtudioſe, Maronis:
Ne nugis poſitis *arma virumque canas.*

Virgilius in membrana. CLXXIV.

QUàm brevis immenſum cepit membrana Maronem!
Ipſius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis. CLXXV.

SI comes iſta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Propertius. CLXXVI.

CYnthia, facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minùs ipſa dedit.

Livius in membranis. CLXXVII.

PEllibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Salluſtius. CLXXVIII.

HIc erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

Ovidii Metamorphoſis in membranis. CLXXIX.

HÆc tibi multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabellâ,
Carmina Naſonis quinque decemque gerit.

Lucanus. CLXXX.

SUnt quidam, qui me dicunt non eſſe Poëtam:
Sed qui me vendit bibliopola, putat.

Catullus. CLXXXI.

TAntum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.

Calda & frigida aqua. CLXXXII.

HÆc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicit,
Ipſa ſuas meliùs charta natabit aquas.

Mulæ pomiliæ. CLXXXIII.

HIs tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altiùs in terra penè ſedere ſoles.

Catella Gallicana. CLXXXIV.

DElicias parvæ ſi vis audire catellæ,
Narranti brevis eſt pagina tota mihi.

Aſturco. CLXXXV.

HIc brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,
Venit ab auriferis gentibus, Aſtur equus.

Canis vertagus. CLXXXVI.

NOn ſibi, ſed domino venatur vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente feret.

Simius. CLXXXVII.

CAllidus emiſſas eludere ſimius haſtas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cymbala. CLXXXVIII.

ÆRa Celænæos lugentia matris amores
Eſuriens Gallus vendere ſæpe ſolet.

Notarius. CLXXXIX.

CVrrant verba licèt, manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Concha. CXC.

LÆvis ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat; inoffensâ curret arundo viâ.

Morio. CXCI.

NOn mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſâ:
Quiſquis plùs juſto non ſapit, ille ſapit.

Caput arietinum. CXCII.

MOllia Phryxei ſecuiſti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit?

Pumilio. CXCIII.

SI ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credes:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

Parma. CXCIV.

HÆc quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erat.

Accipiter. CXCV.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & captas non ſibi mœret aves.

Obſonator. CXCVI.

DIc quotus, & quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

Calami aucupatorii. CXCVII.

NOn tantùm calamis, ſed cantu fallitur ales,
Pallida dum tacitâ creſcit arundo manu.

Cor bubulum. CXCVIII.

PAuper cauſſidicus nullos referentia nummos
Carmina cùm ſcribas, accipe cor quod habes.

Cocus. CXCIX.

NOn ſatìs eſt ars ſola coco, ſervire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum veru. CC.

PArva tibi curvâ craticula ſudet ofellâ;
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius. CCI.

MIlle tibi dulces operum manus iſta figuras
Exſtruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. CCII.

SVrgite, jam vendit pueris jentacula piſtor,
Criſtatæque ſonant undique lucis aves.

M. VAL. MARTIALIS
DE
SPECTACULIS
LIBELLUS.

In amphitheatrum Cæsaris. I.

BArbara Pyramidum ſileat miracula Memphis;
Aſſiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur Iönes;
Diſſimuletque deum cornibus ara frequens;
Aëre nec vacuo pendentia Mauſoléa
Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Cæſareo cedat labor amphitheatro:
Unum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad Cæſarem, de publicis ipſius operibus. II.

Hîc, ubi ſidereus propiùs videt aſtra coloſſus,
Et creſcunt mediâ pegmata celſa viâ;
Invidioſa feri radiabant atria Regis,
Unaque jam tota ſtabat in Urbe domus.
Hîc, ubi conſpicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hîc, ubi miramur velocia munera thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma ſibi eſt; & ſunt, te præſide, Cæſar,
Deliciæ populi, quæ fuerant Domini.

Ad eundem, de gentium congratulatione. III.

QUæ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar,
Ex qua ſpectator non ſit in urbe tua?
Venit ab Orphéo cultor Rhodopeïus Æmo,
Venit & epoto Sarmata paſtus equo:
Et qui prima bibit deprênſi flumina Nili,
Et quem ſupremæ Tethyos unda ferit.
Feſtinavit Arabs, feſtinavere Sabæi,
Et Cilices nimbis hîc maduere ſuis.

Crini-

Crinibus in nodum tortis venêre Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
Cùm verus patriæ diceris esse pater.

De expulsis à Cæsare delatoribus. IV.

TUrba gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est Gyaris: nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exsilium.
Exsulat Ausonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam principis annumeres.

De Naumachia. V.

SI quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ista fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis: hîc modò terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem;
Parva mora est; dices, hîc modò pontus erat.

De eadem. VI.

AUgusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tubâ.
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in Circo spectatur, & Amphitheatro,
Dives Cæsareâ præstitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc nôrint unam secula Naumachiam.

De natatoribus. VII.

LUsit Nereïdum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curvo:
Credidimus remum, credidimusque ratem:

Et gratum nautis ſidus fulgere Laconum,
Lataque perſpicuo vela tumere ſinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
Aut docuit luſus hos Thetis, aut didicit?

De tauro perſonatum Herculem ſursùm vehente. VIII.

RAptus abit mediâ quòd ad æthera taurus arenâ;
Non fuit hoc artis, ſed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in aſtra tulit.
Cæſaris atque Jovis confer nunc, Roma, juvencos.
Par onus ut tulerint, altiùs iſte tulit.

Pœna perſonati Laureoli. IX.

QValiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſſiduam nimio pectore pavit avem:
Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo
Non falſa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini jugulum foderat enſe nocens;
Templa vel arcano demens ſpoliaverat auro,
Subdiderat ſævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

Pœna perſonati Dædali. X.

DÆdale, Lucano cùm ſic lacereris ab urſo,
Quàm cuperes pennas nunc habuiſſe tuas!

Pœna perſonati Orphei. XI.

QVidquid in Orpheo Rhodope ſpectâſſe theatro
Dicitur; exhibuit, Cæſar, arena tibi.
Repſerunt ſcopuli, mirandaque ſylva cucurrit,
Quale fuiſſe nemus creditur Heſperidum.
Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum,
Et ſupra vatem multa pependit avis.
Ipſe ſed ingrato jacuit laceratus ab urſo.
Hæc tamen ut res eſt facta, ita ficta alia eſt.

Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

Pugna rhinocerotis & tauri. XII.

PRæstitit exhibitus totâ tibi, Cæsar, arenâ,
Quæ non promisit, prælia rhinoceros.
O quàm terribiles exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

Pugna rhinocerotis & ursi. XIII.

SOllicitant pavidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ,
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

Pugna tauri & elephantis. XIV.

QVi modo per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

Pugna tigridis & leonis. XV.

LAmbere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, sylvis dum vixit in altis;
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

De leone qui læserat magistrum. XVI.

LÆserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius esse feris?

Dama supplex. XVII.

COncita veloces fugeret cùm dama molossos,
Et variâ obliquas necteret arte moras,

Cæ-

Cæſaris ante pedes ſupplex, ſimiliſque roganti
Conſtitit ; & prædam non tetigere canes.
Numen habet Cæſar. ſacra eſt vis, ſacra poteſtas;
Credite : mentiri non didicere feræ.

Elephas ſupplex. XVIII.

QUòd pius & ſupplex elephas te, Cæſar, adorat;
Hic modò qui tauro tam metuendus erat ;
Non facit hoc juſſus, nulloque docente magiſtro ;
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

Urſus viſco implicitus. XIX.

PRæceps ſanguineâ dum ſe rotat urſus arenâ,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto ceſſent venabula ferro,
Nec volet excuſsâ lancea torta manu.
Deprêndat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

De ſue quæ ex vulnere peperit. XX.

INter Cæſareæ diſcrimina ſæva Dianæ
Fixiſſet gravidam cùm levis haſta ſuem,
Exſiliit partus miſeræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperiſſe fuit ?
Pluribus illa mori voluiſſet ſaucia telis,
Omnibus ut natis triſte pateret iter.
Quis negat eſſe ſatum materno funere Bacchum ?
Sic genitum numen credite : nata fera eſt.

De eadem. XXI.

ICta gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro !
Hanc ego Lucinæ credo fuiſſe manum.
Experta eſt numen moriens utriuſque Dianæ ?
Quâque ſoluta parens, quâque perempta fera eſt.

De eadem. XXII.

SUs fera jam gravior maturi pignora ventris
Emiſit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium !

De

De Carpophoro venatore. XXIII.

SUmma tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ;
 Quantula Carpophori portio, fuſus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urſo,
 Primus in Arctoï qui fuit axe poli:
Stravit & ignotâ ſpectandum mole leonem,
 Herculeas potuit qui decuiſſe manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
 Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

De eodem. XXIV.

DOrica quàm certo venabula dirigit ictu
 Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
 Illi ceſſit atrox bubalus atque biſon.
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
 I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De eodem. XXV.

SEcula Carpophorum, Cæſar, ſi priſca tuliſſent,
 Jam nullum in monſtris orbe fuiſſet opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
 Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hæc armata manus Hydræ mors una fuiſſet,
 Huic percuſſa foret tota Chimæra ſemel.
Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros:
 Solvere & Heſionem ſolus, & Andromeden,
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus eſt,
 Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

Pugna fœminarum cum beſtiis. XXVI.

BElliger invictis quòd Mars tibi ſævit in armis,
 Non ſatìs eſt, Cæſar: ſævit & ipſa Venus.
Proſtratum Nemees in vaſta valle leonem,
 Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Priſca fides taceat: nam poſt tua munera, Cæſar,
 Hæc jam fœmineâ vidimus acta manu.

Gladiatorum paria: Myrinus & Triumphus. XXVII.

DUm peteret pars hæc Myrinum, pars illa Trium-
 Promiſit pariter Cæſar utrâq; manu. (phum:

Non

Non potuit meliùs litem finire jocoſam.
O dulce invicti Principis ingenium!

Priſcus & Verus. XXVIII.

CUm traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
Eſſet & æqualis Mars utriuſque diu:
Miſſio ſæpe viris magno clamore petita eſt.
Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.
Lex erat, ad digitum poſitâ concurrere palmâ;
Quod licuit, lances donaque ſæpe dedit.
Inventus tamen eſt finis diſcriminis æqui.
Pugnavere pares: ſuccubuere pares.
Miſit utrique rudes, & palmas Cæſar utrique.
Hoc pretium virtus ingenioſa tulit.
Contigit hoc, nullo niſi te ſub principe, Cæſar:
Cùm duo pugnarent, victor uterque fuit.

CEdere majori, virtutis fama ſecunda eſt.
Illa gravis palma eſt, quam minor hoſtis habet.

Ad Domitianum, libelli dedicatio. XXIX.

DA veniam ſubitis: non diſplicuiſſe meretur,
Feſtinat, Cæſar, qui placuiſſe tibi.

Ad eundem. XXX.

FLavia gens, quantum tibi tertius abſtulit hæres!
Penè fuit tanti, non habuiſſe duos.

FINIS.

